

Vipavski glas

letnik XXVIII | Oktober 2012/št. 102

Vinku Vodopivcu

V prijaznem Krombergu bi te posetil
In voščil rad Ti, jubilent, iskreno:
Na mnoga leta, da še z mnogo kantileno,
Kot si doslej, bi svet naš presenetil!

O, kaj si jih ubral že in posvetil.
V čast Božjo in Mariji, da nobeno
Ob njih srce ostalo ni ledeno
Da, v slehernem si ogenj vere netil.

Obenem Tvoja pesem je glasila
Povsod ljubezen do slovenske zemlje
In rod naš spremljala in ga bodrila.

V vek živel boš zato, čeprav čas jemlje
Enako vse, kar se je kdaj spočelo:
Cenilo se iz roda v rod bo tvoje delo!

Joža Lovrenčič

Avtor pesmi Joža Lovrenčič je sonet z akrostihom posvetil Vodopivčevi 70-letnici rojstva.

*Naslovnica:
Sleme v barvah jeseni
Foto: Oton Naglost*

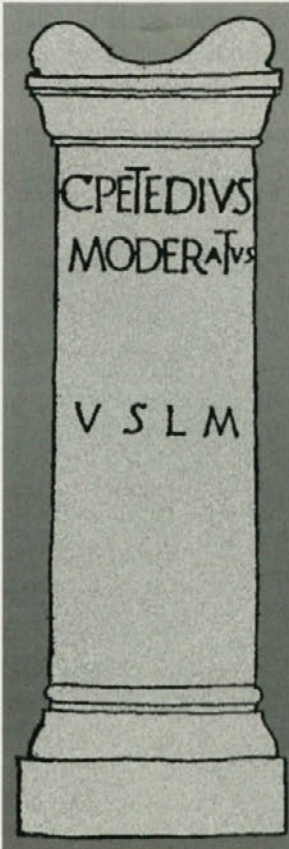
Sveti Danijel, Bela in vasica Sanabor

1.del

Sanabor: panorana s ceste proti Colu

Za vipavsko vasico Sanabor ve le malo Slovencev. S ptičeje perspektive jo lahko opazijo obiskovalci razvalin gradu Trilek ob cesti med Ajdovščino in Colom, od blizu pa si jo lahko ogledajo le ljubitelji avtomobilskih izletov na zahodni del planote Nanos. Okoli osem kilometrov dolgo nanoško cesto so zgradili avstrijski vojaki že leta 1915, njeno položnejšo različico pa 1. minerska stotnija 11. italijanskega pehotnega polka petnajst let kasneje. Sanabor je nekakšna človeška oaza sredi gozda, zato prijetno preseneti večino popotnikov. Njegova okolica je bila naseljena že v starem veku. O tem priča bližina rimske magistralne ceste iz Vrhpolja proti Colu in nemara še ene, ki je tekla ob Beli proti Podkraju. V zaselku Zavetniki so se spominjali stare hiše z zelo debelimi zidovi in majhnimi odprtini v njih. Vrata te hiše so bila tako ozka, da so pogrebci s krsto zadnje stanovalke obtičali v njih. V kletnih prostorih je stala stara peč, je menda bila še antična: v njej da so pekli kruh za rimske legionarje, ki so gradili colsko cesto. V predelu Pri bajtah so pri kopanju jam za sadno drevje zadeli na rimske ostaline, prav tako na ledini Izreje pri cerkvi sv. Danijela, ko so leta 1896 prekopavali zemljišče za nov vinograd. Tam so izkopali kovance cesarja Klavdija I., rimski oltar z napisom in občestni miljnik iz 4. stoletja po našem štetju. Cesarja Klavdija so nam pred leti predstavili v simpatični televizijski nadaljevanki. Klavdij je hudo jecljal. Prezirala ga je celo žena, zato se je držal bolj sam zase. Zanimali sta ga le zgodovina in filozofija. Na prestol so ga tako rekoč na silo postavili vojaki leta 41, potem ko so ubili njegovega neča-

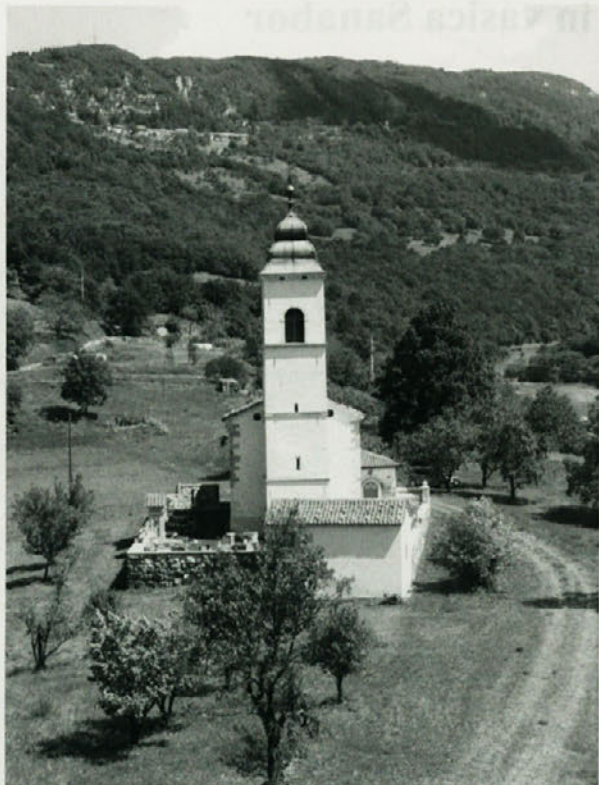

Oltar Caiusa Petediusa

Kovanec cesarja Klavdija I.

ka, cesarja Kaligulo, kasneje pa se je kot vladar izjemno izkazal. Najdeni žrtvenik je postavil neznanemu bogu neki Caius Petedius Moderatus, ko je bila Primorska pod Italijo, pa so ga odnesli nekam v Oglej. Miljnik je za zdaj še v obzidju vaškega pokopališča. Zelo okrajšan napis na njem so strokovnjaki prebrali kot:

Sanaborska cerkev sv. Danijela

Prezbiterij

DOMINIS NOSTRIS FLAVIO VALENTINIANO ET FLAVIO VALENTE DIVINIS FRATRIBUS DEVOTA VENETIS CONLOCAVIT. V njem se pokrajina Venetia zahvaljuje za zasluge »božanskima bratoma«, cesarjema Valentinianu in Valensu, ki sta si delila rimski prestol in vladala v letih 364 do 375.

Nič pa ni znanega o obstoju kakšne zgodnjekrščanske cerkve, o kateri krožijo vaške zgodbe. Pripovedujejo, da je bilo ob njej pokopališče za velik del Vipavske doline. Celo iz Črnič da so prinašali pokopavat pokojnike. Na zemljevidu iz druge polovice 17. stoletja je zarisano le svetišče, ki so mu zaradi majhnosti

rekli kapela. Od njene stavbe so ostali šilast gotski portal in verjetno spodnji del sten prezbiterija iz večjih klesanih kamnov. Iz tistega časa je morda tudi kamnit stožčast zaključek tedanjega zvonika ali strešnega slemena, ki je pristal na tleh, od takratne notranje opreme pa so znani leseni kipi sv. Danijela, sv. Antona Puščavnika in sv. Neže, izdelki umetnikov iz 15. stoletja. Že v času Jugoslavije so jih ukradli zbiralci starin. Za dvema figurama še vedno ni sledu, 89 centimetrov visoki kipec cerkvenega zavetnika iz lipovine pa so našli in ga je zdaj mogoče videti v Goriškem muzeju.

Kapelo so sprva imenovali Sveti Danijel na Jezeru. V večjo cerkev so jo prezidali leta 1750, sedanja stavba pa je dobila svojo podobo leta 1877 po načrtih znanega lokavskega stavbenika Mihaela Blaška. Nišo kamnitega stebrenega oltarja iz leta 1827 krasijo oljna

Rimski miljnik

H. Dejak: Danijel v levnjaku

Stari križev pot: Marijino objokovanje

tudi starejši lesteneč, ki spominja na beneške delavnice, v zvoniku pa železen možnar, s katerim so nekdanj streljali ob cerkvenih slovesnostih. Imeli so še enega, vendar ga je med streljanjem razneslo.

V zgodovini cerkve so bili tudi zabavni pripetljaji. Za enega izmed njih je poskrbela nekdanja vipavska knjižničarka Nada Kostanjevic. Na dan blagoslova novih cerkvenih zvonov je v okolici nabirala gobe. Ker je

Sv. Danijel v Goriškem muzeju

podoba starozaveznega preroka Danijela v levnjaku. Naslikal jo je vrhpoljski kurat in župnik Henrik Dejak, rojen Ljubljčan, ki je bil dober ljubiteljski slikar in kipar. Bil je učenec znanih mojstrov Janeza Wolfa in Ivana Franketa, za čopič in dleto pa je prijemal zaradi bogoslužnih potreb. Ni mu bilo do izvirnosti, njegova dela so bila predvsem kopije, pri tem pa se ni ustrašil nobenega, še tako velikega umetnika. V Vrhpolju je služboval celih trideset let, od leta 1881 do 1911. Leta 1893 so na oltarju zamenjali tudi vse kiparsko okrasje. Nova kipa svete Neže in Antona je izdelal Dejakov učenec in kasnejši poklicni slikar Alojzij Repič iz Vrhpolja. Leta 1896 je diplomiral na Dunajski likovni akademiji in s svojimi deli znatno presešel svojega učitelja. Na oboku prezbiterija se vrstijo mlajše freske Mojzesa, kralja Davida in preroka Elije. Prizori Kristusovega trpljenja na stenah so na papir tiskano delo italijanskega slikarja Luigija Secchija. Rojen je bil v Cremoni leta 1853, umrl pa je v Novari leta 1921. Stari križev pot pa je bil slikan na platno in zelo lep. Zaradi dotrajanosti so ga prestavili v mrliško vežico, tam pa so neznan storilci pokradli večino slik. Ostali so le prazni okvirji in prizor Marijinega objokovanja. Ob levi slavočno steni visi vsečna slika Rožnovenske Matere božje s sv. Dominikom in Katarino Siensko, delo neznanega avtorja. V cerkvi se je ohranil

tudi starejši lesteneč, ki spominja na beneške delavnice, v zvoniku pa železen možnar, s katerim so nekdanj streljali ob cerkvenih slovesnostih. Imeli so še enega, vendar ga je med streljanjem razneslo.

V zgodovini cerkve so bili tudi zabavni pripetljaji. Za enega izmed njih je poskrbela nekdanja vipavska knjižničarka Nada Kostanjevic. Na dan blagoslova novih cerkvenih zvonov je v okolici nabirala gobe. Ker je

videla cerkev odprto, je smuknila vanjo kar v blatnih supergah in zanikni trenirki. Še preden je odšla, se je v cerkev nagnetla množica ljudi s koprskim škofom Metodom Pirihom na čelu. Morala se je potuhniti in vse je bilo v redu do ofra. Tedaj se je nenadoma znašla pred škofom, ki ji je ponudil roko in se ob pogledu nanjo nadvse široko nasmejal, gospe Nadi pa se je tedaj utrnila misel: »Je že res, da bi bila lepša v kikli, ampak tudi tebi bi bolj pristajale hlače!« Če bi jo tudi izrekla, bi se v Sanaboru o tem še danes govorilo.

Domneva se, da je na cerkvenem platoju nekoč živelo prazgodovinsko naselje z utrjenim pribežališčem na vzpetini Gradišče. Na njej so arheologi izkopali tudi ostanke srednjeveških zidov.

Gradišče so ponovno utrjevali Avstrijci med prvo svetovno vojno. Col in Sanabor sta bila pomembni postojanki na tretji obrambni liniji, postavljeni za primer, če bi razpadla goriška fronta. Gradišče je dobilo obzidje s strelnimi linami, vodnjak za tisoč litrov deževnice, v mrtvem kotu pa

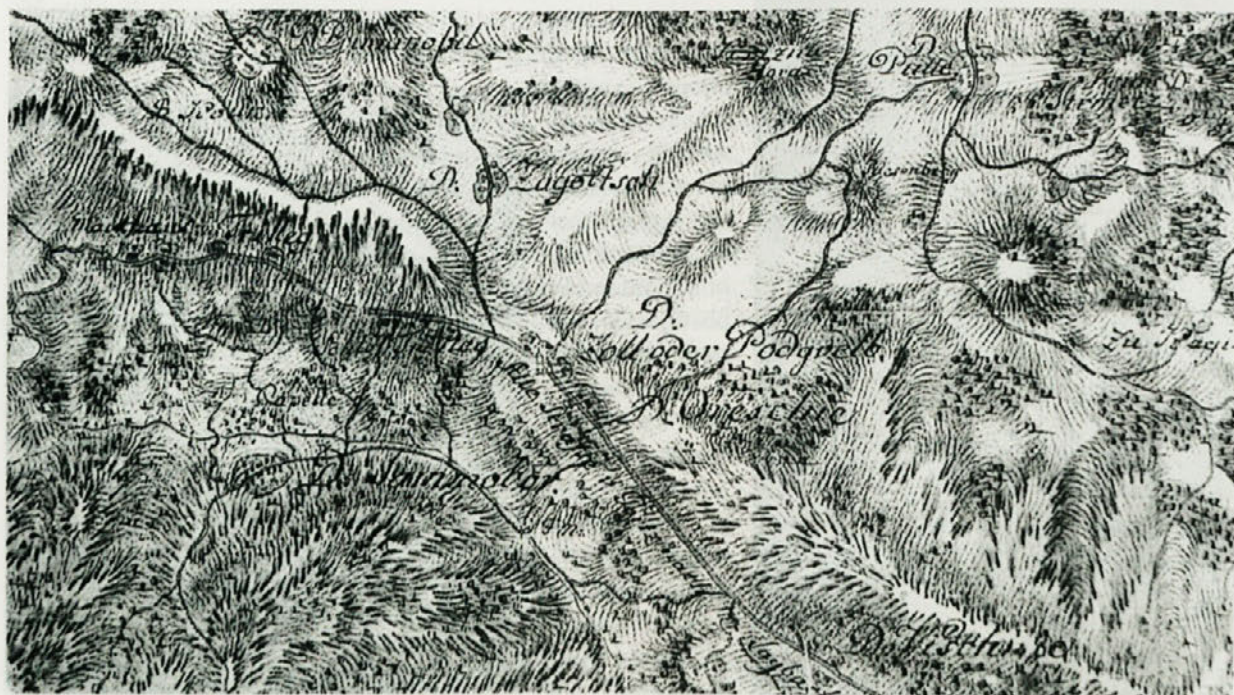
Možnar

Vzpetina Gradišče z Zavetnikov

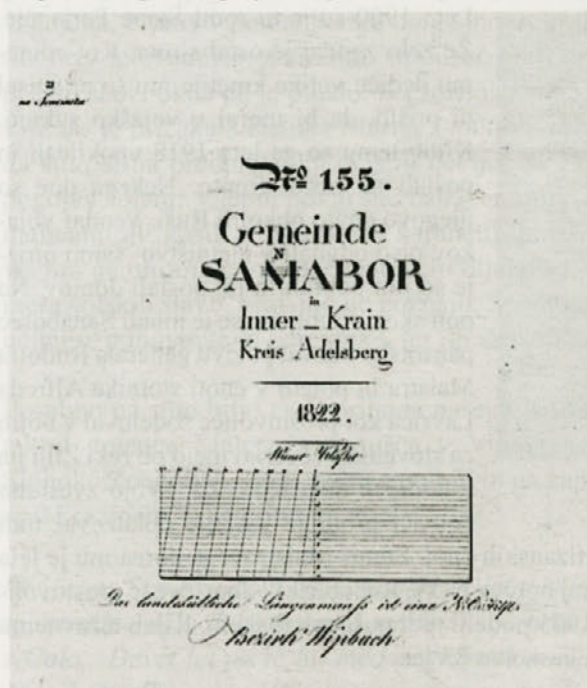
prostore za zasilno nastanitev moštva. Pred prodorom skozi dolino proti Hrušici so se zavarovali tudi z več bočnimi utrdbami. Eno takih je mogoče videti na vrhu Vrhka ob cesti na Nanos. Pred njimi so razpeli štiri nize bodeče žice, prvo na kolih, ostale tri pa na železnih palicah. V žice se je dalo napeljati električni tok, zato so pri vasi vkopali v tla poseben agregat. Po vojni so se o tem razpletale nenavadne zgodbe. Govorilo se je o nekakšnem skrivnostnem izumu. Če bi ga uporabili, so trdili, bi zagorela celotna fronta do Gorice. Če bi ga odkopali, bi obogatela vsa vas. Zgodbe je pogreval zlasti Josip Pavlič iz Trenčina na Slovaškem, avstrijski vojak, ki je po razpadu Avstro-Ogrske ostal na Vipavskem. Znal je krpati lonce in popravljati dežnike, v glavnem pa je beračil od hiše do hiše. Pod imenom Jožko Mažar so ga poznali v treh farah: na Colu, v Podkraju in v Črnem Vrhju. S sabo je vedno nosil zvito Marijino svetinjico, ki da je prestregla italijansko kroglo in mu rešila življenje. V resnici pa si jo je zvil kar sam.

Iz vojaških razlogov si je po letu 1994 Sanabor ogledal tudi ljubiteljski arheolog Dimitrij Kebe iz Ljubljane. Zanj je zvedel na boljšem sejmu. Dolina Bele med Vrhpoljem in Podkrajem s strateško postavljenim

Sanabor na avstrijskem vojaškem zemljevidu

Gradiščem ga je navdušila. Prepričan je, da antična bitka med cesarjema Teodozijem in Evgenijem leta 394 ni potekala pri Vrhpolju, ampak na ravnici pri Sanaboru. Lokacija je za blokado nasprotnika na Hrušici idealna, okoliške vzpetine pa kot nalašč za postavitev kipov poglavarja poganskih bogov Jupitra, o katerih so poročali zgodovinarji. Bela pomeni razpenjeno mrzlo vodo. Po njegovem bi prav lahko bila rimska reka Frigidus, ki je bila vsa krvava od pobitih poganskih vojakov. Zaraščene vojaške objekte pri Sanaboru so med počitnicami leta 2009 očistili pripadniki 11. mariborske študentske brigade. Bilo jih je šestdeset, nastanjeni pa so bili v šotorih pri Kobalovih na levi strani potoka Bela. Dva med njimi sta zbudjala splošno pozornost. Prvi je bil 220 centimetrov visok košarkar, bodoči zgodovinar, ki je bil zelo priden, a je imel zaradi velikosti težave. Ko je pomagal pobirati krompir, se je moral spraviti na kolena, a je bil še vedno višji od večine pobiralcev. Drugega so si vaščani zapomnili zato, ker se ni hotel ločiti od svoje delovne čelade, na glavi jo je nosil noč in dan. Problem so rešili tako, da so ga tretji dan skupaj s čelado poslali domov.

Vaško ime v Franciscejskem katastru

Samobor. Strokovnjaki pravijo, da po prvem slovanskem naseljencu. Ime pomeni človeka, ki se sam bori, naselje pa je bilo prvič zapisano v urbarju vipavskega gospostva leta 1499. Obsegalo je več kmetij, podložniki, ki so jih obdelovali, pa so se pisali Mahne, Pregel, Arel, Planinec, Abraham, Škapin, Golingo, Samoletec, Divjak, Špiller, Janez, Vrbanov sin, in Urh iz Bukovja (am Puechen). Na avstrijskem vojaškem zemljevidu iz let 1763-1787 so vas zapisali kot Sanmabor (ali Sainmabor), v franciscejskem katastru leta 1822 pa najprej

na, okoliške vzpetine pa kot nalašč za postavitev kipov poglavarja poganskih bogov Jupitra, o katerih so poročali zgodovinarji. Bela pomeni razpenjeno mrzlo vodo. Po njegovem bi prav lahko bila rimska reka Frigidus, ki je bila vsa krvava od pobitih poganskih vojakov. Zaraščene vojaške objekte pri Sanaboru so med počitnicami leta 2009 očistili pripadniki 11. mariborske študentske brigade. Bilo jih je šestdeset, nastanjeni pa so bili v šotorih pri Kobalovih na levi strani potoka Bela. Dva med njimi sta zbudjala splošno pozornost. Prvi je bil 220 centimetrov visok košarkar, bodoči zgodovinar, ki je bil zelo priden, a je imel zaradi velikosti težave. Ko je pomagal pobirati krompir, se je moral spraviti na kolena, a je bil še vedno višji od večine pobiralcev. Drugega so si vaščani zapomnili zato, ker se ni hotel ločiti od svoje delovne čelade, na glavi jo je nosil noč in dan. Problem so rešili tako, da so ga tretji dan skupaj s čelado poslali domov.

O krajevnem imenu je nekaj dilem. Po mnenju domačinov je ime povezano s spraviplom sena. Kot dokaz za to so navajali celo kozolce v vasi, ki jih drugje na Vipavskem ni. V resnici se je kraj sprva imenoval

na krajevnem imenu je nekaj dilem. Po mnenju domačinov je ime povezano s spraviplom sena. Kot dokaz za to so navajali celo kozolce v vasi, ki jih drugje na Vipavskem ni. V resnici se je kraj sprva imenoval

Pri Starešinovih leta 1959

Ferjančič Stanko

kot Samabor, potem pa so »m« prečrtali in nad njim zapisali črko »n«. Goriški nadškof Karl Mihael Attems je ob svoji vizitaciji leta 1750 zapisal ime vasice z 22 družinami kot »Nabora«. Cerkev je tedaj spadala pod vipavsko župnijo, leta 1790 pa so jo podredili župniji na Colu. V njenih dokumentih beremo ime Senabor. Tako so kraj označevali tudi Italijani, domačini pa mu, imenoslovcem v brk, rečejo kar Snobr.

Nobena vaška hiša ni starejša od dvesto let, pa še te izginjajo. Ko so leta 1959 Sanabor obiskali sodelavci Slovenskega etnografskega muzeja iz Ljubljane, so njihovo pozornost pritegnile predvsem tri: Česnova, Starešinova in Bizjakova. Dve še stojita, čeprav sta že prepuščeni na milost in nemilost zobu časa, Starešinovo

pa so že porušili. S širokimi stopnišči in prostranimi prostori je veljala za najimenojnejšo v vasi. Njeni lastniki so se pisali Ferjančič, vzdevek Starešinovi pa so menda dobili, ker je bilo iz njihove družine največ županov.

Plaketa prostovoljcev za slovensko severno mejo

med drugo svetovno vojno kot pripadnik slovenskih partizanskih enot. Status Maistrovega borca mu je leta 1965 na osnovi pričevanj soborcev potrdila Zveza združenj borcev NOV, Republiški odbor Zveze prostovoljcev – borcev za severno mejo 1918–1919 pa mu je leta 1975 podelil tudi posebno plaketo. Kljub težavnemu življenju je dočakal precejšnjo starost. Umril je v domači vasi, star 83 let.

Drago Kolenc

Srečanje dijakov Nižje gimnazije Vipava

Leta 1957 je zaključila Nižjo gimnazijo Vipava zadnja generacija dijakov. Vipavska šola se je po tem letu preimenovala v Osemletko.

Od tega časa je preteklo že 55 let. Ob tej obletnici smo se 14. 9. 2012 zbrali, tokrat že osmič, pri Milanu na Žagi, Budanje 8, dijaki četrtega razreda Nižje gimnazije Vipava. Naša razredničarka je bila prof. slovenščine Vika Radojevič, roj. Samsa, ki se našega srečanja ni mogla udeležiti. Smo jo pa nekateri dijaki pred tem obiskali na Prešnici pri Kozini, kjer sedaj živi. Našega obiska je bila zelo vesela. Pripovedovala nam je o svojem življenju pred prihodom v Vipavo.

V Budanjah se nas je zbralo 22 dijakov. Med nami je bila tudi takratna dolgoletna ravnateljica vipavske šole in prof. biologije Nada Hoenigman, roj. Ferjančič, nekaterim tudi razredničarka in prof. zgodovine in zemljepisa Vera Poniž, roj. Malenšek. V naši družbi sta obujali spomine na mlada leta, ko sta z dekreti Ministrstva za šolstvo prišli na vipavsko šolo. V razredu smo imeli tudi nekaj gojencev Dijaškega doma, kjer so bivali v

Spominski skupni posnetek

glavnem otroci padlih, torej vojne sirote, in fantje, rekli smo jim »semenišk-niki«, ki so bili v Malem semenišču v Vipavi. Dijaški dom je bil takrat v sedanji stavbi Zdravstvene postaje v Vipavi.

Franc Raspor je zbrane nagovoril in nanizal nekaj statističnih podatkov iz razreda. Prvič smo se srečali po 25 letih leta 1982, potem pa vsakih pet let. Po imenih smo se spomnili naših umrlih sošolcev in bili v duhu z njimi.

Nato smo skupaj obujali spomine in pogovora ni

hotelu biti konec. Vprašali smo naši »učiteljci«, kako ocenjujeta našo generacijo po tolikih letih. Obe sta potrdili, da je bila očitno dobro vzgojena, čeprav v pomanjkanju vsega in v zelo slabih šolskih prostorih, brez telovadnice, z mrzlimi stranišči, greli smo se še ob lončenih pečeh, skozi okna pa je pihalo. Na šolskih vratih v stari Grabrijanovi šoli nas je pričakala čistilka Marija z metlo v rokah in skrbno pazila, da smo si na predpražniku očistili čevlje. Ni za primerjati sedanjih pogojev šolanja v tepih novih stavbah, centralno ogrevanih, s toplimi malicami ali kosili in v krasnih kabinetih in telovadnicah, čeprav z večjim nemirom. Pa se naši generaciji dijakov, takratne skromne razmere šolskih stavb, prav nič ne poznajo. Spoštovali smo svoje starše, učitelje, duhovnike in zdravnike, ter jih skušali ubogati.

Posebno pa smo bili veseli prihoda našega sošolca **Janka Kosmača**, takrat gojenca Malega semenišča v Vipavi, sedaj misijonarja na Slonokoščeni obali. Radovedni smo bili in ga zaprosili, naj nam malo opiše razmere, v katerih tam živi.

Res je, na Slonokoščeni obali sem že 21 let misijonar. Opravljam čisto navadno delo duhovnika. Z mano sta še brata Ivan in Pavel Bajc s Cola. Devet let pa je bil med nami še domačin duhovnik Sandi Skapin, ki je sedaj župnik v Sežani. Mnoge stvari so tam lažje kot tu, mnoge pa tudi težje. Podnebje je vse drugačno kot tu. Nikoli nam ne pade temperatura pod 25 stopinj C. Smo oddaljeni le 5 stopinj od ekvatorja. Imamo vse leto veliko vlage. Letnih časov ne poznamo.

Prej sem bil deset let na Madagaskarju, kjer je en jezik za ves otok. Na Slonokoščeni obali pa imamo težave z jeziki, ker jih je veliko. Uradno je priznanih 50. Vsaka naša podružnica ima svoj jezik. Duhovniki delamo vse v domačem jeziku. Vse drugo je v francoščini. Moje področje je veliko 1000 km². Muslimanov je 20 %, katoličanov je 15 %, 15 % je tudi protestantov in raznih drugih sekt. Vsi ostali so animisti, častijo po svoje. S sobratom Bajcem obiskujeva 30 podružnic. Veliko molijo sami. Trikrat na leto obiščem vsako podružnico.

Sošolec Janko Kosmač pripoveduje o življenju na Slonokoščeni obali, levo Vera Poniž, desno Boža Ferjančič.

zaslužka, če primerjamo pridelavo kavčuka in kave. V zadnjih letih se pozna velik napredek. Skoraj vsak ima že mobilni telefon, v vsaki vasi je že elektrika. Mnogo mladih tudi študira. Po trgovinah je veliko kitajskih izdelkov. Množično je razvit alkoholizem. Žganje lahko kupijo ali pa ga naredijo tudi sami iz sladkorja in kvasa. Francozi so jim iztrebili veliko gozdov. Olupijo drevesa, da se posušijo, in jih na to požagajo.

Mašno vino kupimo, je iz Španije. V njem je precej kemije, skoraj se ne more pokvariti. Imamo že hladilnike. Meso se dobi na tržnicah. Mleka ni, ker ni navade, da bi živali molzli, vse mleko popijejo mladiči. Živali dojijo vsaj eno do dve leti. Družine so na deželi velike, v mestih pa je vse sorte. Na Madagaskarju ni mnogoženstva, v Afriki pa je to

Dolgoletna ravnateljica Nižje gimnazije Vipava in pozneje osemletke Nada Hoenigman, roj. Ferjančič

Slonokoščena obala ima 12 milijonov domačinov in 4 milijone tujcev. Pridelajo več kot milijon ton kakava, izvažajo še kavčuk in kavo. Če ima nekdo 3 ha kakava, je to že pravo bogastvo. Kakav lahko obrodi dvakrat na leto. Z njim je najmanj dela in največ

V prijetni družbi nekdanjih sošolcev in učiteljev. Za mizo sedijo z desne Boža Ferjančič, Janko Kosmač, Vera Poniž in Nada Hoenigman.

povsod prisotno. Ugled moškega je velik, če ima veliko žensk. V naših cerkvah je zjutraj več mož kot žena, žene skrbijo doma za številne otroke. Dekleta se poročijo že pri 15 letih. Žene nimajo nobenih pravic in je včasih prav hudo.

Moj delavnik se začne ob 6.15 z molitvijo, sledi sv. maša, zajtrk in delo z ljudmi, priprava na zakramente. Kuha nam domačin. Trikrat na teden pa nam kosilo prinesejo naši verniki. V glavnem je to riž, ki ga imamo še za večerjo. Šole so državne in privatne. Pouk poteka v francoskem jeziku.

Število vernikov narašča. Ponekod je bila cerkev zgrajena za tri vasi. Po dveh letih je bila že premajhna. Morali smo graditi novo. Veliko duhovnikov, katehetov in katehistinj je že domačinov.

Pozorno smo ga poslušali in podoživljali njegovo misijonarstvo na Slonokoščni obali. Janko je zelo domač in preprost človek, skupaj smo se smejali in naklepetali za naprej in za nazaj. Sklenili smo, da se čez 5 let spet vidimo, če Bog da.

Magda Rodman

PREDSTAVLJAMO VAM

Pričevalka primorske zgodovine

Ivanka Lukežič, roj. Kobal

Taboriščnica v koncentracijskem taborišču Fraschette in Auschwitz

Znana etnologinja dr. Marija Makarovič je o pisanju življenjskih zgodb zapisala:

- vsaka zgodba, naj jo napiše kdor koli – slaven ali nepoznan človek, pomemben ali nepomemben človek, razkriva človekovo enkratnost, človekovo neponovljivost;
- vsaka življenjska zgodba pa je tudi kamenček v mozaiku naše, slovenske zgodovine;
- z vsako zapisano osebno zgodbo ostaja človek za vedno navzoč v določenem času in prostoru. (Tako smo živeli, Življenjepisi Koroških Slovencev, KKZ Celovec 2000)

Ivanka Lukežič, rojena Kobal, posnetek je iz leta 1941

Zgodba žene in matere, babice in prababice Lukežič Ivanke, roj. Kobal, bivajoče na Vogrskem št. 157/c, roj. 31. 12. 1922 v Vrhpolju, je posebna zgodba, ki je zaznamovala našo vipavsko in primorsko zgodovino v času in prostoru II. svetovne vojne. Od enajstih otrok v družini je edina še živa, zato sem jo obiskala in jo zaprosila za njeno izpoved.

Rodila se je kot enajsti otrok mami Frančiški, roj. Ferjančič 1889, po domače Fičkovi, v njenem drugem zakonu. Njen oče je bil Alojz Kobal - Jožetov iz Vrhpolja, roj. 1887, po domače iz Podbrajde. Imel je več bratov. K Fičkovim je prišel leta 1920 za zeta in vzel njeno mamo »blagunico«, ki je ostala vdova s petimi otroki. Družina je živela v Vrhpolju na stari št. 72.

Ivanka je imela še brata Alojza, roj. 1921, Milana, roj. 1926, in Franca, roj. 1930. Vsi trije bratje so sodelovali s partizani. Alojz je služil v italijanski vojski in se priključil IV. Prekomorski brigadi. Z njo je prehodil vso Jugoslavijo. Franc je bil zaradi sodelovanja s partizani izdan skupaj s polsestro Ido in očetom Alojzem. Nemci so ju poslali v Avstrijo v taborišče, Milan je bil v Cankarjevi brigadi miner. Ob pregledu mine se je ta sprožila in ga ranila tako, da je oslepel. Zdravil se je v bolnici v Bariju, pozneje pa je živel v invalidskem domu v Ljubljani. Po vojni je obupal in se jeseni leta 1945 vrgel v Ljublanico in utonil.

Mama Frančiška se je prvič poročila leta 1907 in vzela za moža Jožeta Kodelja iz Dupelj. V tem zakonu so se rodili moji polbratje in polsestre; Fani, 1908, Bernard, 1910, Mihaela, 1911, Ida, 1919, in Stanko, 1915, ki je bil ustreljen v Vrhpolju od domobrancev 30. 9. 1944. Dva pa sta umrla kot otroka. O svojem otroštvu mi je gospa Ivanka pripovedovala:

Doma smo imeli veliko kmetijo. Oče se je ukvarjal s trsničarstvom in pridelavo vina. Pridelali smo ga 70 hl. Kupci so v glavnem prihajali domov, kar je ostalo, smo prodali na trifah. Mama se je ukvarjala z mla-

Marijina družba Vrhpolje, kjer so bila dekleta iz Vrhpolja in Dupelj, zadaj pred vrati je označena Ivanka Kobal, peta v zadnji vrsti pa je njena polsestra Ida, poročena Poljšak. Fotografirano ob 40. obletnici ustanovitve te družbe leta 1941. V sredini sedi duhovnik Lojze Mesar, ki je spovedoval v Vrhpolju tiste nesrečnike, ki so jih Nemci obesili na kostanje pred cerkvijo 27. 9. 1943

dimi prašiči. Prodajala jih je na sejmu v Ajdovščini. Bila je zelo podjetna, pekla je razno pecivo za peka Janeza, ki so mu pravili Judko. Bil je poročen z Nemko, ki me je imela zelo rada. Sama se je ponudila, da me bo držala k birmi. Žal pa je mama izbrala za mojo botro polsestro Mihaelo. Mama je vozila pecivo s konjsko vprego prodajat v Idrijo, Črni Vrh, Ajdovščino, kjer so bili redni sejmi. Mi otroci smo ji včasih sledili v upanju, da bomo teh sladic tudi deležni. Ko nas je zagledala, nam je rekla, da bo prišel Janez in nas bo napodil. Pri hiši smo imeli veliko sadja. Tudi to je mama prodajala. Moj oče se je zelo spoznal na vzgojo sadja, znal ga je cepiti. Doma smo redno molili pred jedjo in vsak dan zvečer rožni venec. Z nami je molil tudi naš tata, mama pa je molila naprej. Vsi otroci smo morali doma delati, kolikor smo mogli. Starši so nas od malih nog učili delati.

Mama je posebno skrbela za nas dekleta. Kupovala je laneno blago za našo »balo«, ki smo jo same vezle. To so bile velike peče blaga, širine 2,5 m za rjuhe, zavese, prte in pregrinjala. Kupila ga je pri Možetovih v Vipavi z zaslužkom od prodaje mladih prašičev. Imela jih je trikrat na leto. Žal pa je vse to blago odšlo v marcu leta 1943 v roke Italijanom, ki so nas v tem mesecu aretirali in vse pobrali. Takrat so nam rekli, da je vse to od »Badolijota«, ker je bilo platno podobno vojaškemu platnu. V mladih letih sem želela postati šivilja. Mama me ni pustila, ker sem ji bila v veliko pomoč pri vseh delih doma. Imela sem v bližini že izbrano šiviljo, ki bi me tega naučila. Potem pa iz tega ni bilo nič.

Poročna slika Ivanke Curk iz Vrhpolja in Angela Pegan in Vipave. Zadaj četrta z leve je Ivanka Kobal, spredaj skrajno desno pa je njena polsestra Ida.

Osnovno šolo sem obiskovala v Vrhpolju, ki je bila italijanska. Bilo je hudo, ker nismo smeli govoriti slovensko. Vse so nas učili v italijanskem jeziku, ki ga nismo razumeli. Če smo v šoli govorili slovensko, smo bili kaznovani. To je bil čas učitelja Sottosantija.

Mama Frančiška Kobal, rojena Ferjančič

Tako so tekla moja mlada leta do leta 1942, ko smo začeli sodelovati s prvimi partizani. Glavni organizator za to je bila naša mama Frančiška. Sodelovala je vsa družina. Partizani so prihajali tudi k nam domov, seveda skrivoma, in smo jih nahranili. Doma smo šivali kape, nosili hrano in razna sporočila partizanom k Zavetnikom. Tam je bil travnik, kamor smo nosili že pripravljeno hrano, to so bile v glavnem večerje. S polsestro Ido smo hodile v Trst po cigarete za partizane. Sešite kape sva izročili partizanu domačinu Ivanu Rasporju. Ivan je od nas odšel v Belo, kjer so ga z drugimi partizani ujeli Italijani, ga privezali za kamion in ga privedli v Vipavo. Čez nekaj dni so prišli kvešturini še po mene in mojo sestro Ido. Bili smo izdani od domačinov. Odpeljali so naju v Vipavo v prostore Lanthierijevega gradu. Tam smo bile zaslišane. Nisem priznala dela s partizani, zato so me nesramno mučili na zelo podel način, tega ne bom opisala. Od tu so naju odpeljali v Zdravščino pod staro Gorico. Sestra Ida je ostala v Zdravščici do razpada Italije. Mene so brez sodnega procesa odpeljali naprej v Coroneo, ki je že

bil poln naših ljudi. Zato sem tu spala na cementu. Po nekaj dneh so me z drugimi ženami odpeljali v posebnih vagonih, ki so imeli nekakšne kletke za eno osebo, kjer se ni dalo gibati, lahko smo le sedele ali stale. Kam nas peljejo, nismo vedele. Pristale smo v koncentracijskem taborišču Fraschette di Alatri pod Rimom, kjer smo ostali do razpada Italije 9. 9. 1943. Tu je bilo veliko žena z vse Primorske. Bili so tudi Hrvati. Skromno

V Vrhpolju leta 1946 pri pobiranju »orožja« s prijateljico iz Renč, ki je bila zaposlena na vojnem odseku v Vipavi

hrano smo dobili enkrat na dan. Kdor je imel denar, si je lahko kaj kupil. Mama mi je poslala paket, vendar so vse pokradli, še preden je prišel do nas. Po kapitulaciji Italije smo se odpravile proti domu, najprej do Rima. Tam je bilo veliko Nemcev. Bale smo se jih, da nas ne bi še oni aretirali. V Benetkah smo prestopile z vlaka in nato šle do Trsta z drugim vlakom. V Trstu sem se oglasila pri mami prijateljici in tam prespala. Nato me je ona spremljala peš do Vrhpolja.

Po prihodu iz italijanskih zaporov smo vsi mislili, da bo konec te strašne vojne. Pa smo za italijansko vojsko dobili še nemško. Po razpadu Italije je moj oče odšel v kasarno v Vipavo in pripeljal domov kar nekaj orožja in ga zakopal na naš vrt. Drugi so vozili hrano, naš oče pa orožje. Nekdo ga je videl in to povedal naprej. Vsi smo se bali, kaj bo, če ga odkrijejo Nemci. Zato sta ga brat Franc in sestrična Ivanka Lavrenčič, poročena Koren, odkopala in prepeljala v neki graben nad Vrhpoljem. Mi smo vsi še kar naprej sodelovali s partizani in tako je bilo tudi, ko so prišli v naše kraje Nemci.

In spet smo bili izdani Nemcem. Aprila leta 1944 so prišli v našo hišo, aretirali mamo Frančiško, očeta Alojza in mene. Odpeljali

so nas v goriške zapore, kjer smo bili vsi trije večkrat zaslišani in po dveh mesecih zapora tudi na procesu obsojeni, oče na deset let zapora, jaz in moja mama Frančiška pa na smrt. Z nami je bil tu zaprt tudi neki Širca iz Podkrajja, ki so ga ustrelili. Po naši obsodbi smo imeli možnost, da s plačilom določene vsote denarja smrtno kazen spremenijo v zaporno. Sestra Fani je najela advokata in mu plačala veliko vsoto denarja. Ta denar je bil položen kot odplačilo za smrtno kazen, ki se je za mamo in mene spremenila v zaporno.

Zato so po sodbi iz Gorice naslednji dan najprej odpeljali očeta Alojza proti zaporom v Avstrijo. Na vlaku so ujeti zaporniki, med njimi tudi partizani, načrtovali pobeg in ga tudi izvršili. Med njimi je bil neki Lojze z Vodice. Po vojni nam je povedal, da mu je žal, ker na vlaku ni mogel pomagati našemu očetu. Nemci so se za to nad ostalimi zaporniki maščevali. Oče je bil tu že bolan, imel je vročino. Ko je bil še v zaporu v Gorici, je rekel, da bi raje videl, da ga kar ustrelijo, kot da ga zaprejo v tujino. Žal je umrl na vlaku med potjo do taborišča v Avstriji. To smo izvedeli šele po vojni. Prišel nam je povedati Alojz Krašna iz Budanj.

Tri tedne za očetom so v Auschwitz s transportom odpeljali mamo Frančiško. Pristojne sem v zaporu v Gorici prosila, če bi lahko šla tudi jaz z njo, pa nisem bila uslišana. Šele po treh tednih po njenem odhodu so tudi mene odpeljali v isti zapor. Na živinskih vagonih smo bile same mlade punce. Mama je vsak dan pošiljala prijateljice gledat, če sem že prišla tudi jaz s transportom. Varčevala je tri krompirje za mene. Ko sem prišla, mi jih je res dala. V Auschwitzu je bila do konca januarja leta 1945, ko so taborišče osvobodili Rusi. Pletla je debele vrvi za letala. Domov je prišla pred mano. Z njo nisem imela nič stikov, videle smo se le ob mojem prihodu, ker so mene kmalu poslali iz Auschwitza naprej v delovno taborišče Chemnitz.

Iz Gorice do Auschwitza smo se vozili z vlakom pet dni. Med potjo smo prepevale partizanske pesmi. S seboj smo imele nekaj

Partizani iz Vrhpolja in Dupelj 2. 2. 1943, ki so se namesto v enote Bataglioni speciali odšli v partizane. Zadaj stoji od leve Karlo Bajc iz Dupelj, Vero Premrl, Franc Lavrenčič in Milan Kobal, Ivankin brat, vsi trije iz Vrhpolja.

kruha. Ko smo videle reveže, ki so kopali jarke, smo jim metale kruh, vendar jim čuvaji tega niso dovolili. Po prihodu v Auschwitz so nas ostrigli in razkužili. Neka Furlanka mi je tu dala piti konjak. Ko so me strigli, sem se jaz smejala, druge pa so jokale. Ostrigli so nas na balin, mene pa malo manj. Gole so nas dali v veliko sobo, kjer smo čakale na razkužene cunje. Tu smo dobile zaporniške obleke in lesene cokle. Na rokavu smo imele poseben znak političnih zapornic. Nato so nas peljali v blok 13, kjer nas je bilo več kot 1000. Naslednji dan smo morale vstati že ob štirih zjutraj in vse pomesti s krtačo. Vsak dan smo imeli zgodaj zjutraj »APEL«, ki je trajal tudi več kot eno uro. Morali smo stati zunaj pri miru v vrsti. Vedno je bila kaka kontrola za uši ali karkoli. Redno je bilo tudi razkuževanje. Voda, ki smo jo pili, je bila rumene barve. Tu smo bile tri tedne, rekli so, da smo v karanteni. Nekega dne so nam mladim dekletom pozorno pregledali vse roke in noge. Nismo vedele zakaj. Ugotavljali so, koliko smo sposobne za delo. Po treh tednih smo bile iz Auschwitza poslane naprej v delovno taborišče Chemnitz. Pred odhodom smo dobile civilne delovne obleke.

V Chemnitzu sem delala v tovarni orožja. Prvih pet dni sem kontrolirala delavke, ker zame niso imeli stroja. V tej tovarni smo delale 6 mesecev. Vseskozi so bile z menoj prijateljice z Gradišča nad Prvačino. To so bile Netka Stubelj, Sonja Adamič in Marica Žorž. Vse tri so bile kurirke, ujeli so jih belogardisti iz Dornberka, ko so se vračale s sestanka. Kmalu so nas poslali peš naprej do delovnega taborišča Teplitz-Schonau. Tu je bila plinska tovarna. Taborišče je bilo na hribu, tovarna pa je bila v dolini. Izdelovale smo protitankovske mine. Bile so okrogle, noter smo morale vstaviti 8 nabojev in neko posebno tekočino, ki je dišala po sladkem. Rekli so nam, da je to zelo strupeno. Slovenski ujetniki so nam svetovali, naj hodimo pogosto na zrak, sicer se bomo zastrupile. Bile smo vse rumene in modre za nohti. To barvo sem imela še dva meseca po prihodu domov. V taborišču je bilo veliko stenic. Bile so kot prst debele. Zjutraj smo bile vse rdeče po koži. Zaradi te nadleže smo raje delale ponoči kot po dnevi. Vrstile smo se, katera bo spala na mizi, tu je bilo manj stenic kot na naših posteljah. Delali smo pod stražo. Najhujše paznice so bile Poljakinje, ki so bile vse bivše kriminalistke. Proti koncu vojne so Rusi tovarno večkrat bombardirali. Ker je bilo vse uničeno, so nas dali na transport in poslali v Dresden. Vozili smo se tri dni z enim koščkom kruha. Ena je imela rahlo kost iz mineštre in je to nastrgala, da smo dobile malo sline. Dresden je bila končna postaja za transport, naprej smo morale pešačiti. Tu smo vsako soboto dobili tri krompirje in žličko skute. Za obrok smo morali izročiti »talone«. To je bil zaporniški denar. Rusinje so hranile »talone« čez tedne, tako da so dobile v soboto več porcij. Ko so to opazili Nemci, smo v soboto vsi ostali brez večerje. Za božič leta 1944 so nam dali ½ štručke kruha. Poljakinje so naredile jaslice iz treh miz. Kar nas je bilo Slovenk, smo pozno v noč pele sveto noč. Ena iz Vitovelj (ker niso dobili moža doma, so pobrali njo) je bila cerkvena pevka. Zaradi nosečnosti ni delala, ampak je samo pometala tovarno. Izvedele smo, da je rodila sina Zmagota in da so oba vrgli v peč.

Od tu so nas spet poslali v neko drugo taborišče v bližini, ne spominjam se imena. Ob našem prihodu je ravno igrala pleh muzika in so nam ukazali korakati po taktu. Nobene tovarne ni bilo tu, zato smo morale s hriba na hrib prenašati velike kamne. Hrana pa je bila nekoliko boljša. Tu sem nabirala regrat, da sem lahko šla na stranišče. In sledilo je še eno delovno taborišče Leitmeritz, ko se je že bližal konec vojne.

Po koncu vojne so nas še vedno stražili. Blizu je bila vojašnica, kjer so bili zaprti oficirji jugoslovanske kraljeve vojske. Prejemali so angleške pakete s hrano. Ko so videli, da je konec vojne, so nam prinesli lonec pašte in krompirja, vendar nisem vzela, ker je bila neznosna vrsta za hrano. Vsi smo bili zelo lačni.

Ko smo opazile, da nimamo več stražarjev, smo upoštevale nasvet naših Goričanov, ki so bili v nemški vojski, da naj zapustimo taborišče. Šle smo po vasi, videle vojake z mulami. Ustrašile smo se in tekle na nek skedenj poln krompirja, hotele smo ga jesti. Prišla je gospodinja in začela kričati. Nekega dne opolnoči so nas prišli poklicat naši fantje v nemški vojski, da so prišli Rusi in da lahko gremo v neko vojašnico, kjer so nam dali mast in kruh. Iz vojašnice smo se zatele v neko prazno bolnico, kjer smo čakale transport za domov. Naši fantje iz Gorice so nam prinesli zajce in enega prašiča. Tu smo to vse spekle in spravile v posode. To naj bi bila hrana za naše potovanje proti domu. Šle smo na vlak. Ko smo to pojedle, smo se spet v neki vasi ustavile in po parih prosile po hišah za hrano. Nekje na Češkem nas je neki moški vprašal, od kje smo. Povedale smo mu, da smo iz Trsta. Takoj se je spomnil, da je bil tam pri vojakih. Dal nam je nekaj bele moke in sladkor. V drugem kraju smo srečale ženske, ki so šle od maše. Ena nas je povabila domov. Imela je lepo hišo. Skuhala nam je kavo in postregla s slaščico. Še danes mi ostaja ta kava v spominu. V drugi vasi so nam dali češke kolače z makom. Preden smo prišle v Ljubljano, smo zgubile vso posodo. Zgodilo se je, da smo morale hitro

Ivanka je bila v taborišču le številka 88775.

na vlak in smo pustile hrano in posodo tam, kjer smo jedle. Na Češkem so vojne ujetnike spraševali: »Imate viši, imate sračku?« To je pomenilo, ali imamo uši ali drisko. Po poti so nas nadlegovali Rusi, njih smo se bale, komaj smo čakale, da pridemo na jugoslovansko mejo. Vedele smo, da so že prej hodili po mlade zapornice in jih posiljevali. Na Madžarskem so bili ljudje zelo neprijazni, niso dali nič hrane, če so jo pa dali, so hoteli imeti kaj v zameno. Po mesecu dni smo se znašle v Ljubljani. Poslovala sem se od vseh in sem odšla k teti v Parmovo ulico št. 48. Oblečena sem bila v sive hlače in plašč. Ko sem vstopila v hišo, so bile presenečene. Povedale so mi, da se je tu pred mano ustavila polsestra Ida, ki je bila v Avstriji na prisilnem delu, druga, da je prišla mama Frančiška, in tretja, torej zadnja, da sem prišla jaz. Pri njih sem bila osem dni in vseh osem dni sem v glavnem spala.

Ivanka s hčerko Majdo Bizjak, Majdino snaho Evo in pravnukom Erikom, 11. 9. 2012, foto Drago Kolenc

eno kravo in eno telico tako, da smo se s tem preživljali. Delale smo same ženske, ker moških ni bilo še iz vojne domov. Po vojni so nam prišli iz vojnega odseka pomagati obrezati trte. Še vedno imam sliko, kako mo skupaj delali.

V Vrhpolju sem bila po vojni v mladinski organizaciji. Šla sem tudi na udarniško delo. Delali smo cesto Lokve–Ravnica. Deset deklet nas je tam spalo na nekem seniku. Po vojni sem dobila medaljo za zasluge za narod in Priznanje OF Združenja borcev za vrednote NOB.

Kmalu pa sem spoznala, da v Vrhpolju nimam več kaj iskati, da je treba iti po zaslužku za preživetje. Odpravila sem se v Bilje in tam kuhala tridesetim tečajnikom administrativnega tečaja. Pot me je peljala naprej v Renče, kjer sem dobila službo kuharice v domu za stare. S konji sem nabavljala hrano. Od tu se je dom za stare preselil v Prvačno, kjer je še danes lep in obnovljen. Tu sem spoznala svojega moža Alojza Lukežiča, roj. 1906, iz Renč in se leta 1952 poročila. V zakonu sem imela hčerko Majdo, ki ima štiri sinove. Mož mi je umrl leta 1974 za rakom. Imam še enega sina Borisa, roj. 1949, ki živi v Avstraliji in ima hčerko Nino.

Dokler sem zmogla, sem se udeleževala srečanj jetnic iz nemških zaporov v Portorožu, Ljubljani in Novi Gorici. Vedno smo držale lepe stike med seboj. Žal so že skoraj vse pokojne. Živita še ena v Puli in ena v Kromberku. Na roki nosim vtetovirano številko iz Auschwitza 88775, ki me vedno spominja na prestano gorje v II. svetovni vojni. Leta 1969 sem se podala še enkrat v kraje mojega trpljenja in ponižanja in v Auschwitzu našla še svojo posteljo. Tudi hčerka Majda, poročena Bizjak, si je šla leta 1989 z družino ogledati te kraje.

Naj zaključim z lepimi spomini na moje težko življenje. Kljub težki mladosti v letih II. svetovne vojne se mi je zgodila mlada in lepa ljubezen, ko sem spoznala mladeniča Borisa Bavčarja iz Vipave. Bil je sin znanega vipavskega čevljarja Franca Bavčarja. Prišel me je tudi obiskati v taborišče Frascette. Ker ni imel dovoljenja iz Rima, ga niso pustili do mene. Italijansko vojsko je služil v Vidmu, kamor sem ga šla tudi obiskat. Po tem obisku se nisva več videla. Priključil se je partizanom na Nanosu. Vabil me je, naj pridem k njemu na Nanos. Vedela sem, da je to za mene zelo nevarno. Najina ljubezen je bila nasilno prekinjena z njegovo smrtjo jeseni 1943. V Podnanosu so ga za šolsko stavbo kot partizana ubili Nemci. Takrat mi je bilo zelo hudo. To strašno novico mi je prišel povedat brat Franc, star 13 let, ko se je vrnil iz trgovine v Vipavi. Morala sem sprejeti kruto realnost in živeti naprej. Po izgubi očeta, brata in polbrata, je prišel na vrsto še moj

Ivanka Kobal in Boris Bavčar v Ajdovščini leta 1941

zaročenec. Hišo so nam požgali Nemci, mama pa je izgubila moža Alojza, sina Stanka, pozneje tudi sina Milana. Tudi moji polbratje in polsestre so vsi sodelovali v NOB in podobno doživljali grozote II. svetovne vojne, vsak na svoj način.

Gospe Ivanki se zahvaljujem za njeno izvirno in enkratno pripoved in za tople sprejem v njeni družini, posebno hčerki Majdi.

Gospa Ivanka je bila ena izmed 63.000 Slovenk in Slovencev, ki so jih v II. svetovni vojni odpeljali v taborišča. Le malo jih je še živih. To so poslednje priče krvavega dvajsetega stoletja in italijanske okupacije naših krajev. Zato je njeno pričevanje še toliko bolj dragoceno.

V Podnanosu sem od domačinov izvedela, da so Nemci v Podnanosu ubili ob Bavčarju še Jožefa Ježa - Abramovega z Nanosa št. 26 in še enega partizana z Brkinov. Vsi trije so se s triciklom pripeljali z Nanosa v Podnanos, kjer so jih dobili v roke Nemci in jih v šoli mučili. Nemški oficir jih je za šolsko stavbo vse tri ustrelil v glavo. Mrtve so odvrgli pod šolske stopnice in jih tam pustili. Pokopali so jih domačini, vse tri v družinski grob Abramovih na podnanaškem pokopališču. Po vojni pa so bili prekopani v partizansko grobnico na istem pokopališču.

Ime partizana Borisa Bavčarja je zapisano na svinčeni plošči pod Plečnikovim spomenikom v Vipavi, ime Jožeta Ježa pa je zapisano na spomeniku padlih v Podnanosu. Jože je bil letnik 1924, Boris pa 1921. Ubita sta bila 29. 9. 1943.

Magda Rodman

IZ NAŠE KS

Iz naše KS

Krajevni urad v Vipavi je s 1. oktobrom ponovno odprl svoja vrata. Sedaj bo posloval na novi lokaciji, in sicer v občinski stavbi. Posloval bo ob ponedeljkih od 9. do 12. ure. Želeli bi si, da bi bil odprt kakšno uro več tudi v popoldanskem času, a trenutno to ni mogoče. Občani bodo poleg dosedanjih uslug po novem lahko tudi overjali listine. Veseli smo dodatne ponudbe. Načelnica ajdovske upravne enote ga. Karmen Ražem nam je zagotovila, da si bodo tudi v prihodnje prizadevali za ohranitev krajevnega urada v Vipavi, a je vse odvisno od števila strank, ki bodo upravičevala poslovanje le-tega. V preteklosti se je večkrat spreminjal urnik poslovanja in začasno zaprtje v poletnih mesecih, kar je bilo posledica manjšega števila strank. Ker si je naša KS zelo prizadevala za ponovno odprtje in delovanje krajevnega urada v Vipavi, naprošamo občane, naj v čim večjem številu koristijo delovanje urada, saj bomo le tako zagovarjali nujnost in upravičenost obstoja urada v Vipavi.

Marija Černigoj

Prijateljski obisk predsednika Krajevne skupnosti Vipava v vasi Lumbin, pobratene občine iz Francije

Dva dni v septembru sem bil na prijateljski obisk v kraju Lumbin, pobratene občine občine Vipava, ki leži v bližini Grenobla v Franciji. Srečal sem se z županom Lumbina, gospodom Andrevon Albertom ter ženo

Brigitte, podžupanom Marron Jacquesom ter ženo Françoise ter Giraud Danielom in Gisèle iz društva JULKA Lumbin Europe Amitie, ki so mi predstavili občino.

Hvaležen sem za gostoljubnost ter upam, da se bodo prijateljski odnosi med občinama še poglobili.

Milan Poljšak
predsednik KS Vipava

Ureditev pokopališča v Vipavi

2. del

V 101. številki Vipavskega glasu sem opisal stanje pokopališča in objekta za poslednje slovo na pokopališču v Vipavi ter želje sveta KS Vipava glede ureditve poslovnega objekta. V nadaljevanju pa želim vse, ki jih ta tematika zanima, seznaniti s predloži rešitev.

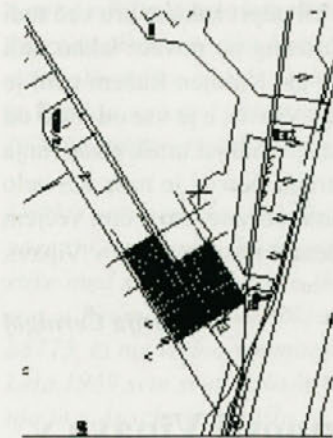
Bralca želim najprej seznaniti, kaj pomeni idejna zasnova. Marsikdo si predstavlja, da je načrt nekega objekta kupček risb in nekaj besedila. S pomočjo vsega tega materila naj bi zidar znal narediti objekt. Pravzaprav je del resnice tudi v prejšnjem stavku. Vendar je idejna zasnova najbolj oskubljen in običajno najcenejši načrt, s katerim preverjamo osnovne zahteve in ugotavljamo, ali je sploh možno želen objekt postaviti na lokacijo (parcelo), ki smo jo izbrali.

Že v letu 2005 je svet KS naročil in prejel dve idejni zasnovi, ki pa sta bili izdelani brez projektne naloge. Zato se tudi razlikujejo od štirih variant, ki jih je svet KS dodatno naročil v letu 2011.

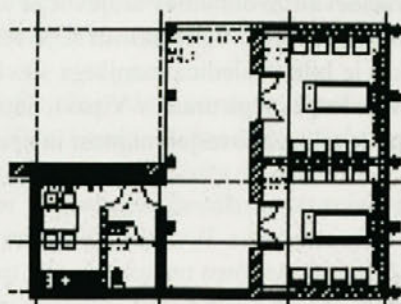
V nadaljevanju sledi opis vseh variant, ki jih je svet KS obravnaval v letu 2011. Pretežni del teksta je povzet po opisu variant iz kataloga, ki ga je svet KS prevzel od projektanta in ga lahko krajanji preučijo v pisarni KS Vipava v času uradnih ur.

Varianta 1 iz decembra 2005

Poslovilni objekt je bil skladno z željami takratnega vodstva KS Vipava lociran na mesto obstoječega objekta. Glavna orientacija objekta se spremeni s prečne na vzdolžno glede na orientiranost pokopališča. Globina načrtovanega objekta ohranja za gabarit širino obstoječega objekta, pri čemer se njegova širina raztegne na ves razpoložljiv prostor na parceli za pokopališkim zidom. Osnovnemu objektu je dodan prizidek s servisnimi prostori. Streha je štirikapna z izjemo prizidka, ki ima ravno streho.

Slika: situacija

Slika: tloris objekta

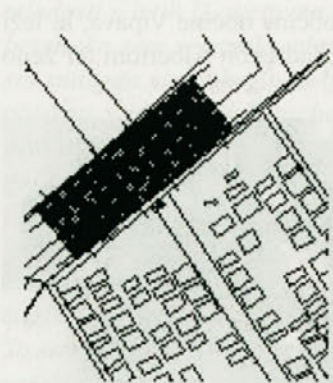
Varianta v celoti še vedno ne rešuje vseh prostorskih potreb. Vežici sta dovolj veliki. Nadstrešek pred vežicama je premajhen in ne omogoča zadostne preglednosti s strani pokopališča. Servisni prostori so izvedeni kot prizidek, kar deluje negativno na arhitekturno celoto objekta.

Dostopi do objekta ostajajo obstoječi. Objektu se ne zagotavlja dodatnih parkirnih prostorov niti ločenega vhoda za servisne prostore.

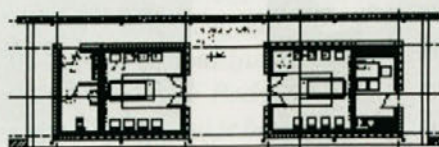
Varianta 2 iz decembra 2005

Objekt je lociran na jugozahodnem robu pokopališča. V celoti stoji izven obstoječega pokopališča. Arhitekturno je objekt zasnovan kot dva ločena prostostoječa volumna pod skupno streho. V vsakem od volumnov se nahaja po ena mrliška vežica z delom servisnih prostorov. Streha s svojo valovito obliko sledi silhueti horizonta. Pokopališki zid se v dolžini objekta odstrani in preseli na zunanjo stran proti kmetijskim površinam.

Za potrebe dostopnosti in servisiranja objekta bi bilo potrebno pridobiti možnost izvedbe poti s

Slika: situacija

Slika: tloris objekta

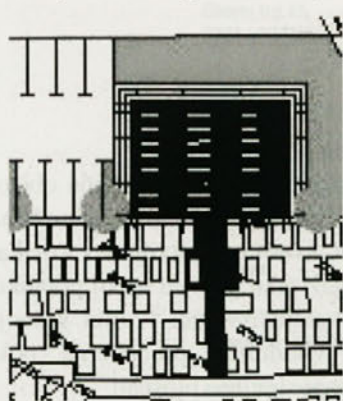
strani bencinskega servisa ali preko parcel soseske Na produ. S strani ulice Na produ sicer obstaja parcela v lasti Občine, vendar je preozka, da bi na njej uredili dostopno pot. Proti izboru te lokacije govori dostopnost pogrebnih in servisnih vozil ter udeležencev pogreba in premajhna pokrita poslovilna površina.

Varianta 1 iz avgusta 2011

Poslovilni objekt je lociran ob jugovzhodni rob pokopališča na mesto, kjer je potreben prekop enega samega družinskega groba, da se omogoči povezava med poslovilnim objektom ter osrednjo pokopališko potjo.

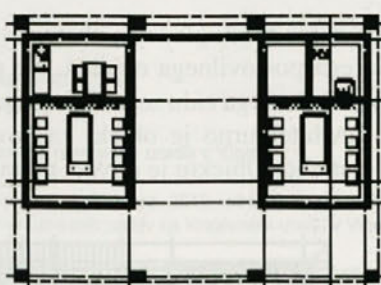
Dve prosto stoječi vežici, ki v svoja volumna vključujeta še servisne prostore s svojim razmikom (praznim vmesnim prostorom), oklepata pokrito poslovilno ploščad.

Neposredni zglede za tako postavitev najdemo na samem pokopališču. Uporabljen je proporc (velikost in medsebojni dimenzijski odnosi) obstoječih dveh grobnic.

Slika: situacija

Ker so vhodi v posamezno vežico s čelne strani, je vzdolž celotnega objekta še »arkadni hodnik«. Skupna streha stoji na osmih ločenih kamnitih stebrih.

Slika: tloris objekta

Do objekta so omogočeni ločeni dostopi tako za dostavo oziramo servisiranje kot za obiskovalce.

Vzdolž JV zidu je predvideno novo parkirišče z 31 parkirnimi mesti.

Vežici sta velikost 13.30 m², poslovilna ploščad oziroma zunanje pokrite površine štejejo 63.65 m². Celotno objekt

ima skupaj s servisnimi prostori 105 m² neto površin. Površina je ob pokopališču in je po veljavnih prostorskih dokumentih Občine namenjena pokopališki dejavnosti.

V prid odločitvi za gradnjo na tej parceli govori relativno veliko zemljišče, kjer bi pridobili nova parkirna mesta za obiskovalce in minimalni vplivi na pokopališče v času gradnje. Rešitev je najbolj »širokopotezna« in bi pokopališču zanesljivo dala drugačen izgled.

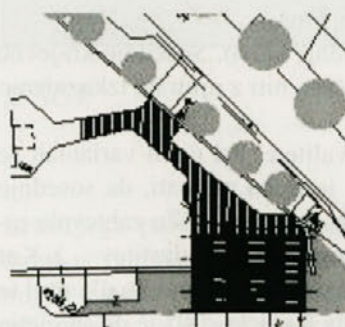
Proti odločitvi za gradnjo na tej parceli govorijo stroški gradnje, ki bi bili krepko večji kot pri ostalih rešitvah. Proti govori tudi slab dostop do parcele in nujen poseg na sosednja zemljišča. Tej lokaciji agresivno nasprotujejo stanovalci sosednje hiše, ki so tudi lastniki zemljišča, preko katerega bi potekal del dostopa do objekta. Težavo bi lahko predstavljal tudi prekop enega družinskega groba.

Varianta 2 iz avgusta 2011

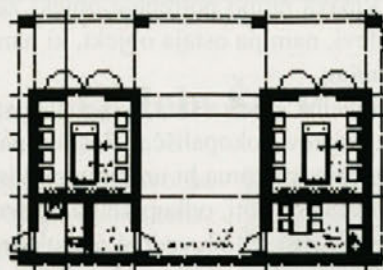
Varianta predstavlja zgolj preveritev možnost preselitve identičnega objekta (Varianta 1) na lokacijo obstoječega objekta. Objekt je pomaknjen globlje v pokopališče tako, da ne posega na tuja zemljišča, ki niso v lasti občine.

V tem primeru je potreben prekop nekaj grobov tik ob obstoječi vežici, v skupni površini 25 m².

Predlagana varianta nima težav z dostopi, ne potrebuje dodatnih zemljišč, a ostaja utesnjena v kotu pokopališča.

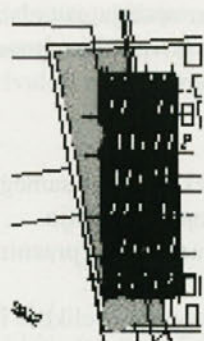
Slika: situacija

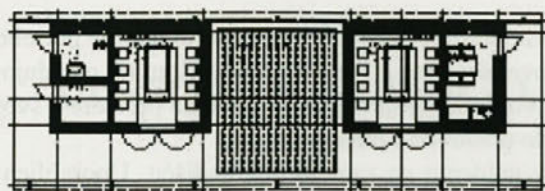
Slika: tloris objekta

Varianta 3 iz avgusta 2011

Ta varianta predstavlja modifikacijo Variante 2 iz decembra 2005. Ohranja arhitekturne kvalitete osnovne variante in tudi njene pomanjkljivosti. V primerjavo z Varianto 2 iz decembra 2005 je dodatna prednost, da ne posega v tuja zemljišča. Slabost pa je, da zmanjšuje površino pokopališča in prekop nekaj grobov na zahodnem delu pokopališča.

Slika: situacija

Slika: tloris objekta

Varianta 4 iz avgusta 2011

Varianta predstavlja sinergijo potreb in možnosti glede na obstoječe prostorske danosti.

Objekt je lociran na mesto obstoječega poslovnega objekta. Ne presega površin, ki jih zajema obstoječi objekt znotraj pokopališča. Preko pokopališkega zidu sega le do meja zemljišča, ki je že v lasti občine Vipava.

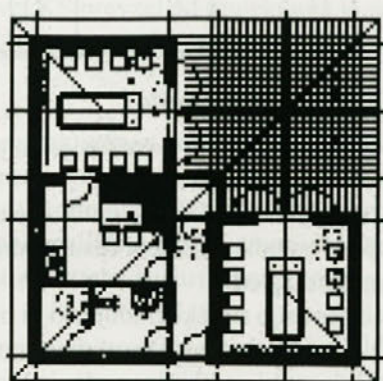
Arhitekturno je objekt zasnovan kot kvadratni paviljon s štirikapno streho. Objektu je odvzet notranji vogal, tako da med seboj pravokotno stoječi vežici tvorita s svojima vhodnima pročeljema pokrito poslovilno ploščadi.

Na istem vogalu se streha odpira v zrak, tako da se uporabi nastali strig ravnine kot svetlobnik nad notranjim robom poslovilne ploščadi.

Odvzeti vogal daje objektu karakter odprtosti in preglednosti in hkrati s svojo višino omogoča intimnost, potrebno ob trenutkih slovesa. Dostopnost celotnega objekta ostaja obstoječa. Omogočeno je ločeno dostopa-

Slika: situacija

Slika: tloris objekta

nje do servisnih prostorov (kuhinja in sanitarije) z zunanje strani.

Za zaključek najprej opravičilo bralcem članka za slike, ob katerih je potrebno malo domišljije, da se razbere, kaj slika prestavlja, ampak načrte, ki merijo 40 cm v dolžino in 30 cm v širino, je težko spraviti v majhno sliko. Zato ponovno vabim vse, ki vas ta vsebina zanima, pridite v pisarno KS Vipava.

Prepričan sem, da smo si enotni, da Vipava nujno potrebuje objekt za poslednje slovo. Sosednje krajevne skupnosti nas prehitevajo po desni in levi, nam pa ostaja objekt, ki nam ni v čast, niti z njim ne izkazujemo potrebne pietete našim pokojnim krajanom.

Nobena od predstavljenih variant ni idealna. Vsaka ima svoje slabosti in kvalitete. Pri petih variantah se sploh ne dotaknemo parkiranja obiskovalcev pokopališča. Resnici na ljubo je treba priznati, da sosednje parcele pokopališča tega niti ne omogočajo, oziroma bi ureditev parkirišča tik ob pokopališču zahtevala radikalne ukrepe (prestavitve in širitev obstoječe poti, odkup velikih površin, mogoče celo razlastitev ...). Kot realno možnost velja razmisliti o dodatnih parkiriščih vzdolž obstoječe zemonske ceste ali celo o ukinitvi te »bližnjice« in na tem mestu izvedbo parkirišča za potrebe pokopališča. Varianta 2 iz leta 2005 je do sprejetja novega prostorskega akta Občine Vipava neizvedljiva, saj bi posegali na trajna kmetijska zemljišča.

Osebnostno menim, da je v realnem času izvedljiva Varianta 4 iz leta 2011. Tej varianti ne nasprotuje niti bližnji sosed, ki mi je izrazil veliko mero razumevanja in dal ustno soglasje.

Z namenom, da se vendar premaknemo, sem pred časom na svetu KS predlagal in dosegel glasovanje o izboru variante. Glasovalo nas je šest članov sveta. Od tega so bili trije za varianto na zahodni strani pokopališča, trije smo bili za varianto na mestu obstoječega objekta. Dva člana sveta sta bila odsotna, predsednik pa se ni opredelil. In spet stopicamo na mestu.

Mitja Lavrenčič

IZ NAŠE OBČINE

REPUBLIKA SLOVENIJA
UPRAVNA ENOTA AJDOVŠČINA

Vipavska cesta 11b, 5270 Ajdovščina

T: 05 364 32 00
F: 05 366 26 49
E: ue.ajdovscina@gov.si
www.upravneenote.gov.si/ajdovscina/

OBČINA VIPAVA
ŽUPAN
Glavni trg 15
5271 VIPAVA

OBČINA VIPAVA		
Prjeto	27-09-2012	Sig znak:
Vrednost	Zadeva št:	Priloge:
	020-001/2012-5	

Številka: 020-8/2010-40
Datum: 26. 9. 2012

Zadeva: Delovanje Krajevnega urada v Vipavi

Obveščamo vas, da bomo od 1. oktobra 2012, občankam in občanom Vipave ponovno omogočili urejanje določenih upravnih zadev na Krajevem uradu v Vipavi.

Urad bo v prostorih občine Vipava posloval vsak ponedeljek med 9.00 in 12.00 uro. Od frekvence strank bo odvisno, ali bomo KU v Vipavi ohranili ali pa ga bomo morali dokončno zapreti. V zadnjih desetih letih smo na podlagi poročil o delu KU in na podlagi statističnih podatkov ugotovili, da se je število opravljenih nalog na KU Vipava glede na število opravljenih delovnih ur iz leta v leto zmanjševalo. Zadnja tri leta na KU nismo več dosegli s Pravilnikom določene učinkovitosti in če se bo tak trend nadaljeval, bomo prisiljeni dejavnost opustiti.

Občini Vipava in Županu mag. Ivanu Princesu se v imenu Upravne enote Ajdovščina iskreno zahvaljujem za odstopljeni pisarniški prostor za potrebe KU.

S spoštovanjem,

Karmen Ražem
načelnica

IZ USTANOV IN DRUŠTEV

Iz ŠGV

Iz dela ŠGV

Letošnjega poletja v Vipavski dolini prav gotovo še dolgo ne bomo pozabili. Namesto da bi nas dolina omamljala s svojo pregovorno zeleno lepoto, smo žalostno zrlji v njene usihajoče potoke, sadovnjake in predvsem vinograde. In zdelo se je, da je jesen prišla še pred septembrom, ko so dijakinje in dijaki zopet stopili skozi vrata ŠGV. Kako drugačna podoba kot leto poprej, ko je Vipava od preobilice deževja prestopala bregove.

Šolsko leto smo začeli po že nekaj let ustaljenih navadah. Vsak začetek novega šolskega leta je na ŠGV zamiriv predvsem za dijakinje in dijake prvih letnikov.

Ti so konec avgusta na spoznavnem dnevu skupaj s svojimi starši prišli pogledat, s katerimi sošolci bodo delili prihodnja štiri leta, kdo bo njihov »drugi oče« ali »druga mama«. Nato pa so se, opogumljeni s spodbudnimi besedami svojih razrednikov in sorazrednikov, v nedeljo, 2. septembra udeležili uvodne maše, ki jo je daroval novi koprski škof Jurij Bizjak. Še preden pa so dodobra zadihali zrak škofijske, jih je čez dva dni že čakal krst prvoletnikov. V zabavnih igrah, v katerih seveda ni manjkalo vodnih kopeli (suša je bila na srečo že pozabljena), so jih medse sprejeli drugi letniki in seveda z njimi tudi vsa šola, na kateri nas je letos 292.

Tako kot svoj, nikoli povsem enaki, krogotok živi narava, tako živi svoje življenje tudi naša ustanova. Vsako leto znova z veseljem sprejmemo medse nove obraze in se z rahlo otožnostjo poslovimo od naših maturantov. V šolskem letu 2011/12 so maturo opravili vsi, med njimi tudi dva s posebno odliko: zlat maturant je postal Gregor Jurinčič, zlata maturantka pa Rebeka Škrlič. Od letošnje generacije smo se poslovili na slovesu od maturantov, v četrtek, 27. septembra in jim zaželeli uspešno študijsko in seveda tudi življenjsko pot.

Počitnice pa niso bile vznemirljive samo za maturante ampak tudi za marsikaterega dijaka in dijakinjo nižjih letnikov. Njihova delavnost, občutek za človeka v stiski, želje doživeti in videti več, so jih popeljale od Bosne do Združenih držav Amerike.

Pa si pogledjmo nekaj njihovih utrinkov.

GRADILI SMO MOST ČEZ ATLANTIK

Kot edina slovenska udeleženka Benjamin Franklin poletnega programa (BFTF 2012) v ZDA vse občutke, ki sem jih doživela letošnje poletje, težko opišem le z besedami.

V mesecu, preživetem v ZDA, sem zastopala Slovenijo, se učila o ameriški politiki, kulturi, obiskala Washington, Philadelphio, Wiston-Salem in več manjših mest ter živela tudi pri pravi ameriški družini in na tak način izkusila pravo ameriško življenje.

K temu, da sem pristala v Ben Franklin 2012 programu, je pripomogla tematika, o kateri sem razglabljala v svojih spisih na prijavnici, in predvsem sreča v nesreči, saj sem se najprej prijavila na nek drug poletni program, ki je ravno tako potekal v ZDA, a vanj nisem bila izbrana.

V Ben Franklin poletnem programu je sodelovalo 68 mladih, starih od 16 do 19 let iz 48 različnih držav Evrope in ZDA. V samo enem mesecu smo postali nepozabni prijatelji. Začeli smo graditi medsebojne vezi in drug z drugim delili znanja. Vzpostavili smo politične in kulturne povezave, ki nam bodo v življenju še velikokrat pripomogle k boljšemu razumevanju in spoznavanju.

Da. Skupaj smo gradili most čez Atlantik! Vsak s svojimi idejami smo začeli graditi pot, ki se bo nadaljevala še daleč v naša življenja.

Nives Trošt

POČITNIŠKA AMERIŠKA ODISEJADA

Udobno sem se namestila na svoj sedež pri oknu, zaprla oči in letalo je 9. julija vzletelo z brniškega letališča proti Ameriki.

Moja zgodba pa se je začela že veliko prej, in sicer neke novembrske ure sociologije. Profesorica Smrdelj nam je predstavila program za mlade in nas spodbudila, da vsaj poskusimo in rešimo prijavnico. Prav tako me je za to navdušila lanska udeleženka Maruša. Obema sem zelo hvaležna.

V prijavnici sem morala napisati dolg esej o tem, kakšni so moji pogledi na voditeljstvo, o problemih v naši družbi in kako bi jih lahko rešila. Po sprejetju v ožji izbor je sledil še intervju v Ljubljani in nato samo še držanje pesti. Za udeležbo se je potegovalo veliko mladih, zato sem bila še toliko bolj presenečena in vesela, ko sem izvedela, da sem bila izbrana.

V moji glavi so divjale misli o tem, kako bo, kaj bom spoznala, kako se bom imela. Ta pričakovanja sem lahko delila še z devetimi mladimi in dvema starejšima iz Slovenije. Vsi smo se zelo veselili tega potovanja. Kdo pa se ne bi veselil zastoj počitnic v Ameriki? Tako je. Vse stroške je krila organizacija Meridian, tako smo lahko brezskrbno uživali vsak trenutek.

Najprej smo prispeli v glavno mesto Amerike, Washington. Tam smo spoznali še ostale udeležence tega programa iz Srbije, Slovaške in Madžarske ter glavne organizatorje. Prav z vsakim se je bilo prijetno pogovarjati in začele so se plesti prve prijateljske vezi med nami.

Da pa je bil ta program tudi poučen, smo imeli predavanja o dobrem voditeljstvu, prostovoljstvu, ameriški politiki in še veliko zanimivih delavnic.

Po petih dneh smo se razdelili v tri skupine v mesta Raleigh, Burlington in Kansas City. Moja skupina je odšla v Kansas City, za katerega pravijo, da je srce Amerike. Tam sem stanovala pri prijetni petčlanski družini. Sprejeli so me odprtih rok in pri njih sem se počutila kot doma. Tu je program potekal malce drugače. Imeli smo veliko prostovoljnega dela v različnih ustanovah, kjer smo pomagali otrokom pri učenju ali priskrbeli hrano za lačne družine. Zvečer pa smo imeli čas, da so nam Američani predstavili svojo kulturo, pa naj bo to hamburger na sto in en način ali velika zabava pri bazenu. Skupaj smo preživeli nekaj nepozabnih večerov.

Kot zadnje mesto pa smo obiskali Chicago. Tam smo kot posamezniki ali v skupini predstavili svoj projekt, ki smo ga izdelovali med bivanjem v Ameriki. Prav vsi projekti so bili zanimivi in izvirni. Lahko si videl, kako smo v teh dneh postali bolj samozavestni in koliko novega smo se naučili.

Ko sem se 1. avgusta vrnila domov, je bila moja glava tako težka od vse angleščine, da sem potrebovala kar precej počitka.

Našo izmenjavo smo zaključili sredi avgusta s petdnevnim bivanjem v Beogradu, kjer smo se ponovno srečali z vsemi udeleženci, tudi tistimi iz ZDA.

In tako je na vrsto prišlo slovo. Reke solz in kopica objemov so kazali na to, da smo se resnično zblížali. Ta izkušnja nam bo vsem ostala v spominu in vsak si bo te trenutke rad pričaral v glavo in se spominjal, spominjal ...

Meta Červ

DELOVNI TABOR V BANJALUKI

Škofijska Karitas Koper in naša gimnazija sta tudi v času letošnjih poletnih počitnic organizirali delovni tabor z naslovom Streha nad glavo na področju Škofijske Karitas Banjaluka v Bosni.

Tabor je potekal 20 km iz Banjaluke v kraju Ivanska, kjer smo gradili hišo družini Bjelkanović. Ker nas je bilo več, smo se razdelili v dve skupini: prva je gradila hišo omenjeni družini, druga pa je delala na drugih dveh lokacijah, tako, da smo letos pomagali kar trem družinam v stiski. V nedeljo, ko je bil dan počitka, smo se odpravili v Jajce na obisk družine Poplašen, ki smo ji pomagali lansko leto in ji izročili v dobrodelni akciji zbrani denar. Letos se je tabora udeležila tudi naša profesorica filozofije Polona Strnad, skupaj z 12-letnim sinom.

Čeprav je od konca vojne minilo že 17 let, je njene uničevalne posledice mogoče še danes opaziti tako v dušah ljudi, kakor tudi v še porušeni stanovanjskih stavbah in sakralnih objektih. Ob tem pa je v Bosni, kot posledica vojne zaradi propadlih tovarn, visoka stopnja brezposelnosti.

Poleg materialne pomoči domačinom so delovni tabori lahko odlična priložnost, da ponudiš našim mladim možnost, da lahko storijo dobro delo. Pridobivajo delovne navade in spoštovanje do vsakega dela. Vsako delo je častno. Pri tem pa se jim razvija še čut za solidarnost. V Bosni lahko na lastne oči spoznajo norost, krutost in nesmiselnost vojne in je to lahko dobra vzgoja mladih, da si bodo kot odrasli, na različnih položajih, prizadevali za mir in boljši svet. Danes, ko živimo v svetu krize vrednot in nestrpnosti do drugačnih, je lahko tak tabor delček vzgoje za medkulturno spoštovanje.

Delovni tabor je tudi svojevrsten način preživljanja počitnic, saj mladi poleg dela obišejo zanimive kraje, kot so Sarajevo, Mostar, Međugorje in dalmatinske obmorske kraje, kot je npr. Dubrovnik.

Jernej Vidmar, prof.

DANSKA OD BLIZU 2012

V organizaciji Društva slovensko-danskega prijateljstva je tudi letos v začetku septembra potekala ekskurzija Danska od blizu. Na Dansko se je odpravila skupina 40 dijakov slovenskih srednjih šol, med njimi tudi jaz. Odpravili smo se v deželo lego kock, pravljicarja Andersena, vikingov, nešteti otokov, muhastega vre-

mena ... Danska se močno razlikuje od Slovenije. Že geografsko je razlika očitna, saj je povsod sama ravnina. Najvišji vrh je na nadmorski višini 175 metrov in vzpon nanj je bil prava muka. Da pa nismo samo spoznavali Danske, smo pripravili predstavitev Slovenije za Dance. Očarani so bili nad lepotami naše dežele, in če se bodo njihove besede uresničile, bo drugo poletje v Sloveniji mrgolelo danskih turistov. Zadnji večer popotovanja smo pripravili recital Pavčkovih pesmi za Slovence, ki živijo na Danskem. Ko so po dolgem času slišali slovenske pesmi, so mnogim stopile solze v oči.

Od vsega so največji vtis name naredili ljudje in njihov način življenja. Povsod stojijo vetrne elektrarne, vsi se vozijo s kolesi in jih na parkiriščih sploh ne zaklepajo. Njihovi domovi in šole so skromno opremljeni in mladi se osamosvojijo že pri 18 letih. V šolskih laboratorijih so najbolj moderne naprave in računalniki. Trgovine se tudi v glavnem mestu zapirajo zelo zgodaj, ob šestih popoldne.

Čeprav je Danska prečudovita država z dobrimi pogoji za študij, delo in življenje, ima kot vsaka dežela svoje slabosti. Teden dni zagotovo ne zadostuje, da bi spoznali vsak košček te države, je pa dovolj za pokušino. In mogoče se še kdaj vrnem na sever.

Eva Gregorc

PROJEKT COMENIUS – GRČIJA

GD Izobraževanje in kultura

Comenius

Trije dijaki in tri profesorice smo se od 7. do 14. septembra udeležili izmenjave v Grčiji. Vse skupaj se je dogajalo na otoku Kefalonija, v glavnem mestu Argostoli. Poleg nas so se projekta udeležili še dijaki iz Španije, Italije, Anglije, Poljske in Francije ter seveda naši grški gostitelji.

Na otok smo prileteli z letalom, kar je bila za nas dijake popolnoma nova izkušnja, saj se nihče od nas še ni peljal z njim. Po prihodu na letališče smo bili sprejeti vsak k svoji družini, profesorice pa so se nastanile v hotelu. Tako se je začel naš grški teden.

Znamenitosti otoka

Skozi teden smo si ogledali mnoge znamenitosti otoka. Spustili smo se v eno najlepših grških jam, jamo Drogarati, s čolnom zapluli po čarobnem jezeru Melissani in se sprehodili pa mnogih mestecih, ki vsako po svoje odražajo grško kulturo.

Grški dijaki, ki so bili vključeni v projekt, so nam pripravili tudi uraden sprejem. Najprej so nam zapeli nekaj kefalonskih pesmi, ki odlično odražajo umirjenost ljudi tega otoka. Ob tem so nam še dijakinje zaplesale enega od njihovih plesov, nato pa je na prizorišče prišla folklorna skupina in nam podrobno predstavila ozadje značilnih kefalonskih plesov in nam vsakega od njih še zaplesala. Na koncu smo se jim vsi pridružili in skupaj zaplesali.

Po programu je sledila še Trznica. Vsaka država je prinesla nekaj značilnih jedi iz svoje države in tako se je začelo poizkušanje.

Šola

Imeli smo priložnost videti, kako poteka njihov začetek šole, saj so s poukom začeli šele 11. septembra.

Na začetku smo se vsi zbrali na notranjem dvorišču, kjer so se dijaki razvrstili po razredih, mi pa smo se pridružili razredom naših gostiteljev. Duhovnik je opravil poseben obred za blagoslovitev začetka novega šolskega leta, potem pa je simbolično potekal prestop dijakov iz nižje gimnazije v višjo.

Nato so nas popeljali po šoli. Stavba ima eno nadstropje, sestavljajo pa jo učilnice in glavna hodnika ter notranje dvorišče, ki služi tudi kot telovadnica. Zaradi vročine so vrata v učilnice vedno odprta in tako je po poslopju kar precejšen hrup, ki pa dijakov ne moti. Učilnice so bolj skromno opremljene, na vseh oknih in vratih pa so rešetke, ki zagotavljajo varnost. Pohvalijo pa se lahko s sodobno opremljeno računalniško učilnico in laboratorijem.

Predstavitve

Tema projekta so bile simetrije v naravi. Mi smo bili skupaj z italijansko skupino zadolženi za predstavitev simetrije v rastlinah.

Dan pred predstavitvami smo se odpravili do botaničnega centra, kjer naj bi poslikali različne rastline in jih vključili v predstavitev, vendar nismo imeli sreče, saj je bila večina rastlin suhih. So nam pa zato pokazali herbarije značilnih rastlin z otoka.

Predstavitve je kljub temu uspela in vsi smo si oddahnilo, ko smo prejeli zaslužen aplavz in se vrnilo med klopi

Zaključna večerja

Vsi udeleženci smo bili povabljeni na zaključno večerjo, kjer so nam postregli z značilnimi grškimi jedmi, ki pa smo si jih lahko sami izbrali. Večina nas je naročila souvlaki – na majhne dele narezano in nato popečeno meso – zraven pa smo lahko poskusili grško omako tzatziki, ki pa je sestavljena iz navadnega jogurta in nasekljanih kumaric, česna, soli in seveda olivnega olja. Teden se je zaključil z objemanjem in poslavljanjem, družine so nas dobro opremile s spominki in nam zagotovile, da se lahko vrnemo, kadarkoli hočemo, in nam zaželele prijeten let.

Na letališču smo se poslovili od dijakov iz drugih držav in se nato skupaj z italijansko in s francosko ekipo prebili v čakalnico, saj smo se vračali z istim letalom. Tam smo čakali debelo uro, saj je zunaj divjala grozna nevihta in letalo ni moglo pristati. Še nebo je jokalo za nami.

Nato se je končno umirilo in tako smo se vkrcali na letalo. Še zadnjič smo pomahali otoku in odleteli.

Barbara Debevec

Utrinke s ŠGV zbrala in uredila Bojana Pižent Kompara

Iz OŠ

Čas hitro beži

Čas hitro beži. Tudi šolska leta minevajo; nekaj počitniških dogodivščin, pa je spet novo šolsko leto.

Tako je večinoma vse po ustaljenem redu – dokler so časi dobri, je gospodarska rast, je ... vsega dovolj.

V letu 2012 pa ni bilo več vse »po starem«. Gospodarska in finančna kriza, Zakon o uravnoteženju javnih financ, neugodne napovedi in varčevalni ukrepi otrok in šole niso zaobšli. Pa čeprav se »na zunaj« še (ne) pozna veliko.

Počitnice že dolgo niso več čas brezskrbnosti in brezdelja. Starši so po svojih opravkih, otroci pa ... No, vipavski imajo srečo in so tudi letošnje počitnice lahko preživeli aktivno v družbi vrstnikov. Z igrami in ustvarjanjem so sodelovali v projektu Popestrimo šolo teden dni v Vrhpolju, skoraj cel julij v Vipavi in teden dni v Podnanosu. Ta projekt smo izpeljali ob financiranju države iz evropskih sredstev.

Pod Turo in v ajdovskem bazenu so potekale Aktivne počitnice za vse učence, ki jih veseli športno udejstvovanje. No, ob hudi vročini so še likovno ustvarjali in se učili francoščine. Otroci so uživali, ni jim bilo težko vstajati zjutraj in v kampu so se zbirali zelo redno. Aktivne počitnice smo lahko organizirali zato, ker župan in svetniki občine Vipava razumejo potrebe otrok in staršev in financirajo te dejavnosti. Razumevanje je pokazala tudi gospa, ki vodi Kamp Pod Turo in je prijazno sprejela razposajene otroke. Pohvala gre tudi mladim sodelavcem, ki so te dejavnosti vodili.

Novo šolsko leto smo pričakovali z negotovostjo, saj nismo niti vedeli, koliko oddelkov bomo imeli, koliko delavcev bo ostalo zaposlenih v šoli. Od Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport smo sicer dobili soglasje, da lahko razporedimo šestošolce in osmošolce v tri oddelke, če nam ne upade število otrok (po strogih merilih jih je bilo v vsakem razredu dovolj le za dva oddelka). Zato smo zadnje delovne dni v avgustu vedno znova zaključili z olajšanjem: »Pa se le ni nihče odselil ali izpisal ...« In še kako veseli smo bili vsakega vpisa.

Konec avgusta je bila naša šola v Vipavi že polna glasov, mladostniškega smeha in dogajanja. No, saj kaj

veliko nismo razumeli, pogovori so bili predvsem v angleščini. Sto učenk in učencev iz naše, pa tudi ajdovskih in dobavske osnovne šole se je učilo, pripravljalo plakate in nastope z angleškimi učitelji. Gotovo jih je marsikdo od odraslih srečal po Vipavi, ko so si ogledovali naše »slovenske Benetke«. Nad krajem in gostoljubnostjo so bili navdušeni, nas pa so prijetno presenetili učenci, ki so pripravili nastope ob zaključku tečaja English in Action. Nekaj improvizacij, angleški humor, napeta ušesa, misel, da je potrebno obnoviti naše srednješolsko znanje angleščine, zadrega, ko zmanjka besed in si pomagamo s kretnjami in nasmeškom – večer je minil hitro in nam ostal v lepem spominu.

Novo šolsko leto smo začeli s sprejemom prvošolcev. Samo za en oddelek jih je, a so živahni in radovedni. In pridno pokažejo »vrtičkarjem«, kako je v šoli. Vrtčevskih otrok je za dve skupini in tako je desni del prvega nadstropja naše šole otroško razposajen, radoživ, kot zbirka pisanih metuljčkov in nadobudnih čričkov. Prav zanima me, kako lahko po kosilu počivajo in zaspijo. Prvošolci ne spijo več in so komaj čakali na prve domače naloge. Da bi to navdušenje trajalo vseh devet let!

Naši učenci so v veliki večini (še) naročeni na šolsko malico, veliko jih tudi poje kosilo v šoli. Upam, da bo tako tudi ostalo skozi celo šolsko leto, čeprav odločbe o subvencioniranju prehrane kasnije.

Uspeli smo izvesti jesenske športne dneve, pri dveh tehniških dnevih so učenci z veseljem izdelovali papir in miselne igre. Devetošolce smo peljali na celodnevno ekskurzijo po Posočju, sedmo in osmošolce pa na dva kulturna in naravoslovna dneva v Ljubljani. Vse to predstavlja za starše dodatne stroške ob že tako ne-majhnih izdatkih jeseni. Toda pri načrtovanju dni dejavnosti, ki so vezani na prevoze v druge kraje, želimo, da si učenci ogledajo čim več zanimivosti in smo pri tem odvisni od časa razstav.

V naših zbornicah pa je septembra ostalo osem praznih stolov: trije od sodelavcev so se upokojili, zaradi manjšega števila otrok in varčevalnih ukrepov petim strokovnim delavcem žal nismo mogli zagotoviti dela. In v naših zbornicah je vedno več negodovanja, tudi malodušja, predvsem pa zaskrbljenosti, kako bo v naslednjih mesecih ...

Saj so že bili težki časi in so ljudje preživeli, toda ... a ...

»Nevihite so dostikrat ravno tako potrebne, kakor so potrebni sončni dnevi. Brez bojev ni napredka; ga v preteklosti ni bilo in ga tudi v bodočnosti ne bo!« (Ivan Tavčar)

Alenka Nusdorfer Bizjak, ravnateljica

Aktivne počitnice v Občini Vipava 2012

Otroci iz vipavske šole in njenih podružnic ponovno aktivno preživljajo poletje.

Že drugo leto zapored so se, pod organizacijo OŠ Draga Bajca Vipava v sodelovanju z Občino Vipava, odvijale Aktivne počitnice za osnovnošolske otroke. V štirih tednih se je delavnic udeležilo 160 dečkov in deklic, za animacijo katerih je skrbelo 12 učiteljev in študentov. Otroci so lahko izbirali med različnimi aktivnostmi. Poleg bolj priljubljenih nogometa, plesa in likovno ustvarjalnih delavnic je vsak termin popestrilo mnogo dodatnih dejavnosti, kot so jezikovne delavnice, družabne igre ter različni športi (odbojka na mivki, tenis, rolanje, badminton, košarka ...). Enkrat na teden smo organizirali obisk bazena v Ajdovščini, v vsakem terminu pa so se otroci lahko preizkusili tudi v plezanju. Program, vključno s prevozom, je bil za vse udeležence brezplačen.

Glede na številčen odziv in zadovoljstvo s strani staršev ter otrok lahko z gotovostjo trdimo, da so Aktivne počitnice v letu 2012 ponovno uspele pričarati nasmeh na obraze mladih, mlajših in najmlajših.

Kolektiv aktivnih počitnic

Poročili s podružnice Podnanos

V torek, 9. 10. 2012, so se učenci podružnične šole iz Podnanosa pod vodstvom razredničark podali na prvi letošnji pohod. Kljub negotovi vremenski napovedi so imeli čudovit dan. Med potjo so si otroci povedali še

zadnje podrobnosti iz počitniških dni ter že načrtovali, kako bodo preživeli naslednje »krompirjeve«, ki se hitro bližajo. Z navdušenjem so iskali gobe v jesenski travi, obnovili znanje o drevesnih vrstah in burili domišljijo ob vsaki palici ali kamenčku, ki so ga našli ob poti. V podhodu pod avtocesto so se čudili ogromni konstrukciji in če se je le dalo pomahali vsem voznikom težkih tovornjakov, ki so jim z glasnim hupanjem veselo odgovarjali.

Kljub utrujenosti bi tak dan še ponovili.

Mirjam Goričan Štivec

V soboto, 29. 9. 2012, so mladi kitaristi iz podružnice Podnanos nastopili na prireditvi za družine v Podnanosu. Obiskovalci in poslušalci so bili nad navdušeni.

Iz tega navdušenja je prišlo tudi vabilo, da v novembru nastopamo na dvorcu Zemono na prireditvi Umetniki za Karitas, kamor nas je osebno povabila gospa Jožica Ličen.

*Vida Trošt Vidic, mentorica
Foto: J. Ličen*

Iz CIRIUS-a

Šport je prebivalce Vipavske doline združil v složnosti in dobrodelnosti

London je letos zaznamovan z organizacijo Olimpijskih iger in Paraolimpijskih iger. Vipava pa je junija letos žarela v složnosti in dobrodelnosti, bila je prizorišče iger Specialne olimpiade Slovenije.

Specialna olimpiada je svetovno športno gibanje, namenjeno osebam z motnjo v duševnem razvoju, preko njih pa tudi njihovim družinam. Vodja iger je bila Tanja Princes, vodja športov pa Katarina Trbanc. Pri igrah Specialne olimpiade ni poražencev, vsak športnik je zmagovalec. Slogan specialnoolimpijskega gibanja se glasi: »Pustite mi zmagati, če pa ne morem zmagati, naj bom pogumen v svojem poskusu.« Kar pa ne velja samo za šport.

Od 8. do 10. junija smo v Vipavi gostili 49 ekip iz Slovenije in 2 iz tujine. Prišli so na 16. državne igre Specialne olimpiade Slovenije v organizaciji CIRIUS Vipava. S pisanimi zastavami okrašene ulice in prijazni ljudje so pozdravljali veselje in mladost.

Te tri dni je Vipava začutila nov utrip življenja, čistost in veselje v skupnosti drugačnih. Za nepozabno doživetje udeležencev, krajanov, organizatorjev in vseh, ki so se udeležili tega dogodka, je

zaslužna tudi Andreja Černic Gantar, vodja spremljevalnih aktivnosti Specialne olimpiade Slovenije. Naša moč je v sodelovanju in sprejemanju – sprejemanju prav vseh, tudi oseb s posebnimi potrebami, oseb z motnjo v duševnem razvoju. Uspelo nam je. Oblakom se je sicer tudi »utrgalo«, deževalo je in namakalo prizorišče veselja in zadovoljstva, vendar razpoloženja na tako lepi, čisti prireditvi, kot so igre Specialne olimpijade Slovenije, ni pokvarilo.

Športnike je na tekmovanjih vodilo sodelovanje in usmerjenost k cilju, kar je vodilo tudi nas pri organizaciji in izpeljavi tega velikega dogodka. »ZAČUTI BURJO, TEKMUJ PO SVOJE« je bil slogan letošnjih iger. Tekmovali so v duhu fair play-a, povezanosti in borbenosti. Imeli smo srečo. Burje v tem junijskem vikendu nismo občutili. Zato pa smo lahko ves čas opazovali dve maskoti, vetrnika, ki sta pozdravljala udeležence tudi v Olimpijski vasi.

Ideja Specialne olimpiade je tudi vključevanje v socialno okolje, druženje, sklepanje prijateljstev in osveščanje družbe o osebah s posebnimi potrebami. To je (bil) namen Olimpijske vasi, katere ideja se je dotaknila vseh, ki so mogoče hoteli le pokukati v dogajanje. Veliko ljudi je izrazilo željo, da bi tudi v bodoče radi sodelovali pri raznih oblikah druženja z osebami s posebnimi potrebami.

Aktivnosti v okviru Olimpijske vasi so se dogajale v šotoru na stadionu Vojašnice J. P. V. in na drugih lokacijah v kraju Vipava. V Vojašnici J. P. V. je za vse tekmovalce potekal zdravstveni program, ogled vojaškega muzeja in vojašnice ter predstavitev poklica vojak. Vojska se je izredno izkazala s pomočjo in z razumevanjem naših potreb. Za malico so poskrbeli Fructal iz Ajdovščine in ženske, ki so združene v aktivne kmečkih žena iz Budanj, Planine, Mirna, Dornberka in Predmeje. Spekle so slano in sladko pecivo ter prinesle češnje iz Vipavske doline. Sladkosti ni manjkalo. V Baru pri Marjanci v Vipavi so za tekmovalce brezplačno delili sladoled. Niti slabo vreme ni zmotilo navdušenja nad to zares dobro sladico.

Dež pa je kljub vsemu preprečil prihod nekaterih gostov. Veliko pripravljenost za sodelovanje v Olimpijski vasi so pokazali člani Konjeniškega kluba sv. Štefan Vipavske doline, KK Štjak in KK Duka (pripravljali so nastop, program dresure konj); motoristi, člani motorističnih skupini O. K. Riders, in O. K. Krapawna (tekmovalce bi popeljali na motorjih); pa Amadea Colja s psičko Boro. Žal so te popestritve zaradi slabega vremena odpadle. Nekoliko jasnine med temnimi oblaki so izkoristili člani Društva ljubiteljev starodobnih vozil iz Ajdovščine. S streho nad glavo, seveda, so tekmovalce prevažali v lepo urejenih in zloženih starodobnih avtomobilih.

Medtem ko so nekateri pod streho ali dežniki odkrivali lepote Vipave, so drugi doživeli veselje v različnih delavnicah v šotoru. Nabit šotor je preplavila glasba. Pesem vedno seže globoko v srca in tudi tokrat je bilo tako. Tekmovalci so se na odru predstavili publiki s petjem svojih najljubših pesmi. Preden pa so stopili v svet karaok, so si lahko polepšali pričesko, naličili obraz ali narisali priljubljen tatoo. Tudi fotografirali so se lahko, tokrat z vencem iz lovorjevih vejic na glavi, poleg naslikanega rimskega vojaka iz Teodozijeve vojske (avtor slike: Matija Kete). Burja je nekoč metala puščice v sovražnikovo vojsko, mi pa smo tokrat v znamenje burje in vetra izdelovali vetrnice. Zavrteli so se lahko tudi tekmovalci, saj so se lahko udeležili plesne delavnice.

Prizorišče Olimpijske vasi je bilo mladostno in veselo. Barvitost vetrnic, zastavic, smehljajoči zmaji, simbol burje, rdeča in bela ... Dekoracija je bila prava razstava pridnih rok otrok iz bližnjih vrteev ter malih in velikih šolarjev iz bližnjih šol. Brez njihovega sodelovanja šotor, ulice Vipave in prizorišča tekmovanj ne bi sijali v taki vihravi sreči.

Prav dogajanje v okviru Olimpijske vasi lahko v veliki meri pripomore k složnosti in pripravljenosti družbe priskočiti na pomoč. To so te igre tudi dokazale. Organizatorji, tekmovalci, spremljevalci, obiskovalci, prostovoljci, krajani Vipave, člani raznih društev, upokojenci, gasilci, vojska, policija, donatorji, sponzorji in vsi, ki smo (ste) pri tem kakorkoli pomagali in sodelovali, smo lahko zelo zadovoljni, da ideja Specialne olimpiade živi še naprej in ne zapušča prizorišča in časa teh iger.

Organizatorji iger in zaposleni v Centru za izobraževanje rehabilitacijo in usposabljanje v Vipavi že dolga leta opažamo veliko pripravljenost Vipavcev pomagati in razveseljivati otroke in mladostnike, ki zaradi svojih posebnih potreb potrebujejo hišo s številko 3 in 3, na Vojkovi ulici v Vipavi. Tudi pri tem dogodku so Vipavci pokazali veliko složnosti in naklonjenosti do dobrotelov.

Ko je zadnji dan iger nad s soncem obsijan šotor v Vipavi poletelo letalo, je spustilo na množico bonbone. Ko je odhajalo, je poneslo v svet veselje do življenja.

Mateja Kete Černe

Veter v jadrnih za mir v svetu

Mednarodni projekt Mirno more se je začel po izbruhu vojne na tleh nekdanje Jugoslavije, ko je avstrijec Christian Winkler zbral begunske otroke iz nekdanjih jugoslovanskih republik. Z njimi se je podal na enotedensko jadrnanje pod motom »skupaj v istem čolnu«. Glavni namen projekta, pri katerem je prvo leto sodelovalo 17 otrok na treh jadrnicah, je bil odpravljanje predsodkov ter učenje strpnosti. Projekt je s svojo

Skupno jadrnanje za mir v svetu

izvorno idejo hitro zrasel. Danes je ta projekt z imenom Mirno more - mirovna flota eden najuspešnejših socialno pedagoških mirovnih projektov v Evropi. V mirovni floti Mirno more sodeluje preko 100 jadrnic s preko 1000 udeleženci, večinoma socialno depriviligiranimi otroki in mladostniki iz mnogih evropskih dežel.

V projektu sodeluje tudi Slovenija s 15 barkami, na katerih jadrajo otroci iz slovenskih šolskih ustanov. Teden, ki ga otroci v skupini preživijo na jadrnanju, je idealna osnova za doseganje zastavljenih ciljev, kot so socialna integracija, strpnost, medsebojno razumevanje in zavze-manje za mir. Poleg tega imajo otroci priložnost spoznati večšine jadrnanja in okusiti življenje na morju, spoznavati nove kraje, družiti se z vrstniki, se zabavati.

Teden bivanja na jadrnici zahteva strpnost, solidarnost, obzirnost in kontrolo čustev. Treba se je prilagajati in si med seboj pomagati, znajti se v novih vlogah in sprejeti odgovornost za svoje naloge. Ti cilji se med jadrnanjem in še dolgo potem dosegajo na konkreten, učinkovit in profesionalen način.

CIRIUS Vipava se v projekt vključuje že pet let. Posadko sestavljajo trije otroci, dva spremljevalca in skiperji. Za naše učence ima projekt še dodatno vrednost, saj praviloma živijo v prevarovanem okolju in redko ali nikoli ne odidejo od doma brez strašev. Zanje je velik izziv zibanje barke, prenočevanje v jadrnici, hoja po ozki pasareli, odgovornost za svojo in skupno lastnino. Izkustveno učenje omogoča pridobivanje znanja in veščin v realnih življenjskih situacijah.

Dnevne aktivnosti potekajo po ustaljenem redu: umivanje v skupnih kopalnicah, priprava na izplutje, priprava hrane, jadrnanje, kopanje, zvijanje vrvi, skrb za bokobrane, ribanje palube, dviganje jader, pomoč pri privezovanju jadrnice, zvečer pa pristanek v marini in medsebojno druženje.

V enotedenskem obdobju učitelji opažamo pri večini otrok viden napredek na področju samostojnosti, raziskovanja, komunikacije. Učenci postanejo bolj samozavestni, sigurni vase. Naučene veščine doživijo kot potrditev in uspeh. Naša jadrnica je izplula iz marine v Sukošanu. Prvi dan smo zajadrali do Biograda na moru, kjer smo se srečali z ostalimi slovenskimi udeleženci. Naslednje dan smo obiskali otok Kaprije in prvič sidrali izven marine, brez elektrike in vode.

Pot smo nadaljevali v Vodice, kjer smo se srečali z vsemi udeleženci Mirnega mora. Otroci so uživali v delavnicah in aktivnostih mini olimpiade, zvečer je bila osrednja prireditev.

V Vodicih nas je ponoči zajela nevihta z dežjem in burjo, ki je premetavala barko. Jadran je pokazal vse obraze in naša posadka je doživela poučno in nekoliko strašljivo jadralsko izkušnjo. V četrtek zvečer smo izpluli v Tribunj, tam so otroci pripravili modno revijo in doživeli mornarski krst. Pekli smo palačinke za vse in plesali. Naslednji dan so se vse jadrnice zbrale v Murterskem kanalu in v pozdrav miru spustile v zrak pisane balone. Za slovo smo zadnji večer v Sukošanu pripravili piknik na pomolu.

Naši učenci so se vrnili domov veseli in ponosni. Bivanje na jadrnici in vse doživeto se jim je dobro zarisalo v spomin.

Povprašali smo jih o njihovih vtisih.

KAKO SI SE POČUTIL/A, KO SI IZVEDEL/A, DA GREŠ NA MIRNO MORJE?

Simona: *Bila sem vesela, komaj sem čakala ...*

Posadka jadrnice Biser iz CIRIUS-a Vipava

Šeherzada: *Sem se veselila.*

Mark: *Vesel sem bil.*

KAJ SI SE NAUČIL/A?

Simona: *Naučila sem se mornarske vozle ...*

Šeherzada: *Pospravljati in pripravljati bokobrane.*

Mark: *Naučil sem se voziti barko.*

KAJ SI LEPEGA DOŽIVEL/A?

Simona: *Srečala sem nove prijatelje ... dobila sem skipersko izkaznico.*

Šeherzada: *Ples.*

Mark: *Bilo je veliko punc.*

KAKO SE POČUTIŠ SEDAJ?

Simona: *Malo težko mi je iti nazaj ... se posloviti od novih prijateljev.*

Šeherzada: *Lepo je iti spet domov.*

Mark: *Sem še bolj vesel, ker grem k mami domov.*

BI ŠLI ŠE KDAJ NA JADRANJE?

Vsi: *Seveda, ker je takooooo lepooooo ...*

In če oni tako pravijo, zagotovo drži. Zato si bomo prizadevali, da bo projekt kljub krizi živel dalje in da bo še veliko naših otrok imelo možnost okusiti veter v jadrnih pod zastavo miru.

Prispevek pripravili Katarina Trbanc in Tanja Princes

Iz društev

VIPAVSKA TRGATEV 2012

Prireditev, ki je že zdavnaj prestopila meje lokalnega, a kljub temu ohranja lokalni pridih in usmeritev

Začetek septembra. Dnevi še vedno ohranjajo poletno toplino, na drugi strani pa je že opaziti prve zametke jesenskih barv. Vinogradi so polni trgačev, v Dolini se razprostira vonj vrenja mošta. Zdi se, da se vse se vrti okrog trgatve. In res je temu tako, a vendar ima za nas, člane Turističnega društva Lanthieri Vipava, beseda trgatve še nekoliko drugačen pomen in druge razsežnosti.

Že skoraj pet desetletij za Vipavo velja, da v drugem septembrskem vikendu zaživi v povsem drugačni luči. Na glavnem trgu se tare ljudi, med ulicami se krešeta zvoka glasbe in pogovorov obiskovalcev. Na vsakem koraku nas spremljajo stojnice z artikli, ki ponazarjajo prepletanje lokalne kulture s sodobnim kičem, v ozadju vrtiljak s kričečimi otroki. Diši po pokovki in pečenju in vsak trenutek se zdi primeren za nazdravljanje. **Vipavska trgatve**, pozdravljena! Trije dnevi v letu, ko vsakdanjik zamenjajo zabava, kulturno udejstvovanje, športne aktivnosti, sprostitvev in druženje, Vipava pa postane Vipavska dolina v malem. In trije dnevi v letu, ki zahtevajo dobre tri mesece priprav, veliko odrekanja, prostega časa in prostovoljnega dela s strani članov

Turističnega društva Lanthieri, seveda v sodelovanju s **Turistično informacijskim centrom**.

Poudarek na vsebinskem razvoju

Konec leta 2009, ob ponovni ustanovitvi turističnega društva v Vipavi, smo si v društvu kot eno prioritetenih nalog zadali izvedbo ene največjih prireditev v Vipavski dolini in simbolov Vipave – Vipavske trgatve. Ob tem se nas večina verjetno ni prav dobro zavedala razsežnosti izpeljave takšnega dogodka, vendar lahko po tretji izvedbi povzamemo, da nam je več kot uspešno uspelo. Drži, da se tu pa tam še pojavljajo kakšne nevšečnosti,

vendar se slednje ob takem dogodku praktično neizbežne. Se pa iz leta v leto zmanjšujejo, saj z vsako dodatno izvedbo pridobimo več znanja in izkušenj, kar s pridom izkoristimo. Poleg učinkovite in brezhibne

izpeljave dogodka pa velik poudarek dajemo tudi na nenehnem vsebinskem razvoju prireditve, ki temelji na predstavitvi lokalne kulture in znamenitosti. Pri tem TD Lanthieri Vipava tesno sodeluje s **Centrom za razvoj podeželja TRG Vipava**, s katerim vsako leto poskušamo sooblikovati čim bolj pester program. In tudi tokrat ni bilo nič drugače.

Od pridiha Dalmacije do rock'n'roll-a

Uradna otvoritev Vipavske trgatev 2012 se je zgodila na petkov večer na Trgu Pavla Rušta. Na »Starem placu«, kakor mu pravimo domačini, se je trlo ljudi v pričakovanju glasbenega doživetja, nastopa **komornega zbora Eventuelle in dalmatinske klape Kampanel**. Odličen ambient in pozitivna energija obiskovalcev sta ob glasbeni spremljavi nastopajočih poskrbela za idilično vzdušje, ki se je v samem zaključku odrazilo kot skupinsko petje več štolgave množice in klape Kampanel. Trgatev se je, predvsem v športnem duhu, nadaljevala že na sobotno dopoldne. Na ulicah so se počasi že vrstile prve stojnice, kolesarji, udeleženci tradicionalne kolesarske dirke za državno prvenstvo na Nanos so bili že v polni pripravljenost na start, podobno tudi tekmovalci v balvanskem plezanju. Medtem pa so na prizorišču, ob obujanju spominov na petkovo dogajanje, že potekale priprave na sobotni večer, ki sta ga na glavnem prireditvenem odru otvorili lokalni rock glasbeni skupini **Climax** in **Antioksidanti**. Za vrhunec večera so poskrbeli člani glasbene skupine **Kingston**.

Dobili smo novo Vipavsko vinsko kraljico in prvo protokolarno vino Občine Vipava

Nedeljski dan prireditve se pričel z degustacijo vin v Vinoteki Vipava in odprtjem **Kmečke tržnice**, ki je ponujala vse od domačih salam, oljčnega olja, vina, sirov, grozdja do izdelkov domače in umetnostne obrti. Medtem so se mlajši tekmovalci že merili v balvanskem plezanju, skupine **Adc** in **Funky** ter **Hip hop Rockerz** so poskrbele za plesno popestritev. Najmlajše je v parku zabaval **Jole Cole**. Kaj kmalu

pa je glasba **Pihalne godbe Vrhpolje** že napovedovala ples **folkloristov iz Vipave** in **gostov iz Trevisa** ter prihod **častne Teodozijeve garde** in **vinskih kraljic**. Slednje so se, tako kot se zanje spodobi, pripeljale v avtomobilih starodobnikov – dobili smo novo Vipavsko vinsko kraljico. Častnega naziva je bila deležna **Katja Blagonja iz Zavina**. Sledila je trgatev avtohtonih vipavskih vinskih sort pinele, zelena in klarnice ter blagoslov letošnjega mošta, najuspešnejši domači vinarji pa so bili deležni listin odličnosti za najboljše ocenjena vina. Med njimi je bil izbrano tudi **prvo protokolarno vino Občine Vipava**. Laskavi naziv je prejelo vino Zelen 2010, ki prihaja iz vinske kleti **Tomasvin** iz Podrage. Nedeljski večer so zaokrožili domači ansambel **Špadni fantje**, nastop evropskega prvaka na električni diatonični harmoniki **Matica Štavarja** ter ansambel **Zapeljivke**, ki so ob tej priložnosti praznovala deseto obletnico delovanja.

Strokovni program v znamenju turizma

Poleg zabavnega je med celotno prireditvijo potekal tudi strokovni program, za katerega je poskrbel Center za razvoj podeželja TRG Vipava. Rdeča nit programa se je vrtela okrog razvoja in predstavitve turizma na Vipavskem. V okviru projekta »**Moj kraj je turizmu prijazen**« so tako bili izpeljani trije dogodki. Osrednji

dogodek, **okroglo miza na temo turizma v Vipavi**, sta dopolnjevali še izobraževalna delavnica »**Turistični spominek**« z dr. Janezom Bogatajem in **strokovna delavnica z vodeno degustacijo vin** v Vinoteki Vipava. Udeleženci okrogle mize so se osredotočili na celoten vidik turizma pri nas. Župan občine Vipava, **mag. Ivan Princes** in **Maja Hladnik**, TIC Vipava, sta se dotaknila predvsem trenutne turistične ponudbe v Vipavi in okolici ter trenutnega in prihodnjega razvoja. **Mag. Brezovec**, Turistica, je predstavil nekoliko bolj teoretične vidike turizma, medtem ko je Janko Humar vse

skupaj konkretno ponazoril na primeru delovanja Lokalne turistične organizacije Sotočje kot dobre prakse. Na drugi strani nam je v sklopu delavnice »Turistični spominek« **dr. Bogataj** predstavil pomen le-tega. Zanj pravi, da gre za živo entiteto, ki jo lahko predstavlja neka kulturna dobrina posameznega kraja, kot so npr. jedi, pijače, glasba, pripovedi ipd. Pri tem je dr. Bogataj, kot turistični spominek Vipavske doline, izpostavil buteljko pinele in zelena.

*Darijan Matevski,
Turistično društvo Lanthieri Vipava*

Ocenjevanje vin na Vipavski trgatvi 2012

V okviru prireditve Vipavska trgatev 2012 je v petek, 24. avgusta 2012, v prostorih Vinoteke Vipava potekalo ocenjevanje vin. Strokovna komisija, ki jo sestavljajo članice uradne degustacijske komisije iz KGZS – zavod Nova Gorica, je ocenjevala 65 vzorcev vin 21 pridelovalcev iz zgornje Vipavske doline. Med ocenjenimi vzorci je bilo največ belih, in sicer 47, rdečih je bilo 14, 3 vina so bila iz sušenega grozdja, 1 pa peneče. Med prispelimi belimi vini sta letos prevladovala zelen in sauvignon, sledila pa je pinela.

Vina, ki so bila ocenjena z oceno 17,90 točk, so v nedeljo na Vipavski trgatvi prejela Listine odličnosti. Letos so listine odličnosti prejeli:

- Peter in Anica Ferjančič s Planine za vina: FINO BELO 2009, SAUVIGNON 2011, VINO IZ SUŠENEGA GROZDJA SANJA 2011 in MERLOT 2009
- Tomaž Fabčič iz Podrage za vina: PINELA 2010, MALVAZIJA 2011 in ZELEEN 2010, ki je med drugim postalo tudi protokolarno vino Občine Vipava
- Avin – Franc Andlovic z Gradišča pri Vipavi za vino: PINELA 2011
- Vina Blagonja iz Zavina za vini: REBULA 2011 in SAUVIGNON 2011
- Fortunatov hram iz Planine za vini: BELI PINOT 2011 in vino iz sušenega grozdja BARBERA 2011
- Jurij Žorž s Slapa za vino: Sivi pinot 2011
- Kmetija Tomažič iz Vrhpolja za vini: CHARDONNAY 2011 in CABERNET SAUVIGNON 2009
- Samuel Poljšak z Gradišča pri Vipavi za vino: SAUVIGNON 2011
- Agroind Vipava 1894 d.d. za vini: RUMENI MUŠKAT 2011 in CABERNET SAUVIGNON 2005
- Branko Furlan iz Zavina za vini: MODRI PINOT 2011 in CABERNET SAUVIGNON 2011
- Bogdan Čehovin iz Gaberij za vino: BARBERA 2011
- Peter Rondič za vini: CABERNET SAUVIGNON 2007 in vino iz sušenega grozdja CABERNET SAUVIGNON 2007
- Vina Ussai iz Črnič za vino: MERLOT 2008

Prejemnikom listin odličnosti iskreno čestitamo.

Protokolarno vino Občine Vipava 2012/13

V sredo, 29. avgusta, je v prostorih vinoteke Vipava potekal 1. izbor za protokolarno vino Občine Vipava. Strokovna komisija, ki so se predstavljali član TD Peter Skapin, podžupan Občine Vipava Alojz Durn, Mitja Volk, predsednik sveta zavoda Centra za razvoj podeželja TRG Vipava ter Urška Grmek, predstavnica Centra za razvoj podeželja TRG Vipava, se je odločala med številnimi zeleni in pinelami vipavskih vinarjev. Laskavi naziv 1. protokolarnega vina Občine Vipava prejme vino Zelen 2010, ki prihaja iz vinske kleti Tomaža Fabčiča iz Podrage.

Maja Hladnik

Kaj bo novega v Društvu Razmetano podstrešje?

Po poletnem dogajanju v prostorih Društva RP, kjer je g. Jože Možina 6. 6. 2012 predstavil knjigo: *Revolucionarno nasilje na Primorskem, Goriška in Vipavska 1941–1945* in njenega avtorja mag. Renata Podberšiča je sledila 13. 6. doživeta predstavitev delovnega tabora v Bosni. Ob pomoči posnetkov so delo in življenje na taboru in ljudi v okolici Banjaluke predstavili trije udeleženci tabora dijaki ŠGV: Luka, Urban in Gašper.

V septembru je potekala predstavitev Društva RP na osnovnih šolah in gimnazijah v Ajdovščini in Vipavi v želji, da bi predstavili in razširili prostovoljno, neprofitno delo med mladimi.

Načrtujemo in prisrčno vabimo:

V sredini oktobra **začnemo tudi letos s plesnimi tečaji!** Predvidoma v sredini oktobra bomo tudi letos začeli z izvajanjem začetnega in nadaljevalnega plesnega tečaja. Še vedno v sodelovanju s plesno šolo **REBULA**. Obvestila in plakate z natančnejšimi informacijami bomo pravočasno izobesili na javnih mestih.

V soboto, 24. 11., in v soboto, 1. 12., od 10.00 do 12.00 vabimo na delavnico izdelovanja adventnih venčkov.

Vsi, ki bi se radi naučili **osnov izdelovanja adventnih venčkov** in si adventni venček – simbol pričakovanja – izdelali sami, lepo vabljeni. Delavnica je brezplačna. V jeseni, ki je pred nami, si lahko nabereмо material, ki ga bomo porabili pri izdelavi venčkov: mah, storžke, suho cvetje, plodove ... Lepo vabljeni »veliki in majhni« – otroci in starši.

V sredo, 5. 12. 2012, bo sv. Miklavž obiskal naše najmlajše.

V kulturnem domu v Vipavi bo po priložnostni igrici sledila obdaritev otrok.

Kot je običaj bosta predstavi dve:

Ob 16.00 za otroke Zemon, Nanosa, Na Produ, Na Hribu, Pod Gradom, Grabrijanove, Lavrinove, Ul. M. Bajca, Trga P. Rušta, Ceste 18. aprila, Gradnikovih brigad,

ob 19.00 za otroke Gradišča, novega naselja, Goriške ceste, Kosovelove, Vojkove, ul. V. Reharja, Glavnega trga in ostalih delov Vipave ter strežnikov.

Vstop je prost. **Vpis** otrok bo pred vstopom v dvorano.

Kulturni praznik, petek, 8. 2. 2013, razstava čipk in priložnostna »stand-up« komedija. V sodelovanju s čipkarsko šolo iz Idrije pripravljamo **razstavo čipk**, ki so jih izdelale učenke in učenci v teku let čipkarske šole v Vipavi. **Lepo vabimo tudi nekdanje učenke čipkarske šole**, da bi svoje izdelke »dale« na razstavo (oglasite se ga. Katarinci Lampe v času čipkarskih ur na OŠ Vipava ali Martini Naglost).

VABLJENI, DA SE NAM PRIDRUŽITE IN SE IMATE Z NAMI LEPO!

Kontakt za več informacij: kreativci.rp@gmail.com

Za Društvo Razmetano podstrešje Špela Bizjak in Gašper Naglost

Ipavska v novi sezoni

Komorni zbor Ipavska z zborovodjem Matjažem Ščekom je letošnjo pevsko sezono začel 30. avgusta s celovečernim koncertom sakralne glasbe v cerkvi sv. Štefana v Ribnici, kjer je nastopil v okviru tradicionalne in uveljavljene ribniške prireditve Ribniški sejem. Z izbranim sakralnim programom so pevci vidno navdušili številno občinstvo tudi v nedeljo, 23. septembra 2012, v baziliki Marijinega vnebovzvetja na Sveti gori. Zbrani prispevki dobrodelnega koncerta bodo namenjeni za obnovo romarskega doma na Sveti gori.

Konec meseca novembra se ipavci odpravljajo na mednarodno zborovsko tekmovanje na Češko. V Pragi se bodo širši zborovski publikli predstavili z raznovrstnim sakralnim programom, s katerim bodo nastopili tudi

v kulturnem domu v Šempasu v nedeljo, 25. 11. 2012, predvidoma ob 20. uri, v sodelovanju z Mešanim pevskim zborom Obala iz Kopra. Vabljeni k poslušanju!

Ob enem vabimo med svoje vrste nove pevke in pevce – pridružite se nam v naših prostorih v pritličju stare šole v Vipavi ob sredah in nedeljah ob 19. uri.

Za Ipavsko Polona Puc

Vipavski tamburaši so nastopali

Mlajše Vipavske tamburaše presenetila burja

Na sobotni večer, 21. 7. 2012, smo se člani mlajše skupine Vipavskih tamburašev odpravili na nastop v slovensko Istro. Povabljeni smo bili na šagro na Malijo, majhno vasico nad Izolo, ki je polna prijetnih ljudi. Ta vikend je v Vipavi divjala močna burja, ki smo jo Vipavci sicer vajeni, a za ta letni čas ni značilna, zato smo bili veseli, da gremo nekam, kjer bomo imeli mir pred njo. A smo se očitno zmotili. Že po poti, ko smo se peljali proti obali, je stalno pihalo in tudi na Maliji ni bilo nič drugače. Vreme ni bilo prav nič podobno julijskemu, saj je bilo tudi nekoliko manj stopinj, kot se za poletje spodobi. Vendar pa smo mladi tamburaši kljub temu odigrali po svojih najboljših močeh. Pripravili smo pester program popularnih skladb, ki so jih bili poslušalci zelo veseli. Po vsaki skladbi smo poželi bučen aplavz in po nastopu bili deležni mnogo pohval in zahval. Sledilo je skupno druženje, ki smo ga zaokrožili z nekaj plesi. Mladi tamburaši smo veseli, da so nas prebivalci Malije povabili na svoj praznik in upamo, da jim bomo lahko še kdaj polepšali večer.

Mlajši in starejši Vipavski tamburaši skupaj nastopali v Trenti in Kopru

Letošnji dan upora proti okupatorju smo mlajši in starejši Vipavski tamburaši preživel v Trenti, kjer smo v tamkajšnjem Turistično informacijskem središču Triglavskega narodnega parka Dom Trenta pripravili koncert. Na ta aprilski dan je bilo vreme zelo lepo, kar je privabilo mnogo pohodnikov v to prekrasno dolino sredi gorovja v slovenskih Alpah. Tamburaši smo jim pripravili raznolik program skladb. Od ljudskih, ki sta jih s svojima vokaloma popestrila Romana Prelec in Marjan Fajdiga, pa do popularnih in dalmatinskih skladb. Tu je Dragojevićevo Cesarico solo na brač odlično odigrala Katja Lavrenčič, skladbo Da te mogu pismom zvati pa je izvrstno odpel Cveto Curk. Madžarski Čardaš je solo na violino ob spremljavi mlajše skupine zaigrala Polona Praček.

Mlajša skupina pod vodstvom Mete Praček in starejša skupina pod vodstvom Neže Žgur sta se na koncu združili in skupaj zaigrali še nekaj skladb.

Podobno je potekal tudi nastop, ki sta ga isti dve skupini imeli 14. julija v Kopru. S svojim igranjem in pravo izbiro skladb, za katere je v večini priredbe napisala Neža Žgur, smo pod vodstvom Mete Praček razveselili mimoidoče in jim polepšali vroče sobotno popoldne.

Mlajši Vipavski tamburaši na praznovanju Kvatrnice

V soboto, 22. 9. so na mirenskem gradu odzvanjali zvoki tamburic. Mlajša skupina je namreč sodelovala na praznovanju Kvatrnice, praznika, ki ga vsako leto pripravijo v čast Žalostni Materi božji, kateri je posvečena cerkev na gradu. Mladi tamburaši

so skupaj s tamkajšnjim zborom in bendom, ob 19. uri slovesnost pričeli s sveto mašo, ki jo je vodil lazarist, g. Peter Žakelj. Mladinske pesmi, ki so jih izvajali, je za tamburaše priredilo kar nekaj mladih glasbenikov Barbara Grahor, Matevž Močnik, Polona Praček, Neža Žgur in Meta Praček. Tamburaši so poskrbeli, da je bilo vzdušje v cerkvi res praznično. Le-to pa se je nadaljevalo ob procesiji z lučkami, ki se je vila okrog

mirenskega gradu. Po končani procesiji smo mladi povabili prisotne še na otvoritev fotografske razstave z naslovom »Fotooko mladih«. Tokratno razstavo so pripravili že drugič zapored. Tema letošnjega fotografskega natečaja je bila voda. Udeležilo se ga je 15 fotografov, ki so v svoje objektivne uspeli ujeti drobne kapljice jutranje rose, dežne kaplje, ki polzijo po oknu, razburkane morske valove, ki objemajo peščeno obalo, mehke valove rek, pa vse do ledenih sveč in v led vkovanega jezua reke Vipave. Tudi na razstavi smo tamburaši pod vodstvom Mete Praček zaigrali še nekaj skladb, ki so jih s petjem in igranjem polepšali zbor, vokalistki Janja Kobal ter Petra Batistič in flavtist Marko Curk.

Za Vipavske tamburaše Meta Praček

Vipavci v Trevisu – Trevigiani v Vipavi

Na povabilo folklorne skupine Trevigiano smo bili vipavski folkloristi na dvodnevem gostovanju 25. in 26. avgusta v Trevisu. Sprejeli so nas zelo prijazno in gostoljubno.

Prvi večer smo nastopili skupaj z gostitelji, folklorno skupino Treviginano, v bližnjem Caerano di s. Marco in bili deležni velikih in dolgih aplavzov. Naših nastopov so se posebej razveselili Slovenci, ki živijo v teh krajih. Srečanje z njimi je bilo zelo ganljivo.

Drugi dan pa so nas peljali na sever pod Dolomite, kjer smo imeli Vipavci samostojni koncert v kraju Cesiomaggiore. Pod ogromnim šotorom nas je pričakala velika množica ljudi. Prikazali smo jim naš repertoar ljudskih plesov, običajev in pesmi in doživeli nepozabno srečanje s tamkajšnjimi domačini. Z močnimi aplavzi so nas pozdravljali, doživeli smo res nepozaben sprejem.

Polni lepih in prijetnih vtisov smo se v nedeljo proti večeru vračali domov. V upanju, da se bodo prijateljske vezi s folklorno skupino Treviginano še poglobljale, smo njih povabili v Vipavo na Vipavsko trgatév. V soboto zjutraj, 8. septembra, smo s harmoniko Italijane pričakali pod stoletnim hrastom pred vasjo Ustje. Po kratkem sprejemu smo skupaj odšli v bližnji vinograd našega plesalca Marjana Vidmarja, kjer smo trgali grozdje. V vinogradu smo imeli pravo kmečko malico po domače, kar na tleh, tako kot nekoč naši predniki. Pokazali smo jim tudi, kako se potem grozdje stiska v mošt in po kosilu smo imeli pokušino vin v Marjanovem hramu. Popoldne smo jih peljali v Mladinski hotel v Ajdovščino, kjer so se odpočili in pripravili na večerni koncert, ki so ga imeli v Domu kulture v Vipavi.

V nedeljo dopoldan smo gostujočo skupino Treviginano popeljali po Vipavi in jim pokazali turistične zanimivosti našega Trga. Popoldan pa smo skupaj z Vrhpoljsko godbo v povorki prišli na osrednje prizorišče. Italijani so nam prikazali nekaj zelo lepih folklornih koreografij, njihov pevec Pepi pa je zapel italijanske

zimzelene melodije, da so poslušalci kar obmolknili. Pozno zvečer smo se poslovili od naših prijateljev. Ostala so nam nepozabna doživetja in veliko fotografij, ki nas bodo spominjale na prijetna srečanja s folklorno skupino Treviginano.

*Za Folklorno društvo Vipava
Anton Goričan*

Spoštovani Vipavci,

BRAVO, SUPER! Tako je potrebno delati, če hočemo, da smo prepoznavni vsaj v zamejstvu ter tudi v širnem svetu. HVALA vam za vse, kar ste postorili ob izmenjavi obeh skupin. Na vse to morate biti ponosni. Iz predstavljenega vašega gostovanja v Furlaniji lahko ocenjujem, da je bila vaša predstavitev v Italiji zelo uspešna. Tudi program bivanja gostov v Vipavi ste pripravili zanimiv in pester – HVALA za vloženi trud. Lahko rečem, da ste se zelo potrudili in vašim gostom v Vipavi pripravili pristrčno gostovanje. Vse to bo prav gotovo botrovalo, da so se zadovoljni in z lepimi vtisi vrnili v svoj TREVIGIANO.

Želim, da pri svojem folklornem delu in odrekanju vztrajate z veliko korajže tudi v naprej. Še enkrat lahko rečem, da sem bil z nastopom gostov zadovoljen, posebno pa me je osrečil solo pevec z visoko kakovostjo. HVALA, da ste nam, publiko, zagotovili dovolj razlage, kaj se na odru dejansko prikazuje. Gostujoči skupini ste zagotovili prekrasen oder s primernim ozvočenjem. To, da gostom ponudite dostojen prostor za nastop, je odlično in hvale ter tudi spoštovanja vredno.

Srčno želim, da se boste trudili tudi naprej in poskušali v dvorano pripeljati še večje število ljudi. HVALA publiko, ker je s svojimi močnimi aplavzi zabrisala prazna mesta.

Mimogrede sem si ogledal tudi zunanje stojnice. Drznil bi si predlagati, če le imate kaj moči in vpliva, da bi bile v prihodnje le-te bolj vipavske, bolj vaše, bolj prilagojene vaši trgatvi.

Še enkrat HVALA za vaš veliki prispevek k ugledu slovenske folklorne dejavnosti in jasno tudi Vipavski trgatvi, ki vas podpira.

Zvonko Gantar

FOLKLORNO DRUŠTVO VIPAVA

VABI VSE PLESALCE,
KI SO KDAJ PLESALI V MLADINSKI SKUPINI,

NA DRUŽABNI VEČER,
KI BO 7. NOVEMBRA ZVEČER V DOMU KULTURE

NA GRADIŠČU PRI VIPAVI.

LEPO VABLJENI

S spomini na poletje pozdravljamo jesen

Letošnje poletne počitnice so v organizaciji Medobčinskega društva prijateljev mladine Ajdovščina „Na kriilih razigranega poletja“ prehajale iz aktivnosti v aktivnost – za dolgočasje resnično ni bilo nobenega razloga. Začeli smo z zelo dobro obiskanimi **ustvarjalnimi delavnicami** v Hiši mladih v Palah – obiskalo jih je tudi do 27 otrok dnevno. Ladjice iz naravnih materialov, nakit iz perlic, ribice iz kolaža in dolgojezične žabice iz odpadnih plastenk so le nekatere izmed nastalih umetnin. Poleg vsakodnevnega gibanja v naravi ni šlo niti brez plesa, v prispevku „Počitnice za najmlajše“ pa je utrip prvega tedna počitnic posnela tudi ekipa RTV Slovenija – povezavo do posnetka najdete na naši spletni strani. Naše pridne prostovoljke so razgibale počitniške dni tudi otrokom iz Vipave, Vrhpolja in Malovš – Gojač.

Med 16. in 20. julijem je 22 otrok v dveh skupinah spoznavalo čare **angleškega in francoskega jezika** in ob tem imelo priložnost pogovora s francoskim prostovoljcem, ki se nam je pridružil. Za zaključek tečaja so otroci zapeli in zaplesali v obeh jezikih in tako pridobljeno znanje pokazali tudi svojim staršem. V začetku avgusta se je 14 otrok udeležilo **tečaja rolanja**. Otroci so se naučili pomena ogrevanja in „pravilnega padanja“ ter se

skozi zabavne igrice naučili mnogih večšin rolanja. Na koncu so se na rolerjih odpravili celo na potep po eni izmed manj prometnih ajdovskih ulic okolici Hiše mladih v Palah, kjer je tečaj potekal. Njihovo skupno mnenje o tečaju je bilo: „Super!“

Konec avgusta so potekali še zadnji dnevi na ustvarjalnih delavnicah v Ajdovščini, Malovšah in Podnanosu. V Ajdovščini so se poleg ustvarjanja podali tudi na pravi pohod po učni poti ob Hubljo in uživali v lovu na skriti zaklad. Seveda so ga našli in se na koncu zadovoljni posladkali. V Podnanosu so v dveh dneh oblikovali sanjske hiške in figurice na palčkah, v Malovšah pa so poleg poleg različnih izdelkov pripravili tudi igrico o Mavrični ribici, ki jo bodo še enkrat zaigrali v tednu otroka. Skoraj povsem na koncu počitnic se je skupina otrok preizkusila še na poligonu **pustolovskega parka v Postojni**.

Vsakoletna **letovanja na morju** so bila dobro obiskana tudi letos – letovalo je kar 143 otrok, večina v treh izmenah v Piranu, del pa tudi v Nerezinah na Malem Lošinjju. Iz sredstev humanitarne akcije Pomežik soncu smo letos na morje pospremili 56 otrok iz socialno ogroženih družin iz občin Ajdovščina in Vipava, za kar se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam s svojim prispevkom to pomagali uresničiti (še vedno ni prepozno!) s svojim prispevkom. Razigran otroški smeh in iskrice v očeh otrok so največje zadovoljstvo vseh, ki smo pri tem sodelovali.

V sodelovanju z Zvezo prijateljev mladine Ljubljana Moste – Polje smo v juniju na športno obarvane počitnice **101 otrok na Pokljuko** popeljali še 9 otrok iz obeh občin, v avgustu pa na tabor „**Kranjska Gora ima talent – Media Camp**“ še 10 otrok, prav tako iz ajdovske in vipavske občine, na druženje z Janom Cvitkovičem in sodelavci v medijskem svetu v Kranjsko Goro.

Počitniške dejavnosti in letovanja so nam omogočili Občina Ajdovščina, Občina Vipava, Urad RS za mladino v programu »Prostovoljno mladinsko delo«, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, ZPM Slovenije, ZPM Ljubljana Moste – Polje, njihovi so-organizatorji in sponzorji, številni donatorji s sredstvi, materiali in storitvami in marljivi prostovoljci, katerim se ob tej priložnosti iskreno zahvaljujemo. Počitnice so za nami, pošteno smo že zakorakali v novo šolsko leto. V sodelovanju z ZPM Slovenije in Mladinsko knjigo tudi letos **razdeljujemo rabljene, a lepo ohranjene šolske torbe** otrokom iz socialno ogroženega okolja, na voljo pa imamo tudi nekaj šolskih zvezkov. Vabimo vas, da se oglasite v naši pisarni v Hiši mladih v Palah in izberete šolsko torbico, ki vas bo spremljala v novem šolskem letu.

In ker smo v novo šolsko leto že pošteno vpeti tudi na Medobčinskem društvu prijateljev mladine Ajdovščina, vas vabimo k sodelovanju. Poleg mnogih dejavnosti za otroke – prav zdaj pripravljamo program **dejavnosti v tednu otroka** – pospešeno pripravljamo tudi programe **študijskih krožkov**. Gre za obliko neformalnega izobraževanja, predvsem pa prijetnega druženja odraslih, kjer se vsi učijo od vseh tisto, kar jih zanima kot skupino. Imate idejo? Sporočite nam in se skupaj z nami podajte v svet vseživljenjskega učenja.

Prav tako vas pristrčno vabimo tudi k pomoči in izvajanju naših programov in k podpori našemu prizadevanju za dobrobit otrok, mladih in družin. Vabimo vas k donaciji 0,5 % dohodnine naši organizaciji, ki je za vas brezplačna, ne glede na to, ali dohodnino plačate ali pa jo dobite povrnjeno.

V kolikor imate možnost, da nam priskočite na pomoč s storitvami, materialom (predvsem s šolskimi potrebščinami, kot so različne barvice) ali s finančnimi sredstvi oz. imate možnost to postavko umestiti v proračun vašega podjetja v prihodnjem letu, ste prav tako toplo dobrodošli, saj le skupaj lahko poskrbimo za lepše otroštvo otrok, ki so prihodnost vseh nas.

Najdete nas v Mladinskem centru Hiša mladih v Palah v Ajdovščini, na spletni strani www.mdpm-ajdovscina.si in na Facebooku. V času uradnih ur nas lahko pokličete na številki 05/368 91 40 ali 041/490 360 ali pa nam pošljete e-pošto na naslov info@mdpm-ajdovscina.si.

V šolskem letu, ki se je začelo v tem mesecu, želimo otrokom in staršem prijetno osvajanje novih znanj in veliko uspehov, vsem, ki naše delovanje spremljate in nas pri tem podpirate, pa prijetno, toplo in bogato jesen.

*Gordana Maroh Črv
MDPM Ajdovščina*

Kamp Tura – vir pozitivne energije

Jesen je. Pod nanoško planoto, v neposredni bližini Gradišča pri Vipavi, bodo drevesa z živo obarvanim jesenskim listjem vsak hip postala svetilke selivk. Mar ni po rutinskem in prenatrpanem urniku prijetno postati »selivka«? Kamp Tura ostaja odprt tudi v temnejših jesenskih dneh z namenom, da bi počutje obiskovalcev postalo bolj osončeno.

Julija 2010 je ga. Bojana Curk, predstavnica *Dendron s. p.* in najemnica ter upraviteljica športno rekreacijskih površin *Kamp Tura* v svojem otvoritvenem govoru povedala:

»Etimološki izvor besede »*dendron*« izhaja iz grščine in pomeni »drevo«. To je prečudovita rastlina, ki s svojimi razvejanimi koreninami spleta mrežo rasti in razvoja globoko v domačih tleh. Od tu srka enkratne posebnosti domačega okolja: naravne, kulturne, zgodovinske, etnološke, kulinarčne, enološke, turistične, športne in druge danosti. Moja želja je, da bi »*dendron*« vse te danosti preko debla, vej in zelenečih listov pretvoril v promocijo tega, kar imamo, in česar se premalo zavedamo. »*Drevesu*« želimo vdahniti zelo široko dušo domačnosti, ki bo v zelenečo krošnjo spojila vse zgoraj našteto.« Po dveh letih delovanja ostaja *Kamp Tura* še vedno zvest najmanj trem zastavljenim ciljem:

- udejanja geslo »*Zdrav duh v zdravem telesu*«;
- skrbi za kvalitetno izrabo prostega časa in razvoj športne kulture;
- povezuje Zgornjo Vipavsko dolino z ostalimi deli Smaragdne poti v skupnih prizadevanjih za širšo turistično ponudbo in razvoj turizma v vseh letnih časih.

Napačno bi bilo misliti, da *Kamp Tura* preko valovite črte vinorodnih gričev ter preko številnih rečnih vijug na turistični Smaragdni poti povezuje ljudi z novimi pridobitvami in priložnostmi le v poletnem času. Vir pozitivne energije še toliko bolj potrebujemo tedaj, ko postanejo dnevi krajši in ko nizki jesenski oblaki s težavo zadržujejo rahlo pršenje dežja. Res, da je poletja konec ...

A jaz še vedno ljubim zelenino,
ki zadiši v vonjavah delišesa
in kadar gmajne odišavi resa,
se spet zaljubim v njeno rdečino.
Na rumenini sončnega smehljaja
s čuvajem sanj želim si posedeti
ob zvokih pesmi morskega značaja.

In vsako leto bolj želim živeti.
Brez temnih senc iz daljnega onkrajja
v oranžnih tonih hočem peti, peti ...

(Alenka Skupek iz soneta Kako lepo diši življenje)

Kamp Tura je odprt za vse, ki še niso izgubili občutka za melodijo šuštečega listja pod nogami. In za tiste, ki še niso otopeli v sivini vsakdanjih skrbi. Jesenski sprehod, druženje na ustvarjalnih delavnicah in prireditvah, pogled na žareče jesensko listje – vse to človeka napolni z energijo. Dostop do nje je tako blizu ...

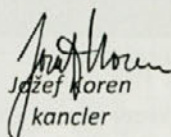
Salm

Spremembe v naši župniji

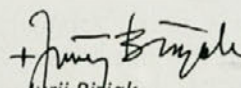
V juliju smo bili verniki župnije Vipava obveščeni o razrešitvi službe župnika Franca Pivka in imenovanju novega župnika v Vipavi Lojzeta Furlana. Objavljamo oba odloka Škofije Koper:

Odlok o razrešitvi službe župnika Župnije Vipava. Imenovanje v službo duhovnega pomočnika Župnije Vipava.

Spoštovani gospod župnik in zaslužni dekan, msgr. Franc Pivk, zaradi dopolnjenih po cerkvenem pravu predvidenih let Vas s tem odlokom razrešujem službe župnika v Župniji Vipava in Vas imenujem za duhovnega pomočnika v isti župniji. Pristrčno se Vam zahvaljujem za veliko delo, ki ste ga v enainštiridesetih letih svoje službe v Župniji Vipava kot župnik in kot dekan opravili na duhovnem in gmotnem področju. Naj Gospod še naprej obilno blagoslavlja Vaše načrte in molitve. Pri Vašem nadaljnjem delu naj Vas spremlja in vodi Pridigarjevo načelo: »Tudi, če človek živi veliko let, naj se vseh veseli!« (Prd 11,8).

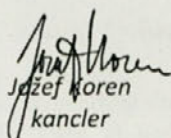

Jozef Koren
kancler

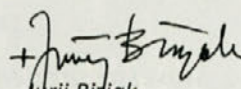

Jurij Bizjak
škof

Odlok o razrešitvi službe župnika Župnije Marezige in župnijskega upravitelja Župnije Truške. Imenovanje za župnika Župnije Vipava.

Spoštovani gospod župnik Alojz Furlan, zaradi izpraznitve mesta župnika v Župniji Vipava Vas s tem odlokom razrešim službe župnika v Župniji Marezige in župnijskega upravitelja Župnije Truške in Vas imenujem za župnika Župnije Vipava. Novo službo nastopite v nedeljo, 12. avgusta 2012. Župnijo vzamete v posest s podpisom primopredajnega zapisnika vpričo dekana. S podpisom zapisnika dobite jurisdikcijo. Pred dekanom zmolite veroizpoved in prisego, da boste vestno upravljali župnijo in cerkveno premoženje. Vaše dolžnosti župnika so našteje zlasti v kanonih 528 - 537 ZCP. Zavezujejo pa vas tudi vsi območni zakoni in določila krajevnega škofa. V roku 15 dni se kot novi župnik župnije prijavite na DURSU in AJPESU. Primopredajni zapisniki, obrazec veroizpovedi in prisego ob prevzemu cerkvene službe pošljite na škofijski ordinariat v Koper. Pristrčno se Vam zahvaljujem za zvesto in požrtvovalno delo, ki ste ga opravljali v Vaših dozdajšnjih župnijah in Vam želim veliko blagoslova in lepih uspehov v Župniji Vipava. Pri Vašem nadaljnjem delu v Gospodovem vinogradu naj vas spremlja beseda apostola Pavla, ki jo jemlje za svojo tudi Vaš zavetnik sveti Alojz: »Veselite se z veselimi, jokajte z jokajočimi« (Rim 12,15).

Jozef Koren
kancler

Jurij Bizjak
škof

V zvestobi nauku Svete Cerkve

Zahvala župnije dosedanjemu župniku msgr. Francu Pivku

Nedeljo pred sprejemom novoimenovanega župnika v Vipavi je med slovesnim obhajanjem svete maše župnija izrazila zahvalo dosedanjemu župniku msgr. Francu Pivku, ki je v Vipavi opravljal službo župnika kar enainštirideset let. Gospod Pivk se je v nedeljski pridigi, s katero je župljane še zadnjič nagovoril kot župnik, zahvalil vsem župnijskim sodelavcem, ki so bili v preteklosti ali so sedaj s svojim delom na različnih področjih pastoralnega delovanja v veliko pomoč pri opravljanju duhovnikovega poslanstva v župniji.

Na svoj način so izrazili hvaležnost gospodu župniku tudi otroci oziroma mladi. Zbirali so se na poletnih pevskih vajah, na katerih so se naučili eno od pesmi, ki jih je gospod dekan pred dolgimi leti učil tedanje veroučne učence na pevskih vajah, ter jo zapeli pri tej sveti maši.

V besedi zahvale v imenu župnije je bilo med drugim poudarjeno: »V imenu vseh župljanov bi se Vam rad zahvalil za duhovne in materialne sado-ve Vašega poslanstva med nami. Generacijam Vipavcev ste znali z odločno besedo pokazati mejo med prav in narobe, z vsem srcem ste se zavzemali za resnico in pravico, predvsem pa ste s svojim življenjem in delom zvesto pričevali za pravo vero.«...»V

Franko Ferjančič v besedi zahvale

Darja Česen s skromnim darilom

času svojega župnikovanja v Vipavi niste bili le dobri pastir, ampak tudi vzoren gospodar, ki se ni nikoli ustrašil fizičnih naporov, da so vse cerkve, ki so Vam bile zaupane, v Vipavi, na Gradišču in v Logu, vzorno vzdrževane. Za opravljeno delo si niste nikoli pripisovali zaslug, ampak ste vse opravljali v božjo čast, v skladu s svojim novomašnim geslom: Glej, prihajam, da izpolnim Tvojo voljo.«

Vzdušje župnijskega občestva ob spremembi v vodenju župnije, tudi v luči prihodnjega obdobja, v katerem msgr. Pivk ostaja v župniji kot duhovni pomočnik, je lepo povzel sklepni del zahvalnega govora: »Skupaj z Vami se danes zahvaljujemo Bogu in Materi Božji za vsa leta, ko ste v Vipavi opravljali službo župnika, in za vse milosti, ki smo

Barbara Kunavar Tomažič

Foto: Boštjan Prelec

Postavljen za ljudi

Slovesni sprejem novoimenovanega župnika Župnije Vipava

Umestitev novega vipavskega župnika Alojza Furlana s slovesno sveto mašo ob somaševanju dekana vipavske dekanije gospoda Dominika Brusa in več duhovnikov je v nedeljo, 19. avgusta 2012, združila številno občestvo vipavske župnije ob prazničnem sprejemu župnika v župnijo.

V pozdravnem nagovoru ob začetku svete maše je predstavnik župnije poleg želje novemu župniku, da bi

se v vipavski župniji dobro počutil, poudaril tudi: »Odslej boste v Župniji Vipava nadaljevali opravljanje nalog poučevanja, posvečevanja in vodstva. Sveta maša kot središče župnijskega zbiranja vernikov, pobožno obhajanje zakramentov, pogosto pristopanje k zakramentu svete evharistije in svete spovedi ter redna molitev. To so temelji, za katere si bomo župljani prizadevali tudi v prihodnje. Po vsem tem bo mogoče sprejemati drug drugega v krščanski ljubezni.« Predstavnik otrok, veroučnih učencev, sta novemu župniku v pozdravnih besedah zagotovila, da bodo otroci »ob podpori staršev tudi v prihodnje radi k nauku še hodili«.

Dekan izroči novemu župniku ključ župnijske cerkve.

Dekan Brus je v pridigi poudaril svetopisemske besede drugega berila, da je duhovnik vzet izmed ljudi in postavljen za ljudi v korist tega, kar se nanaša na Boga. Ker je vzet izmed ljudi, tudi njega obdajajo slabosti, česar se moramo vedno zavedati, preden bi utegnili soditi njegova ravnanja. Poudaril je tudi izjemno vlogo sodelavcev v pastoralnem delovanju župnije.

Slovesno somaševanje.

Novemu župniku sta k darovanju prinesla kruh in vino župljana v vipavskih nošah.

»Brez sodelovanja vernikov bi bil župnik nemočen, lahko bi rekli hrom«. Zato je dekan povabil župljane, naj radi potrkajo na vrata župnišča, župniku naj radi ponudijo svojo pomoč oziroma se na prošnjo za sodelovanje odzovejo. Župljanom je toplo priporočal, da novega župnika čim prej vzamejo za svojega. Zaželel mu je, da bi zavzeto kot njegov predhodnik skrbel za božjepotno cerkev v Logu.

Po obnovitvi duhovniških obljub je bil s slovesnim obredom umestitve novoimenovanemu župniku izročen ključ župnijske cerkve kot znamenje oblasti in s tem izročeno vodenje župnije. Dekan je novega župnika pospremil k sedežu, od koder bo odslej v Kristusovem imenu vodil bogoslužje in molitev božjega ljudstva. Mladi so pri sveti maši sodelovali s prošnjami, izvorni vipavski pridih pa sta slovesnosti pridali vipavski noši, v katerih sta zakonca prinesla k darovanju kruh in vino.

Otroci in mladina med petjem v pozdrav novemu župniku.

Slovesno je zadonela pesem združenih moških glasov.

Pred zaključkom svete maše je članica Župnijskega pastoralnega sveta v imenu skupin in dejavnosti, ki delujejo v župniji, izrazila novemu župniku pripravljenost na (nadaljnje) sodelovanje pri delu v župniji. Zbrane je pred sklepom nagovoril tudi župnik Alojz Furlan, ki je posebej poudaril pomen duhovnikove širine srca in globine vere za oznanjevanje Jezusovega evangelija ter vodenje ljudi k Bogu. Nagovor je sklenil s prošnjo župljanom: »Molite zame, da bom vredno in dostojno deloval med vami in izpolnil poslanstvo, ki ga nalaga Bog, ko me pošilja med vas.«

Novemu župniku so prisrčen pevski sprejem po sveti maši v prijetni senci lip pred cerkvijo pripravili še zbori, ki delujejo v vipavski župniji. Tako je v nedeljskem opoldnevu, ob množici župljanov, ki se je zadržala pred cerkvijo, Vipavo poživilo zavzeto petje mlajšega in starejšega otroškega, mladinskega zbora, moškega in mešanega župnijskega zbora. Prazničnemu vzdušju je že v soboto zvečer, zlasti pa ob samem nedeljskem slavju, svoj pečat dodalo ubrano pritrkavanje, ki je kraju oznanilo slovesnost v župniji.

Barbara Kunavar Tomažič

Foto: Oton Naglost

OBVESTILO

Novi vipavski župnik **Lojze Furlan** sporoča, da ima namen v decembru in januarju obiskati vse družine v Vipavi. Pri družinah, kjer živijo kristjani, bo hišo blagoslovil, kot je bil to nekdanji običaj ob novem letu. Tam, kjer ste drugega verskega prepričanja, pa se boste z župnikom samo pozdravili in si voščili srečo v novem letu. Obiski bodo kratki, nekaj minut in župnik vas prosi, da mu ne ponujate hrane in pijače. Kjer želite blagoslov, pripravite križ in dve sveči; kjer tega nimate, pa kakšno drugo versko znamenje. Poleg blagoslova je namen obiska, da se spoznamo in povežemo. Čas obiska bo župnik poskušal prilagoditi uram, ko je čim več članov družine doma. Zaporedje obiskov bo objavljeno v župnijskem listu.

ZA DOM IN DRUŽINO

V spomin na primorskega duhovnika in skladatelja Vinka Vodopivca, ki je leta 1952 umrl v bolnici v Vipavi, objavljamo članek Dorice Makuc. Članek je bil objavljen v tržaškem Primorskem dnevniku dne 16. 9. 2012.

Bil je narodnjak, pri njem oaza za slovenske meščane

»Pod pretvezo cerkvene glasbe vrši učinkovito propagando privrženosti slovanstvu«

Ob vsakoletnem vaškem shodu, prazniku Marijinega rojstva, so se v nedeljo, 9. septembra, Kromberžani s slovesno službo božjo in procesijo spomnili tudi svojega najdražjega župnika Vinka Vodopivca, ki jih je po 55 letih službovanja zapustil 29. julija 1952. Ob 60-letnici Vodopivčeve smrti so Kromberžanom pred spomenikom lepo zaigrali Vipavski tamburaši, saj je kromberški skladatelj napisal veliko skladb prav tamburicam. Vinko Vodopivec je bil duša ilegalnega kulturnega življenja v okupirani Primorski.

Vinko Vodopivec 1878 - 1952

Prebivalci lepe, a revne vasi, ki se je vse do prihoda v srednjem veku graščaka Ivana Marije von Cronberg imenovala Stran, so bili v velikem številu skoraj tri stoletja podložniki zemljiških gospodov Coroninijev. Kolonat je bil dokončno odpravljen po drugi svetovni vojni. Prvi laični učitelj je bil leta 1881 Srebrnič, sledil mu je dolgoletni, prizadevni Fran Vilhar, katerega se je moja mama zelo rada spominjala, tako kot njegovih sinov Staneta in Srečka, saj sta bila njena sošolca. Celó življenje tudi potem, ko je bila Gorica odrezana od svojega zaledja, je bila zelo navezana na svoj »Klomperk«, rada je ohranjala sorodstvene in prijateljske vezi in tako tudi meni podarila najlepša otroška in mladostna leta. Tudi zame je bil kromberški shod pravo doživetje; po graparju, sedanji Vodovodni stezi, so proti vabljivi predmestni vasici, ki je štela kar sedem gostiln, prva je bila »V lesinah« pri Poberaju, zadnja pri Pavlinu pod vnožjem Lok, hiteli goriški meščani vseh narodnosti. Največ je bilo Slovencev,

Spomenik pred kromberškim župniščem ob 40-letnici Kromberški cerkveni zbor pred drugo svetovno vojno smrti

saj je bil Vodopivčev Kromberk prava oaza za zapostavljene meščane, ki so pri prazničnem bogoslužju lahko prisluhnili čudovitemu tenoristu Jožku Bratužu, bratu skladatelja Lojzeta. Oba sta pri Vodopivcu našla glasbenika, ki je postavil most med slovensko posveto in cerkveno glasbo, in skupaj so skušali zapolniti vrzel v vedno bolj opustošenem javnem življenju slovenskega človeka.

Kromberško šolo (»Scuola elementare Torquato Tasso«) je obiskovala tudi Bojana Pavšič, zadnja pevka iz cerkvenega zbora, ki ga je pred drugo svetovno vojno in po njej vodil Vodopivčev učenec Lojze Pavlin. Skupaj sva obudili čas, ko je slovenska beseda živela lahko le v molitvi in pesmi. 92-letna Kromberžanka se

Nicoletta Coronini na sliki Eleonore Novelli di Bertinoro iz leta 1928

Grofica Nicoletta na podobi, ki so jo v Kromberku izdali ob njeni smrti

spominja: «Lojze Pavlin je bil zlat človek, prava družba za gospoda Vinka, ki ga je pripravil za organistovsko službo in vodstvo zbora. Po končani šoli sem komaj 14-letna pela v cerkvenem zboru in se srečala z latinščino, saj smo v cerkvi morali vedno imeti pri roki latinske skladbe, pri procesiji pa se slovenskih, tudi tistih lepih Marijinih, ni smelo peti.»

Alojz Pavlin iz Lok je bil v vojnem času pripadnik Posebnih bataljonov, izgnanih na Sardinijo; po prihodu zaveznikov je s pomočjo ameriškega brigadnega generala Johna Paula Rataya ustvaril mogočen zbor Simon Gregorčič, ki je slovensko pesem ponesel iz Sardinije, preko Korzike do osvobojenega Marseilla.

Branja in pisanja v slovenščini se je gospa Bojana začela učiti pri veroučni uri gospoda Vodopivca, še bolj pa kot članica Marijine družbe. »Prednica je bila grofica Nicoletta Coronini, ki je odlično obvladala slovenščino, kot tudi njen brat grof Viljem. Ob nedeljah

popoldne nam je pripovedovala zanimive povesti, skupaj smo pele nabožne in narodne pesmi in se veselo pogovarjale.« Ko so tistega »sodnega dne« 25. junija 1944 nemške vojaške enote pregnale pred cerkvijo Sv. Trojice nad 180 prebivalcev kromberške fare, je bila med 22 izbranimi dekletimi tudi Bojana Pavšič. »Gnali so nas v Gorico skupaj še z osmimi domačini. Njim je bil namenjen Dachau, nam pa uničevalno taborišče Auschwitz. Vse tri dni pred odhodom nam je grofica Nicoletta pošiljala hrano v zapor in nas pri okupacijskih oblasteh skušala zaman izprositi. Cvet kromberških deklet se je spremenil v nove številke delovnih sužnjev Tretjega rajha.»

»Sodni dan« svojih faranov je župnik Vodopivec opisal v eni izmed osmih beležnic »Agenda ecclesiastica« saj ni bilo dneva, da ne bi zabeležil vseh požigov, zločinov, opustošenja domov svojih trpečih faranov. Duhovnik in umetnik nam je zapustil dragocen dokument, v katerem izvemo vse podrobnosti iz njegovega življenja od 1935. do 1949. leta. Iz dneva v dan je »dobri pastir« pisal, kaj se dogaja v Kromberku, Lokah, Grčni, na Damberju in na Ajševici. Njegovi farani kot tudi številni prijatelji se ga spominjajo kot vedrega in dobrodušnega človeka, ki je bil vsem težavam navkljub nagnjen k vedremu opazovanju življenja. Toda opazovali so ga povsem drugače iz goriške kvesture. V poročilu, ki ga je 2. decembra 1933 goriški kvestor Penetta poslal prefektu, beremo:

Spomladi leta 1946 so se zbrali pred cerkvijo pri Sv. Trojici preživeli taboriščniki in interniranci kromberške fare, sredi druge vrste sedi župnik Vinko Vodopivec

»Pod pretvezo, da piše cerkveno glasbo, vrši učinkovito propagando privrženosti slovanstvu ... in najde ob poučevanju verouka ugodne priložnosti, da otrokom vceplja protiitalijanska čustva.«

Obe svetovni vojni sta povzročili veliko gorja pridnim kmetom izpod Škabrijela. Škabrijel se ne imenuje zaman gora smrti. V treh tednih enajste bitke na Soški fronti je bilo tukaj na obeh nasprotnih straneh, Italije in Avstro-Ogrske, skupaj 300 tisoč mrtvih, pogrešanih, ranjenih in invalidov. Ob vrnitvi iz begunstva so Kromberžani lahko videli le strahotne posledice bojev. Porušeni so bili domovi, uničena polja,

vinogradi in gozdovi. Moj ded Anton je bil ranjen na Tirolskem, sedaj počiva na pokopališču v Innsbrucku.

»Achtung Bandengebiet: Strasse Moncorona, Ravnizza« Pozor: Banditsko območje, cesta Kromberk, Ravnica. Tako je pisalo pred severno goriško železniško postajo po prihodu nemške vojske v Gorico septembra 1943. Kromberk je na pomlad leta 1944 štel 537 krajanov, 145 jih je moralo v taborišča; tam jih je umrlo 28. V narodnoosvobodilnem boju je padlo 44 domačinov, tik pred koncem vojne v Trnovskem gozdu komaj 22-letna borka Goriške brigade Anica Cotič, pokopana ne ve se kje. Kljub vsemu, kar so hudega v dvajsetem stoletju doživeli prebivalci lepih naselij kromberške fare, ohranjajo svež spomin na dobrega »pastirja«, saj so tudi po njegovi zaslugi ostali zvesti svoji zemlji in svojemu narodu.

Vodopivčevo spevoigro v treh dejanjih »Kovačev študent« so 16. septembra, ob 20.15 v amfiteatru gradu Kromberk uprizorili moška pevska zbor Kromberški Vodopivci in Lipa Ravnica, solopevke, solopevci in godalni kvartet Glasbene šole Nova Gorica, Folklorno društvo Gartrož in Domači godci Kulturno turističnega društva Lokovc.

Cerkveni pogreb padlih partizanov domačinov poleti 1945

Dorica Makuc

Iz rodoslovja

Priimek – hišno ime

Menjave

*Ivan Prelc, stari oče
(1861 - 1945)*

Moj priimek je PRELEC. Imam ga po očetu. Oče je bil rojen l. 1891 v Vipavi in je zapisan kot Ivan PRELC. Preživel je prvo svetovno vojno, se ob koncu vrnil v Vipavo, a Primorsko so takrat že zasedali Italijani. Da ne bi postal vojni ujetnik, je takoj odšel v novo državo SHS. Tam se mu je zgodila nesreča, da so ga v spanju okradli in je ostal brez denarja in dokumentov. Po daljših zapletih je končno prišel v Beograd, kjer je že bilo nekaj njegovih rojakov iz Vipave. Ti so pričali zanj, da je dobil svojo identiteto, toda pod imenom Ivan PRELEC.

Oče je imel več bratov in sester, ki so vsi imeli priimek PRELC. Potomci strica Lojzeta, ki je v Vipavi ostal na domu gospodar, so še sedaj tam, kar nekaj je moških potomcev, s priimkom PRELC. Edinemu stricu, z imenom Franc PRELC, ki je živel v Ljubljani, je edini sin umrl kot dojenček. Priimek PRELC je iz naše veje ostal samo v Vipavi.

Ko sem v vipavskih matičnih knjigah iskala očetove prednike, je bil moj ded Ivan Prelc rojen l. 1861 v Vipavi, praded Jožef Prelc pa se je v Vipavo priženil k Uršičevim, rojen pa je bil na Erzelju, 13. 3. 1831, Erzelj 4. Erzelj je bil nekoč župnija, zdaj pa spada pod župnijo Goče, kjer tudi hranijo erzeljski matični arhiv.

Bratje Prelc, France, Janez, Ciril s sestrami Ano, Terezijo in Milko

Mama Julka rojen Kodre, hčerka Jana, tata Ivan in Nardika

Naslednja postaja so bile Goče. Prijazen župnik gospod Bogdan Saksida mi je razpostavil po mizi erzelske knjige, predvsem mi je priporočil najstarejšo knjigo Status Animarum. Na naslovu Erzelj 4 sem našla iskanega Jožefa, vse se je ujemalo, razen priimka. Zapisan je bil: Jožef Pregelc, rojen 13. 3. 1831, Erzelj 4. Imel je še starejšega brata Valentina, roj. 13. 2. 1828, Erzelj 4, in mlajšega brata Frančiška, roj. 12. 8. 1838, Erzelj 4.

Njihov oče je bil Frančišek Pregelc, roj. 6. 4. 1802, Erzelj 4. Imel je še brata Andreja Pregelca, ki se ni poročil, in sestro Mariano Prelz, poročeno Mesesnel. Zadnji – oziroma najstarejši zapis je bil njihov oče Andrej Pregelc, roj 17. 9. 1765, Erzelj 4.

Pregledala sem še rod Valentina Pregelc, roj 13. 2. 1828, Erzelj 4, ki je ostal na domu kot naslednik Frančiška, roj. 1802. Valentin je imel v glavi družinskega lista v SA napisano: Valentin Prelec, vulgo Pregelc. Malo sem si oddahnila, saj je bilo razvidno, da je Pregelc hišno ime za hišo Erzelj 4. Toda vsi Valentinovi potomci so bili zapisani Pregelc. Valentinu je na domu sledil njegov sin Jožef Pregelc, roj. 5. 8. 1878, Erzelj 4.

Alojzij Prelec

Terezija Prelec - s. Alice v Gradcu

Temu so od otrok preživele samo hčere. Poročile so se okrog po Vipavskem, ena, Julija, se je poročila z Ivanom Verčonom in odšla v Argentino, Ana se je poročila z Ivanovim bratom Francem Verčonom, Erzelj 26. Ta družina je kasneje prišla v Ljubljano. Oče Jožef Pregelc pa se je izselil v Trst, kjer je zadnja leta (umrl je 1942) preživel s priimkom Pregel. Z njim je po moški liniji Valentinov rod izumrl.

Te zadnje podatke sem dobila po nepredvidljivem dogodku. V SRD na običajnem se-

stanku društva sta kot nova člana prišla dva črnolasa fanta, po očetu iz Nepala, ki sta iskala prednike že pokojne mame Slovenke. Omenjala sta Primorsko in priimek Verčon. Postala sem pozorna in v kasnejšem pogovoru smo ugotovili, da imamo skupne prednike. Njuna mama je bila malo po ovinku sorodnica Ane Pregelc, poročene s Francem Verčonom. Z njuno pomočjo sem dobila stike s potomko Ane Pregelc, Vero Verčon,

poročeno Čehovin, ki z družino živi v Ljubljani.

Zanimivo je, da ta veja potomcev Valentina Pregelc ni nič vedela o priimku Prelec.

Anica in Ljudmila Prelec

V zvezi z rodом mojega očeta sem v Državnem arhivu Slovenije dobila franciscejski kataster za Erzelj, narejen v letih okrog 1830. V katastru je hišni gospodar za hišo Erzelj 4 imenovan Andrej Prelz. V katastru so bili priimki in ne hišna imena.

V kasnejšem javnem dokumentu, na katerega sem naletela na spletu, bila je pritožba gospodarjev glede delitve gozda za Erzelj-G.Branica (1896–1913), je bil za hišo Erzelj 4 naveden gospodar Ivan Pregelj, eden od potomcev Valentina Pregelca.

Po vsem tem sem videla, da je hišno ime Pregelc za hišo Erzelj 4

3 generacije - Nardika, stari tata Ivan, moj tata Ivan, njegov brat Lojze in Lojzetova prva žena Marija roj. Špik

Ob Marijini 90. letnici - sestri Marija in Jana

gospodarja, njegove žene in tistega potomca, ki je bil naslednji gospodar. Tako se je zvrstilo več generacij do sedanjega gospodarja Igorja Pregeljca.

Bila sem presenečena, kako sta se priimek in hišno ime menjavala in prelivala v rodovih treh bratov. Pomen besede Prelec ali Prelec povezujejo s prednjem volne, lanu, konoplje, tudi svile iz sviloprejk. Pomen besede Pregelj pa je povezan s kmečkim vozom, kjer pregelj pomeni jarmnik, nek zatič, ki poveže oje z jarmom. Kot priimek se je Pregelj v starih variantah pojavil že zgodaj (17., konec 16. stol.) v spodnji vipavski dolini in Posočju. Domnevam, da bi lahko bil povezan s prevozništvom. Priimek Prelec pa je bil najbolj zgoščen v Brkinih in na Krasu, kjer so imeli ovce, sejali lan, gojili sviloprejko. Erzelj je morda nekje na meji teh dveh območji. Morda? Predmet za nadaljnje raziskave.

Marija Prelec

Karitas pomaga pomagati

V poletnih mesecih tokrat ni bilo počitka. Propad Primorja je narekoval stalna in podaljšana dežurstva, številne koordinacije s sindikati in CSD. Poleg tega smo hrano EU prejeli šele v začetku julija, pa še šolske potrebščine je bilo potrebno razdeliti.

Ob **propadu Primorja** smo objavili v medijih Javno pismo delavcem Primorja, izdali zgibanke: »Pride čas, ko daješ in pride čas, ko prejemaš«, razširili dežurstva in imeli koordinacije na CSD.

Moram poudariti, da je prvič lepo steklo **sodelovanje tudi s sindikati in Zavodom za zaposlovanje**, ki so vsakemu, ki je se je prišel prijaviti, dali našo zgibanko.

Poslali smo **prošnjo za pomoč** pri nakupu hrane in plačilo položnic na občino Ajdovščina, ki je v avgustu nakazala 10.000 EUR, in občino Vipava, ki je nakazala 1.000 EUR, Predal dobrote pri Ognjišču je dal pomoč za šolarje 2.500 EUR.

Zavedamo se, da so ta sredstva do konca leta in še za prve mesece 2013, zato je potrebno ravnati preudarno. Poleg ostalih prejemnikov pomoči se je od Primorja na novo pri nas oglasilo 82 družin. Prejeli so hrano, pralni prah, šolske potrebščine.

Imeli smo sestanek **skupine neprofesionalnih svetovalcev** z Bogdanom Žoržem in potem dvakrat skupino za samopomoč za delavce Primorja iz samskega doma. Tudi pri delitvi materialne pomoči je bil vedno prisoten po eden od naših svetovalcev in ljudje so to lepo sprejeli in se pogovorili. Jeseni bomo s tem nadaljevali. Delavcem v samskem domu smo dali hrano in higienske potrebščine in plačali en topli obrok dnevno v menzi Mlinotesta.

Od prvih pogovorov do danes vidimo veliko spremembo, ob začetni žalosti, razočaranju se sedaj vrača optimizem in veliko načrtov kako naprej.

Nešetokrat smo ponovili: če je šlo podjetje v stečaj,

vaše znanje, sposobnosti in želja po delu ni šlo v stečaj, zato pogum. Raste tudi solidarnost; iz župnij smo dobili krompir, košarice v trgovinah so bolj polne kot včasih.

Pomoč šolarjem: Že v juniju je stekla pomoč šolarjem. **372 šolarjev** iz 151 družin je prejelo zvezke in druge potrebščine, izdali smo za **5.220 EUR** bonov, s katerimi so starši kupili delovne zvezke in druge potrebščine v knjigarni. Glede na novo zakonodajo v zvezi s šolsko prehrano lahko pričakujemo nove prošnje.

Da ni naše skladišče prazno, smo nabavili **3 tone** hrane in **2 toni** pralnega praška, iz EU smo v prvi dobavi prejeli **25 ton** hrane (mleko, olje, moka, testenine, riž, pšenični zdrob). Še posebej dobrodošli so kmečki pridelki, predvsem **krompir**, zato se priporočamo še naprej.

Ostali dogodki, ki jih je Karitas organizirala ali sodelovala:

- 16. 6. se je **43. romanja bolnikov in invalidov na Brezje** udeležilo 251 ostarelih, bolnih in spremljevalcev (5 avtobusov).
- **Letovanja otrok** v Portorožu in Soči se je udeležilo 15 otrok iz socialno ogroženih družin in 3 družine, delovnega tabora v Bosni 17 udeležencev.
- **Razstava Umetniki za karitas** v Goriških brdih in Bovcu.
- 18. mednarodna likovna kolonija **Umetniki za karitas na Sinjem vrhu** je bila od 13. do 17. 8. z geslom »Lačen sem bil in ste mi dali jesti ...«: 12 udeležencev, 7 strokovnih sodelavcev in ob dnevu odprtih vrat 67 udeležencev oz. darovalcev je darovalo 109 likovnih del v vrednosti 30.000 EUR.
- **Romanja** Karitas na Madžarsko 21. do 24.8. se je udeležilo 28 sodelavcev iz Vipavske dekanije.
- Organizirali smo prehrano za **kolesarje Radia Ognjišče**.
- **Srečanje DK 2.9.** z mašo v Vipavi, kjer smo bili zelo lepo sprejeti, Martina Naglost nam je predstavila cerkev in župnijo, sodelavke Karitas pa so nas pogostile.
- Sodelovali smo pri organizaciji koncerta Marijinih pesmi v dobrodelne namene na Sveti gori in v Vipavskem Križu, ki so ga izvedli baritonist **Zdravko Perger**, organist **Gregor Klančič** in **dramski igralec Zoran A. More**.
- v soboto, 29. septembra, **srečanje družin Vipavske dekanije** v Podnanosu; predavatelj gospod Aleš Čerin na temo Skromnost, sveto mašo je daroval škof Jurij Bizjak, v pesmi in besedi pa so nas počastili talenti iz naših župnij.
- 6. 10. **srečanje Krščanskega bratstva bolnikov in invalidov** v Vipavskem Križu.
- 19. in 20. oktobra **seminar Slovenske Karitas** v Postojni na temo: Veselje v sožitju
- V mesecu oktobru smo ponovno začeli izvajati preventivni program za otroke in mladostnike »**POPOLDAN NA CESTI**«. Že enajst let združuje osnovnošolske otroke, ki imajo težave pri učenju ali psihosocialne težave in dijake srednjih šol kot prostovoljce. Zato vabimo vse, ki bi radi sodelovali kot prostovoljci in svoj čas podarili otrokom, ki si pomoči želijo in pa tudi starše, ki bi radi svoje otroke vključili v preventivni program, da se nam pridružijo.

Hvala lepa vsem, ki pomagate, in dobrodošli vsi, ki pomoč potrebujete.

Jožica Ličen

Srečanje sodelavcev Karitas vipavske dekanije v Vipavi

Za vsako prvo srečanje sodelavcev Karitas vipavske dekanije v novem pastoralnem letu je gostitelj druga župnija v dekaniji. Tako smo ob 20-letnici delovanja župnijske Karitas Vipava sprejeli ponudbo in letos organizirali v Vipavi srečanje s sv. mašo in skromno pogostitvijo v cerkveni hiši.

Mašo je daroval novi župnik Alojz Furlan, somaševal pa predsednik DK g. Jože Ličen. V uvodu je prisrčno pozdravil vse navzoče. Zbralo se nas je okrog 45 sodelavk DK.

Sodelavke ŽK Vipava so pripravile prošnje in brale berilo. Prosile so Gospoda, da bi se milostno ozrl na vse, ki jih tarejo bolezni, stiske, skrbi za vse, ki jim je odvzeto dostojanstvo dela in poštenega plačila, na vse, ki jim je trpljenje vsakdanji kruh. Za usmiljenje vseh, ki so se ljubili, pa je bila razdrta vez medsebojne ljubezni. Še posebej za vse razbite družine, uboge otroke, ki so prevečkrat žrtev nasilja in nerazumevanja, za stare

starše, ki so zapuščeni in osamljeni ... V varstvo smo izročili tudi naše svetne in cerkvene voditelje, da bodo spoštovali zakone in z odločno besedo ter dejanji delali za mir in pravičnost v duhu evangelija. Prav tako smo prosili za vse sodelavce Karitas, da ne bi z dobronamerno pomočjo nikogar prizadeli, ampak naj bo naše delo odgovor na vprašanje: »Kaj imaš, česar nisi prejel? In če si prejel, kaj bi se ponašal, kakor bi ne prejel!«

(1 Kor 4,7) Izročili smo v božjo slavo vse trpeče duše naših pokojnih sodelavcev, predstojnikov, sorodnikov, znancev, voditeljev in vseh, ki čakajo na zveličanje.

Župnik Alojz Furlan nas je v svoji pridigi nagovoril, da moramo biti še kako pazljivi pri svojem delu, kajti naše delo se drugače množi, in sicer eden naredi za enega, dva za tri, tri za pet. Naše delo mora biti narejeno z iskreno ljubeznijo in srcem. Le tako bo imelo blagoslov in bo rodilo sadove. Posvaril nas je, naj pri svojem delu ne bomo preveč »farizejski«, da bi pisali od pike do črke, kajti to lahko pripelje v drugo skrajnost, ko vidimo le številke in pravice, ne pa človeka v srce, ki je v stiski na drugi strani. Vsak ima svoj problem s svojo težo in svojo bolečino. Ni mogoče vseh

obravnavati enako, po nekih postavljenih kriterijih in pravilih. Zato moramo biti pri svojem delu zelo previdni, da ne bi komu naredili novih krivic in razočaranj. Sodelavec bi moral biti moder in zaupanja vreden. Ob koncu sv. maše smo se vsi sodelavci združili v Marijini pesmi »Še gori ljubezen«. Po blagoslovu smo imeli kratek sestanek, ki ga je vodila Jožica Ličen. Na kratko nam je prikazala delo v počitnicah in podala nekaj smernic in datumov za naprej. Spregovorila je o odpuščenih delavcih Primorja in možnostih za nudenje pomoči kot tudi o delu v počitnicah.

Martina Naglost je sodelavce povabila k predstavitvi zgodovine cerkve in fresk. Vse navzoče je povabila v cerkveno hišo, kjer smo za vse pripravili skromno pogostitev. Vodja DK Jožica Ličen nam je izročila tudi iskreno zahvalo za msgr. Pivk Franca, ki je bil dolga leta naš duhovni vodja, in v času, ko je bil dekan, tudi svetovalec DK. Žal je bil odsoten, ker je imel zvečer sv. mašo.

Naše druženje smo nadaljevali z vodenim ogledom Vipave, njenih naravnih in kulturnih znamenitosti. Želimo si, da bi bilo v letu 2012 manj stisk in odpuščaj delavcev, več optimizma in trdne vere. Izprosimo moramo blagoslov za našo majhno in prelepo domovino, za naše družine in boljši jutri. Predvsem pa gorečih, predanih in poštenih voditeljev, ki bi jim bile moralne in duhovne vrednote pot in cilj v življenju.

Iskrena zahvala vsem članicam in članom ŽK Vipava, ki so sodelovali pri pripravi tako prisrčnega dekanijskega srečanja v naši župniji. Bog povrne tudi vsem dobrotnikom.

Ob tej priliki vas vabimo sodelavke ŽK Vipava k zbiranju pridelkov in osnovnih življenjskih potrebščin za ljudi v stiski zadnjo soboto v oktobru, 27. 10. 2012, v cerkveni hiši v Vipavi od 9h do 12h.

*Za ŽK VIPAVA
Lidija Golob*

V Mančah blagoslovili kapelico sv. Krištofa

V vasi Manče, ki spada pod župnijo Goče na Vipavskem, so na petek pred Krištofovo nedeljo blagoslovili novo kapelico, posvečeno sv. Krištofu, zavetniku popotnikov in voznikov. Kapelico je zgradila družina Pangerc in je umeščena ob pešpoti proti farni cerkvi na Gočah. Blagoslovil jo je farni župnik gospod Bogdan Saksida ob prisotnosti vaščanov in prijateljev družine Pangerc. Po blagoslovu so vaščani nadaljevali z druženjem v prijetnem polnem hladu.

Ideja o izgradnji kapelice se je Boži in Franku Pangercu porodila ob začetku gradnje nove stanovanjske hiše pred več kot dvajsetimi leti.

Zbrani krajani Manč na slovesnosti

Obnovljena kapelica sv. Krištofa

Domači župnik Bogdan Saksida ob kapelici

Ob urejanju dvorišča in okolice so umestili tudi kapelico. Povedali so, da so imeli kar nekaj težav z izborom oblike in velikosti kapelice, predvsem pa z izborom svetnika. Odločitvi je botrovala prometna nesreča na avtocesti, ki jo je Franko preživel brez poškodb. Kipec je iz gline izdelal gospod Janez Žan Jarc iz Prevoj pri Lukovici, upokojeni učitelj, ki se amatersko ukvarja s kiparjenjem in rezbarjenjem.

Češčenje sv. Krištofa, ki goduje 24. julija, se je pri nas razmahnilo predvsem v zadnjih letih, saj velja za zavetnika šoferjev in vseh prevoznih sredstev. Krištof, ki se je rodil poganskim staršem, je zapustil svojo domovino in iskal najmoč-

nejšega vladarja sveta, da bi mu služil. Po naročilu nekega puščavnika je čez reko prenašal ljudi. Tako je nekega dne nesel čez reko tudi majhnega otroka, ki pa je postajal vse težji za Krištofova ramena. Na koncu se mu je ta otrok razodel z naslednjimi besedami: »Jezus Kristus je bil tvoje breme. Nosil si več kot ves svet.«

Zaradi te legende so si svetega Krištofa za zavetnika izbrali vsi, ki potujejo. Nekoč so bili to čolnarji in splavarji, nosači in vozniki ter romarji in popotniki, v sodobnem prometu pa so se njegovemu varstvu zaupali piloti in avtomobilisti. V marsikaterem avtomobilu lahko zato vidimo tudi njegovo podobico.

*Franko Pangerc
Foto: Urška Pangerc*

Legenda o sv. Krištofu

Sveti Krištof ima god 24. julija. Je zavetnik popotnikov in pomorščakov. Kult tega svetnika se razvije na zahodu predvsem okoli leta 1500, tudi v Sloveniji. Posledica kulta je nastanek mestnih krščanskih bratovščin, v katerih so smeli biti seveda samo moški. Zanimivost teh bratovščin je tudi ta, da naj bi jih sveti Krištof obvaroval (njih ali druge) pred pitjem alkohola – torej tudi vseslovenskim problem, ki se vleče že stoletja. Iz popotniških opazovanj se dozdeva, da je germanski živelj bolj čislal tega svetnika kakor romanski svet. Tega svetnika vidimo naslikanega skorajda na vsaki cerkvi, od Gorenjske naprej proti Nemčiji. S to poslikavo svetega Krištofa na zunanji strani cerkve velja zapisati še eno zanimivost ali, kakor bi rekli ateisti, vraževerje. Tistega, ki je ugledal svetnika tisti dan, najbolje ga je bilo ugledati zgodaj zjutraj, je svetnik varoval pred smrtjo celi dan. Bralec naj si zapomni to zanimivost ali pogleda, ki varuje pred smrtjo.

»Bilo je življenje svetega Krištofa iz Kanaana. Bil je velikan grozljivega videza. Hotel je služiti, ampak samo največjemu princu na svetu. Predstavil se je torej zelo mogočnemu kralju, o kateremu je šel sloves, da mu ni enakega. Ko ga je kralj videl, ga je dobrohotno sprejel in ga povabil, naj ostane na dvoru. Nekega dne je kralja zalotil, da se je pokrižal, potem ko je nekdo v njegovi prisotnosti omenil hudiča. Krištof ga je vprašal, zakaj je to storil »Kadar zaslišim omenjati hudiča, se vsakič pokrižam v strahu, da me ne bi dobil v oblast in mi škodil.« Tako je ugotovil, da princ, ki mu služi, ni ne največji ne najmogočnejši, saj se boji hudiča. Poslovil se je torej od njega in se podal na pot, iskat hudiča. Ko je tako hodil skozi puščavo, je zagledal veliko število vojakov. Eden izmed njih, strašnega in divjega videza, je stopil k njemu ter ga vprašal, kam gre. Krištof mu je odvrnil: »Iščem gospoda hudiča, da bi postal moj gospodar.« Ta mu je odvrnil: »Sem tisti, ki ga iščeš.« Krištof se je ves vzradoščen zavzel, da bi postal njegov služabnik za zmeraj in ga je vzel za svojega gospodarja.

Ko pa sta nekoč hodila skupaj, sta naletela na križ, ki je stal ob cesti. Hudič se je v trenutku preplašil in pobegnil stran od ceste ter odvrnil Krištofa za seboj. Potem sta se vrnila nazaj na cesto. Krištof je bil nad dogodkom ves začuden in je vprašal, zakaj se je tako prestrašil. »Neki človek, ki se imenuje Kristus,« mu je odvrnil, »je bil pribit na križ; kadar koli vidim podobo križa, me popade neznanski strah in preplašen pobegnem.« Krištof mu je rekel: »Delal sem torej zaman in še nisem našel največjega princa na svetu. Zbogom zdaj, zapuščam te, da bi poiskal tega Kristusa, ki je večji in mogočnejši od tebe.«

Dolgo je iskal nekoga, ki bi mu o Kristusu povedal kaj več. Končno je naletel na puščavnika, ki je pridigal o Jezusu Kristusu, in ta ga je vpeljal v njegovo vero. Puščavnik je rekel Krištofu: »Ta kralj, ki mu hočeš služiti, terja naslednjo podložnost: večkrat se boš moral postiti.« Krištof mu je odvrnil: »Velikan sem in moja lakota je vsemogočna. Naj od mene terja kaj drugega, postiti se mi je popolnoma nemogoče.« Puščavnik mu je rekel: »Ali poznaš reko, kjer so tisti, ki jo hočejo prečkati, v nevarnosti, da izgubijo življenje?« »Da,« je rekel Krištof. Puščavnik je nadaljeval: »Ker si visoke postave in zelo močan, bi lahko ostal ob reki in vsem, ki preidejo, pomagal na ono stran, tako bi storil nekaj, kar bi bilo kralju Jezusu Kristusu, ki mu služiš, zelo po volji.« Krištof mu je odvrnil: »Da, prav lahko bi opravljal to službo in obljubljam ti, da bom obljubo držal.« Šel je torej k reki, o kateri je bilo govora, in si na bregu zgradil majhno kočo. Namesto palice je uporabljal velik drog, s katerim se je upiral vodi. Brez izjeme je prepeljal vsakega popotnika. Mnogo dni je minilo, dokler ni nekega dne, ko je počival, zaslišal glas otroka, ki ga je klical z naslednjimi besedami: »Krištof, pridi ven in pomagaj čez.« Krištof je tako vstal, a ni našel nikogar. Ko se je vrnil nazaj, je spet zaslišal isti glas, ki ga je klical. Spet je stekel ven in spet ni bilo nikogar. Še tretjič ga je poklicalo, šel je ven in na bregu reke zagledal dečka, ki je prosil, naj mu pomaga na drugo stran. Krištof je torej dvignil otroka na ramena, vzel drog v roke in stopil v reko, da bi jo prečkal. Nenadoma je reka postajala bolj in bolj deroča, otrok ga je težil, kot bi bil iz svinca; šel je naprej, reka je še naraščala, otrok pa je postajal težji in težji, tako da je bilo Krištofa že močno strah in se je bal, da bo pogubljen.

Komaj mu je uspelo. Ko je prebredel reko, je otroka odložil na breg in mu rekel: »Izpostavil si me veliki nevarnosti. Bil si težak in ne vem, ali bi bilo kaj težje, če bi na sebi nosil ves svet.« Otrok mu je odgovoril: »Ne čudi se, Krištof, nisi nosil samo vsega sveta, temveč si na svojih ramenih nosil tistega, ki je svet ustvaril: kajti jaz sem Kristus, tvoj kralj, in ti si mi pomagal; da ti dokažem, da govorim resnico, zasadi svojo palico v tla pred hišo in zjutraj boš videl, kako bo vzcvetela in obrodila.« V trenutku je izginil. Ko se je Krištof vrnil, je torej zasadil svojo palico v tla, in ko je zjutraj vstal, je videl, da je pognala listje in dateljne kot prava palma.

* * *

ČESTITKA

Naša krajanka Mira Bajc, roj. Kete, je v oktobru dopolnila 90 let. Čestitkam in dobrim željam ob visokem življenjskem jubileju se pridružujemo tudi člani uredniškega odbora VG in KS Vipava ter ji želimo zdravja in dobrega počutja.

UO VG in KS Vipava

Iskrice

Če bomo manj govorili, pa več naredili, bo v vseh ozirih bolje. En odstotek pomoči zaleže več kot sto odstotkov sočutja. (Phil Bosmans)

Da bi mogli ljubiti, se moramo razorožiti. Razorožiti pomeni najprej: iz srca ljudi izruvat sovražstvo in v njem pripraviti prostor za ljubezen. (Phil Bosmans)

Spoštovati starše pomeni, da smo deležni njihove modrosti in izkušenj. Pomeni tudi, da spoštujemo korenine lastnega bivanja. (Anselm Grün)

Sreča je v človeku samem ali pa je ni. Od zunaj je v človekovo srce ne pričara nobena stvar. (Anton Trstenjak)

Veliki mojstri so tisti, ki nikoli ne nehajo biti učenci. (Johann Pestalozzi)

Kotiček za poezijo

Kruh

Kruhek, kruhek, božji dar,
premalo ti si spoštovan,
ko se naokrog ozrem,
vidim te na tleh, v smeteh.

Ne daleč pa ljudje živijo,
ki kruha prosijo prav milo,
mora lakota res priti,
da bomo znali te ceniti?

Naučimo kruh se spoštovati,
drobtinico vsako s tal pobrati,
naučimo to otroke naše,
dan ne jočejo na stare čase.

Natalija Krašna

Odmevi na 101. številko

Pred seboj imam 101. številko VG. V oči sta mi padla dva prispevka absolventke arhitekture, Tine Černigoj. Piše o današnji podobi 'stare vinarske' in o pogledu na vipavske ulice danes.

V Vipavo sem prišla konec leta 1959 in ostala tam do konca 2003. leta, ko sem odšla v Dom starejših občanov v Ajdovščino. Takrat sta bili živahni ne le Beblerjeva ulica in Ulica Vojana Reharja, ampak tudi Ulica Milana Bajca. Asfaltirana takrat ni bila. Živel je tam dosti več ljudi kot danes, v hlevih je bil en vol, kakih 10 konj, kakih 30-40 goved, enako število prašičev – po neasfaltirani ulici se je sprehajalo lepo število kokoši, petelini so kikirikali. Takrat smo premogli celo redarja, ki pa ni lovil napačno parkiranih avtomobilov, ampak prosto živeče kokoši, in nas primerno kaznoval. Rekli smo mu 'kurjenec'. Potem je konj zamenjal vola, konje so zamenjali traktorji, kokoši so dobile kurnike. Počasi so se praznili hlevi, mleka ni nihče več oddajal – pa tudi hiše so se praznile. Trgovine so odšle na obrobje kraja. Vendar isto vidim tudi v Šturjah, kjer živim danes. Obnova starih hiš in lokalov terja ogromna sredstva in napore. Kdo bo to delal? Ti ne, jaz pa gotovo ne. Saj je danes način življenja povsem drugačen in ne vidim, kako bi se oživila stara krajevna jedra.

Pa še, zanima me usoda enega nenavadnega tehničnega spomenika, o katerem nisem ničesar brala, a sem si ga dobro ogledala. Pokojni mož me je nekega dne peljal v Vrhpolje k Tekcu. Po poti mi je pojasnil, da je tam kovačija, ki so jo zgradili ruski ujetniki v prvi svetovni vojni in jo je uporabljal domači kovač, ki se piše Lemut. Pri Tekcu se reče, ker Bela tam vedno teče, in kovačija je bila na vodni pogon. Delo je nadaljeval domači sin, a se je kasneje zaposlil v tovarni v Batujah, kovačijo pa je lepo vzdrževal. Spustila sva se po dobri cesti do soteske k lepo urejeni domačiji. Gospodar nama je razkazal lepo urejeno kovačijo, razložil, kako deluje – in potem pokazal ograjeno odprtino in posvetil dol v jamo. Povedal nama je, da so ga, ko je bil star

kakih osem let, možje spustili vanjo po vrvi. Kakšni vrvi? Zbrali so vrvi z zvonov cerkve v Vrhpolju in dečka spustili dol – jama da je zelo prostorna in lepa. Kasneje je ni nihče raziskoval, vsaj slišala nisem ničesar o tem. Ne spominjam se, po kakšnih opravkih, a večkrat sem morala k Tekcu – domačija je bila vedno lepa in vzdrževana. Nekako septembra 1984. leta me je obiskal starejši brat iz Švice s soprogo. Odšli smo na sprehod k Tekcu – družbo nam je delal moj starejši rejeneec Samir, ki mu je bilo 12 let. Hotela sem bratu razkazati kovačijo. Ko smo prišli do tam, smo videli vrata kuhinje odprta, v kuhinjinikogar – a na gorkem štedilniku se je cmarila kozica testenin. Hiša je bila odprta, v njej nikogar, čeprav smo klicali. Začuden smo nekaj časa postopali naokrog, potem pa odšli. Ko smo prišli domov, nas je obiskal miličnik, kar se mi ni zdelo prav nič čudno, saj se je brat pripeljal z avtom švicarske registracije. Vprašal je, kod smo hodili, in smo mu po pravici sporočili, saj je bratova žena Slovenka in tudi on govori slovensko. Povedali smo mu tudi o testeninah, ki so se cmarile. Ali smo koga videli? Nikogar. Niti vojakov? Ne, niti vojakov.

Naslednji dan smo slišali, da sta iz vipavske vojašnice ušla dva vojaka in se tam okoli potikala – pripravljala sta menda neko vstajo. Stvar je bila precej odmevna, a kako se je končalo, se ne spominjam.

Kasneje sem še enkrat poskušala do Tekca, a so bile vse domačije opuščene in zaraščene, verjetno se tudi v kovačijo ni več dalo. Jama verjetno tudi ni raziskana.

Ne vem, kaj je sedaj tam, saj do plezališča v Beli vodi druga pot.

Nada Kostanjevic,

DSO Ajdovščina

Ali tudi hišni ljubljenci potrebujejo nego?

V julijski številki glasila Vipavski glas sem se posebej zamislila ob prispevku z naslovom »Pogled na vipavske ulice danes«, kjer je lepo opisano in v sliki prikazano, kako stari del mesta Vipava umira, pritlične stavbe so zaprte in zapuščene, okolica neurejena, povsod sama pločevina. Vipavo zaradi svojih neštetihi znamenitosti obišče veliko turistov, ki si le nejevoljno ogledujejo zapuščene stavbe in zaprte prostore. Sprašujem se, zakaj ne bi sami krajanji nekaj prispevali k temu, da bi ulice Vipave oživele in dobile lepši in prijetnejši izgled.

Ker sem že od malih nog ljubiteljica živali, je v meni že dalj časa tlela želja, da bi na nek način poskrbela za dobro počutje in videz domačih ljubljencikov. Treba se je bilo le odločiti in narediti prvi korak. Ob podpori in pomoči domačih sem opravila tečaj za nego in striženje psov ter si v starem delu Vipave uredila poslovni prostor, kjer sedaj ta dejavnost tudi poteka. Z odprtjem prej

zapuščena prostora in zunanjo ureditvijo stavbe pa sem, sodeč po izjavah posameznih krajanov Vipave, naredila nekaj koristnega tudi za oživitev same ulice in pripomogla k njenemu lepšemu izgledu.

Obenem pa vabljeni vsi lastniki svojih pasjih ljubljencikov, da obiščete salon za nego in striženje psov »4 tačke« na Beblerjevi ulici 8 v Vipavi, kjer vaše kužke kopamo, strižemo, razčesemo in ob tem odstranimo odvečne vozle, opravimo nego ušes, čiščenje blazinic in skrajšamo kremplje. Če se v kožuščku vašega ljubljencika pojavijo nezaželeni zajedalci (bolhe, klopi), odstranimo tudi te. Za nego vaših ljubljencikov uporabljamo le naravne negovalne kozmetične izdelke K9 competition, katere pri nas lahko tudi kupite. Z veseljem pa vam bomo svetovali glede pravilne uporabe le-teh. Poteka pa tudi akcija zbiranja kuponov, kjer za zbranih 5 kuponov pri naslednjem obisku plačate ceno s 50 % popusta.

Vljudno vas prosimo, da se za nego vašega psa predhodno naročite na tel. 040 753 144 (Suzana)

Suzana Kranjc

OBVESTILO IN VABILO

Vsi, ki se ob pogledu na spodnjo sliko spomnite časov, ki ste jih kot otroci preživeli v »Mladinskem domu Toneta Tomšiča« v Št. Petru na Krasu (sedaj Pivka) v letih 1946 do 1953 vas naprošam, da se mi javite: na tel. 05 680 11 27 Vladimir Grželj v večernih urah in na mobi 031 539 028 cel dan vlado.grzelj@siol.net

Windischgrätzova vila v Št. Petru na Krasu (sedaj Pivka), kjer je bil takoj po vojni »Mladinski dom Toneta Tomšiča«. Slika last notranjskega muzeja Postojna.

V želji, da bi se vsi še živeči prebivalci doma iz Windischgrätzove vile v Št. Petru na Krasu nekje srečali in obudili spomine na tiste čase, si oglejte vilo, v kateri ste prebili svojo mladost, in preberite si pesem, ki jo je napisal vaš sotrpin **Alojz Placer** iz Rodika, sedaj živeč v Hrpeljah, o vašem življenju v tistih časih in jo poklonil majhni deklici Marici Okretič:

Ukradeno otroštvo

Je sto nas b'lo in več,
se ne spominjam dobro
davnega tam leta
štirideset in šestega.

Zbrani z vseh vetrov,
majhni in veliki,
deklince in dečki,
vojne vse sirote.

So v Pivki zbrali nas,
Sv. Peter na Krasu tedaj.
V prekrasni hiši tam
nastanili so nas.

Jokali smo zares
verjetno vsi tedaj,
ko nas od svojcev so
speljali v neko tujo vas.

Je b'lo hudo in žalostno
ni b'lo očeta, mame ne,
da bi tolažili pač nas
v trenutkih žalosti.

Nas tuji so ljudje
preketo trdo vzgajali,
ni milosti bilo,
usmiljenja še manj.

Končali šolo tam smo,
smo nižjo še gimnazijo,
odšli drugačni smo domov do njih,
ki vzgajani so bili doma.

Še tole naj povem,
ko sem prišel domov,
tako so spremenili nas,
da mami mama
nisem mogel reči več.
Tam mame ni bili!

Vlado Grželj

Naša preteklost na starih fotografijah

Vipavski fantje
 Stojijo: Florjan Gril,
 Viktor Posega, Ivan
 Hrovatin, NN, Bartl
 Hrovatin, Žane Bajc,
 Dominik Kodelja,
 Sedijo: Ciril Božič,
 NN, Franc Kodelja,
 Alojz Rovani

*Alojzija Premrl,
 Marija Ferjančič
 Duplje, Olga Kodelja,
 levo sestrji Pepca in
 Albina Štekar, zadaj
 druga z leve Ivanka
 Štekar, v sredini Ivko
 Hrovatin na novi maši
 Rafka Premrla leta
 1930*

*Cerkveni pevski zbor
 Vipava*
 Stojijo: Julka Renar,
 Anica Kostanjevic,
 Izidor Rehar, Franc
 Fabjan, Ivan Šček,
 Jožko Premrl, Vinko
 Premrl, Maks Hladnik,
 Mara Kariž, Olga
 Kodelja
 Sedijo: Vika Krapež,
 Milka Rehar, Franc
 Kopačin – organist in
 zborovodja, Francka
 Ferjančič, Pepca
 Rodman, Ivan Fabjan,
 Anton Božič st., Doro
 Kastelan

ZA RAZVEDRILO

VIPAVSKI DUŠNI PASTIRJI

	SESTAVIL VLADIMIR ANŽEL	PREPIR, ZDRAHA (PRI- MORSKO)	MAJHEN ZAJEDALEC NA KOŽI ČLOVEKA ALI ŽIVALI		URAD ZA CARINJENJE	VRSTA ŽITA
	BARBARA KOREN			KEM. ZNAK ZA KROM		
	IME NAŠEGA TELOVADCA PEGANA			DUHOVNI POMOČNIK V VIPAVI		
	IME NORVEŠK. SM. SKAKALCA LJUBLJANSKA LEJENA OBLOGA NA DREVJU					ZNAČAJ ČLOVEKA
	STANE UREK	NAVBIANI VESOLIČEK PREPREKA			GLAVNI ŠTEVNIK	
ZNAMKA KOZMETIKE, KREM ZA ROKE					OBLAČILO MUSLIMANK	
.... JEDRO, ZAKLJUČEK				IME PISAT. ŠIROVNIK		
	ZAPOREDNI ČRKI		AMERIŠKA ŽIVAL S SMRAD- NICAMI	SLAVKO PREGL		
KRATEK, SUNKOVIT POTEG	TOINE KRALJ		NAŠ NEKDANJI POLITIK, FRANC			
POKRAJINA V ETIOPIJI DOMOVINA KAVE			IME NEKD. POVEL. STABA SV. GUTMANA	STRANIŠČE (POGOVORNO)		
	VZDEVEK TONEJA FORNEZZIJA	MESTO V NEAČUJI (KATEDRALA) GOSPOD. DEJ V MANJŠEM OBSEGU			TUR. KRAJ PRI POREČU	
IZDELOVA- LEC TORB					OLJNA REPIČA	
					KISELKAST OKUS VINA	IME RAVNA- TELJICE OŠ ŠTURJE, CURK
OBEL, ZAOBLJEN DEL ČESA (POMANJ- ŠEVALNICA)						AVTOM. OZNAKA KRANJA
DUHOVNI POMOČNIK V VIPAVI, NEKDANJI ŽUPNIK						
	TOMAŽ NOŠE		AFRIŠKI VOJAK V NEKDANJH KOLONIJAH			

REŠITEV iz 101. št. VG:

VODORAVNO: SP, pr, Cres, dih, vozlišče, Krejač, Er, oko, reket, IV, VL, **Začuti burjo, tekmu po svoje**, dileme, RV, gad, sin, plima, ST, VO, pp, SF, **vodja**, oer, **tekmovanja**, Arležan, AN, dota, talk, Fe, kopno, **Tanja**, INRI, **Princes**, ica, Aka, ŽT, las.

NAVPIČNO: SDK, TD, pir, Zeiss, heraklit, TP, ječmen, TA, fara, vakuum, Verdenik, početje, Voklo, JNA, RZ, tip, podmet, AC, le, Borl, Joža, **EŽ**, **Cirius Vipava**, kist, RŠ, vrv, M(ilan) P(oljšak), Anton, Ečo, joga, on, april, sekvoja, sejalnica, ol, Ed, **Franko**, as.

PRISPEVKI ZA VIPAVSKI GLAS OD 1.7.2012 DO 30.9.2012

Andlovic Anton	Gradišče	20 €
Bizjak Marija	Gradišče	20 €
Blažič Marjanca	Švedska	50 €
Clemenž Majda	Ljubljana	15 €
Curk Jožica	Francija	50 €
Dijaki Nižje gimn. Vipava ob srečanju 55-letnice zaključka gimnazije		63 €
Dolenc Klelija	Kanal	20 €
Durn Julka	Gradišče	15 €
Družina Fabčić	Gregorčičeva 5	6 €
Ferjančič Boža	Portorož	20 €
Filipi Turk Željka	Slap	25 €
Gollini Hrovatin Katja	Italija	20 €
Hrovatin Ljudmila	Duplje	20 €
Jež Danilo	Gradišče	20 €
Kalc Jožef	Na Produ 11	100 €
Kekez Silva	Nanos	30 €
Klančnik Anja	Kociančičeva	10 €
Kobal Magdalena	Vrhpolje	30 €
Koren Anica	Francija	30 €
Krečič Mariza	Vrhpolje	15 €
Lavrenčič Miro	Ljubljana	20 €
Mahnič Štefka	Brestovica	30 €
Nabergoj Franka	Vojkova 2	30 €
Peljhan Alojz	Vojkova 7	15 €
Posavec Alda	Ljubljana	10 €
Prelec Marija	Ljubljana	50 €
Rehar Bernard Ivan	Francija	30 €
Štekar Marija	Slap	10 €
Torkar Štefka	Francija	30 €
Vidrih Peter	Slap	10 €
Virant Mara	Vojkova 3	20 €
Žgur Urška	Lože	10 €
Skupaj		<hr/> 844 €

Vsem se najlepše zahvaljujemo!

Svoje prispevke lahko nakažete tudi na TRR KS Vipava 01336-6450860755 s pripisom ZA VIPAVSKI GLAS.

**VIPAVSKI GLAS - glasilo KRAJEVNE SKUPNOSTI VIPAVA
OKTOBER 2012
750 izvodov**

Uredniški odbor:

Gizela Furlan - urednica, Magda Rodman, Vladimir Anžel, Milan Poljšak in Polona Puc - lektorica

Naslednja številka bo izšla predvidoma decembra 2012. Vljudno prosimo vse, ki bi radi kaj zapisali za naše glasilo, da svoje prispevke pošljete do konca novembra na elektronski naslov vipavski.glas@gmail.com. Prosimo avtorje prispevkov, da fotografije opremijo s podnapisi.

Za vse informacije lahko pokličete na tel. št. (05) 366 50 68 (Gizela) ali (05) 366 50 98 (Magda).

Tisk: Papirna galanterija Sedmak Ajdovščina

VSEBINA

Iz naše preteklosti

Sveti Daniel, Bela in vasica Sanabor	stran 1
Srečanje dijakov Nižje gimnazije Vipava	stran 6

Predstavljamo vam

Pričevalka primorske zgodovine	stran 8
--------------------------------------	---------

Iz naše KS

Iz dela KS	stran 13
Prijateljski obisk predsednika KS Vipava v vasi Lumbin	stran 13
Ureditev pokopališča v Vipavi	stran 14

Iz naše občine

Delovanje Krajevnega urada v Vipavi	stran 17
---	----------

Iz ustanov in društev

Iz ŠGV	stran 17
--------------	----------

Iz OŠ

Čas hitro beži	stran 21
Aktivne počitnice v Občini Vipava 2012	stran 22
Poročili s podružnice Podnanos	stran 22

Iz CIRIUS-a

Šport je prebivalce Vipavske doline združil v složnosti in dobroti	stran 23
Veter v jadrih za mir v svetu	stran 25

Iz društev

Vipavska trgatve 2012	stran 26
Ocenjevanje vin na Vipavski trgatevi 2012	stran 28
Protokolarno vino Občine Vipava 2012/13	stran 28
Kaj bo novega v Društvu Razmetano podstrešje	stran 29
Ipavska v novi sezoni	stran 29
Vipavski tamburaši so nastopali	stran 30
Vipavci v Trevisu – Trevigiani v Vipavi	stran 31
S spomini na poletje pozdravljamo jesen	stran 32
Kamp Tura – vir pozitivne energije	stran 34

Iz naše župnije

Spremembe v naši župniji	stran 35
V zvestobi nauku Svete Cerkve	stran 36
Postavljen za ljudi	stran 36

Za dom in družino

Bil je narodnjak, pri njem oaza za slovenske meščane	stran 38
Priimek – hišno ime	stran 40
Karitas pomaga pomagati	stran 42
Srečanje sodelavcev Karitas vipavske dekanije v Vipavi	stran 43
V Mančah blagoslovili kapelico sv. Krištofa	stran 44
Legenda o sv. Krištofu	stran 45
Iskrice	stran 47
Kotiček za poezijo - Kruh	stran 47

Odmevi na 101. številko	stran 47
Ali tudi hišni ljubljenci potrebujejo nego?	stran 48
Obvestilo in vabilo – Ukradeno otroštvo	stran 49

Naša preteklost na starih fotografijah	stran 50
--	----------

Za razvedrilo

Križanka	stran 51
----------------	----------

Ajdovščina

SP-dom 908(497.4)00

VIPAUSKI

2012

352.9(497.4 Vipava)

0145020,102

COBISS c

REPUBLIKA SLOVENIJA
NARODNA KNJIŽNICA

